

ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, ඉදිරි දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්ති

1.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය, 2019 වසරේ මූර්ත වර්ධනය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී තවදුරටත් දුර්වල තත්ත්වයක පැවතුණු නමුත්, සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීකරණ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් විදේශ අංශයේ අසමතුලිතතා යම් තරමකට නිවැරදි වූ අතර උද්ධමන පීඩනයන් සාමාන්‍යයෙන් පහළ මට්ටමක පැවතුණි. පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ත්‍රස්ත ප්‍රහාර හේතුවෙන් සංචාරක අංශය වෙත දැඩි බලපෑමක් එල්ල වූ අතර, මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය වඩාත් අයහපත් තත්ත්වයකට පත් කරමින් සහ ව්‍යාපාර විශ්වාසය තවදුරටත් අඩු කරමින් එම ප්‍රහාරයන්හි අහිතකර ප්‍රතිඵල සමස්ත ආර්ථිකය කෙරෙහි ම බලපෑම් ඇති කළේය. 2019 වසර තුළ දී ගෙවුම් තුලනය සහ විනිමය අනුපාතිකය මත වූ පීඩන අඩු කිරීම අරමුණු කර ගත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර, එම ක්‍රියාමාර්ග සහ ආර්ථිකය නැවත නගා සිටුවීම සඳහා ගන්නා ලද පියවර රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය සැලකිය යුතු ලෙස දුර්වල වීමට හේතු විය. සමාහාර ඉල්ලුම මන්දගාමීව පැවතීම හේතුවෙන් වසර තුළ දී උද්ධමනය තවදුරටත් පහළ මට්ටමක පැවතුණි අතර, අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ බලපෑමෙන් දේශීය ආහාර සැපයුම්වලට වූ බාධා හේතුවෙන් පාරිභෝගික මිල ගණන්වල යම් විචලනයක් ඇති විය. මන්දගාමී ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ව්‍යාපාර විශ්වාසය දුර්වල වීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, එය මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. උද්ධමනය පහළ මට්ටමක පැවතීම, උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මනාව

පාලනය වී තිබීම සහ විදේශීය අංශය මත වූ පීඩන අඩු වීම මධ්‍යයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයට සහාය වීමේ අවශ්‍යතාව සැලකිල්ලට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් ඇරඹූ අතර, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩු කිරීම අරමුණු කරගත් නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ඔස්සේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ආර්ථිකය වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම කඩිනම් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී.

ආර්ථිකය නැවත නගා සිටුවීම සඳහා ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵල සහ ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවගේ විශ්වාසය ඉහළ නැංවෙන බව 2020 වසර ආරම්භයේ දී දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පෙන්නුම් කළ ද, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වීම, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු සියලු රටවල් විසින් අනුගමනය කරන ලද පාලන ක්‍රියාමාර්ග සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෝලීය ආර්ථිකයේ පුරෝකථනය කර ඇති පිරිහීම හේතුවෙන් 2020 වසරේ දී රටෙහි ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව තවදුරටත් අවිනිශ්චිතතා ඇති කළේය. මෙමගින්, නුදුරු අනාගතයේ ආර්ථිකයේ සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ට දුෂ්කරතා ඇති කරමින් ආර්ථික වර්ධනය, රාජ්‍ය මූල්‍ය, විදේශීය සහ මූල්‍ය අංශවල කාර්යසාධනය මත දැඩි බලපෑම් එල්ල වීමට ඉඩ ඇත. පහළ උද්ධමන වාතාවරණය හමුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල්කරණය සඳහා පැවති අවකාශය සහ බැංකු අංශයේ සම්මත මට්ටමට වඩා ඉහළින් පවත්වාගෙන යන ප්‍රාග්ධන සහ ද්‍රවශීලතා ස්වාරක්ෂණ මගින් ඇති කළ බැංකු අංශයේ අවකාශය හේතුවෙන්, ව්‍යාපාර මෙන්ම පුද්ගලයින් මුහුණ දෙන අපහසුතා අවම කිරීම සඳහා වූ රජයේ ප්‍රයත්නවලට සහාය වීමට ශ්‍රී ලංකා

1.1 සංඛ්‍යා සටහන
සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය (2015-2019)

| දර්ශකය | ඒකකය | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 (අ) | 2019 (ආ) |
|---|---------------------|--------|--------|------------|------------|----------|
| මූර්ත අංශය (ඇ) | | | | | | |
| මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය | සියයට | 5.0 | 4.5 | 3.6 (අ) | 3.3 (ආ) | 2.3 |
| පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි. | රුපියල් බිලියන | 10,951 | 11,996 | 13,328 (අ) | 14,366 (ආ) | 15,016 |
| ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. (ඇ) | එ.ජ. ඩොලර් | 3,842 | 3,886 | 4,077 (අ) | 4,079 (ආ) | 3,852 |
| විදේශීය අංශය | | | | | | |
| වෙළඳ ශේෂය (ඇ) | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -10.4 | -10.8 | -11.0 (අ) | -11.7 | -9.5 |
| ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ඇ) | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -2.3 | -2.1 | -2.6 | -3.2 | -2.2 |
| සමස්ත ශේෂය | එ.ජ. ඩොලර් මිලියන | -1,489 | -500 | 2,068 | -1,103 | 377 |
| විදේශීය නිල සංචිත | එ.ජ. ඩොලර් මිලියන | 7,304 | 6,019 | 7,959 | 6,919 | 7,642 |
| රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (ඈ) (ඉ) | | | | | | |
| වර්තන ගිණුමේ ශේෂය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -2.3 | -0.6 | -0.7 | -1.2 | -2.7 |
| ප්‍රාථමික ශේෂය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -2.9 | -0.2 | 0.02 | 0.6 | -0.8 |
| සමස්ත අයවැය ශේෂය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -7.6 | -5.3 | -5.5 | -5.3 | -6.8 |
| මධ්‍යම රජයේ ණය (ඊ) | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 78.5 | 79.0 | 77.9 | 83.7 | 86.8 |
| මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය | | | | | | |
| පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M _{2b}) (උ) | සියයට | 17.8 | 18.4 | 16.7 | 13.0 | 7.0 |
| පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය (M _{2b} හි) (උ) | සියයට | 25.0 | 21.6 | 14.7 | 15.9 | 4.3 |
| වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමන අනුපාතිකය (ඌ) | සියයට | 2.2 | 4.0 | 6.6 | 4.3 | 4.3 |

(අ) සංශෝධිත
(ආ) තාවකාලික
(ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(ඈ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
(ඉ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 මාර්තු 31 දින නිකුත් කරන ලද 2017 සහ 2018 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
(ඊ) 2003 නොවැම්බර් මාසයේ දී සමුපකාර නොග වෙළඳ සංස්ථාව (ස.නො.ස.) වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 4,397ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (2016 නොවැම්බර් 14 දින කල්පිරුණි), 2013 මාර්තු මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයට ප්‍රාග්ධනය සැපයීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 13,125ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (2018 ජූනි 01 දින කල්පිරුණි) සහ 2012 ජනවාරි මාසයේ දී ලංකා බැංකු ජනලේ නීතිගත සංස්ථාවට (ලං.බැ.නී.ස.) හිඟව පැවති ණය පියවීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 78,441ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (එයින් 2017 ජනවාරි 01 දින රුපියල් මිලියන 21,778ක් වටිනා බැඳුම්කර කල්පිරීම නිසා දැනට නොපියවූ ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 56,662කි) ඇතුළත් වේ.
(උ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
(ඌ) කො.පා.මි. දර්ශකය (2013=100) මත පදනම් වේ.

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මුදල්, ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මහ බැංකුවට හැකියාව ලැබුණි. කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ආර්ථිකයේ තාවකාලික පසුබෑමක් ඇති වුවද, දිගු කාලීනව පැවති ව්‍යුහාත්මක ගැටලු විසඳීම සහ දේශීය නිෂ්පාදනය පුළුල් කිරීම, අපනයන ඉහළ නැංවීම, විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම, නවෝත්පාදනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම, නිෂ්පාදන සාධකවල ඵලදායීතාව හා කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සහ අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී උපයෝගී කර ගැනීමට හැකි ලෙස ප්‍රතිපත්ති අවකාශයන් සම්පාදනය කළින් ආර්ථික වර්ධනය සඳහා සහාය වන ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රමාදයකින් තොරව ක්‍රියාවට නැංවුවහොත් ඉදිරියේ දී තිරසර හා සෑමට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන ආකාරයේ ආර්ථික ප්‍රගතියක් අත්පත් කර ගැනීම සහ සමෘද්ධිමත් ජාතියක් බවට පත්වීම යන අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලඟා කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකිවනු ඇත.

1.2 2019 වසරේ සාර්ව ආර්ථික සංවර්ධනයන්

මූර්ත අංශයේ වර්ධනයන් සහ උද්ධමනය

ඒක පුද්ගල දළ ජාතික ආදායම මත පදනම්ව ලෝක බැංකුවේ රටවල් වර්ගීකරණයට අනුව, 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් තත්ත්වයට පත් විය. පවත්නා වෙළඳපොළ මිල ගණන් අනුව රටේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ (ද.දේ.නි.) වටිනාකම 2018 වසරේ දී පැවති එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 88.4ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 84.0ක් විය. පවත්නා වෙළඳපොළ මිල ගණන් අනුව ඒක පුද්ගල දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සහ ඒක පුද්ගල දළ ජාතික ආදායම, පිළිවෙළින්, පෙර වසරේ දී පැවති එ.ජ. ඩොලර් 4,079ට සහ එ.ජ. ඩොලර් 3,968ට සාපේක්ෂව, පිළිවෙළින්, එ.ජ. ඩොලර් 3,852 ක් සහ එ.ජ. ඩොලර් 3,741ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ආර්ථික



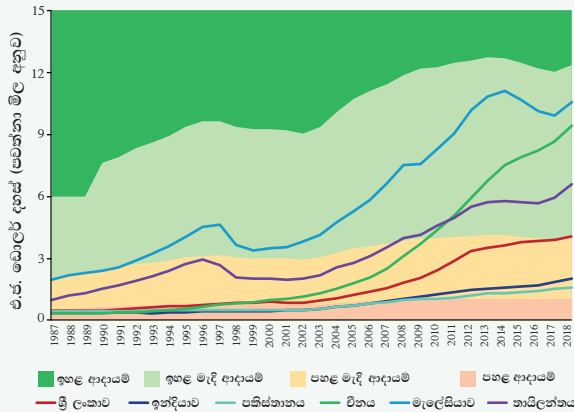
විශේෂ සටහන 1

ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් කාණ්ඩයේ රටක තත්ත්වයට උසස්වීම

2019 ජූලි මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද ලෝක බැංකුවේ රටවල් වර්ගීකරණයට අනුව ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් කාණ්ඩයේ රටක තත්ත්වයට උසස්කර ඇත. ඒක පුද්ගල දළ ජාතික ආදායම පදනම් කරගනිමින් ලෝක බැංකුව විසින් අඩු ආදායම්, පහළ මැදි ආදායම්, ඉහළ මැදි ආදායම් සහ ඉහළ ආදායම් ලෙස ආදායම් කාණ්ඩවලට රටවල් වර්ගීකරණය කරයි¹ (රූප සටහන වි.ස. 1.1). මෙම වර්ගීකරණයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාව 1997 වසරේ දී පහළ ආදායම් කාණ්ඩයේ තත්ත්වයෙහි සිට පහළ මැදි ආදායම් කාණ්ඩයේ රටක් දක්වා උසස් විය. එනැන් සිට, 2004 වසරේ දී සිදු වූ දරුණු සුනාමි ව්‍යාසනය, 2009 වසරේ දී අවසන් වන තෙක් සිවිල් ගැටුම් උත්සන්න වීම, අතිශයින් අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් හා ඒ ආශ්‍රිත ස්වාභාවික ආපදා පැවති කාලපරිච්ඡේද සහ සමාජයීය-ආර්ථික හා දේශපාලනික වෙනස්කම් යනාදී අභියෝගාත්මක කාලපරිච්ඡේදයන් පසු කරමින් ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරියට ගමන් කර ඇත. එවැනි අවහිරතාවන්ගෙන් සාර්ව ආර්ථිකය මත අහිතකර බලපෑම් එල්ල වුවද, පහළ මැදි ආදායම් තත්ත්වයට උසස්වීමේ සිට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය සාමාන්‍ය වශයෙන් සියයට පහකට වඩා වැඩි අගයක් වාර්තා කරමින්

රූප සටහන වි.ස. 1.1

තෝරාගත් ආර්ථිකයන්වල දළ ජාතික ආදායම සහ ලෝක බැංකුවේ ආදායම් වර්ගීකරණය සීමාවන්ගේ විකාශය



මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකු දත්තයන්

1 2018 වසර සඳහා වූ දත්ත භාවිතයෙන් කරන ලද වර්ගීකරණය සඳහා ලෝක බැංකුව පහත දැක්වෙන පරිදි රටවල් ඒක පුද්ගල දළ ජාතික ආදායම පදනම් කර ගනිමින් වර්ගීකරණය කර ඇත; පහළ ආදායම් - එ.ජ. ඩොලර් 1,025 හෝ ඊට අඩු, පහළ මැදි ආදායම් - එ.ජ. ඩොලර් 1,026 සහ එ.ජ. ඩොලර් 3,995 අතර, ඉහළ මැදි ආදායම් - එ.ජ. ඩොලර් 3,996 සහ එ.ජ. ඩොලර් 12,375 අතර, ඉහළ ආදායම් - එ.ජ. ඩොලර් 12,376 හෝ ඊට වැඩි යනාදී ලෙසය. ලෝක බැංකුව විසින් සෑම වසරකම ජූලි මාසයේදී මෙම ආදායම් කාණ්ඩ යාවත්කාලීන කරයි. රටවල දේශීය මුදලින් පවතින දළ ජාතික ආදායම එ.ජ. ඩොලර්වලට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා ලෝක බැංකුව ඇට්ලස් ක්‍රමය භාවිතා කරන අතර, රටක උද්ධමනය සහ ජාත්‍යන්තර උද්ධමනය අතර වෙනස්කම් සඳහා ගැලපුම් කරන ලද, විනිමය අනුපාතිකයේ තුන් අඩුරුදු ගතික සාමාන්‍යය වන ඇට්ලස් අනුවර්තන ගුණකය එහිදී යොදා ගනු ලැබේ.

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1

තෝරාගත් රටවලට ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටමේ සිට ඉහළ ආදායම් මට්ටම දක්වා ළඟාවීමට අවශ්‍ය වූ වසර ගණන

| රට | ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටම දක්වා ළඟා වූ වසර | ඉහළ ආදායම් මට්ටම දක්වා ළඟා වූ වසර | ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටමේ පසු වූ වසර ගණන |
|---------------|--|-----------------------------------|---------------------------------------|
| හොංකොං, චීනය | 1976 | 1983 | 7 |
| කොරියාව | 1988 | 1995 | 7 |
| ජපානය | 1968 | 1977 | 9 |
| සිංගප්පූරුව | 1978 | 1988 | 10 |
| ප්‍රංශය | 1960 | 1971 | 11 |
| ඕස්ට්‍රේලියාව | 1964 | 1976 | 12 |
| බෙල්ජියම් | 1961 | 1973 | 12 |
| ජර්මනිය | 1960 | 1973 | 13 |
| චීලී | 1992 | 2005 | 13 |
| නෝර්වේ | 1961 | 1975 | 14 |
| ස්වීඩනය | 1954 | 1968 | 14 |
| ඩෙන්මාර්කය | 1953 | 1968 | 15 |
| රිත්ලන්තය | 1964 | 1979 | 15 |
| අයර්ලන්තය | 1975 | 1990 | 15 |
| ඉතාලිය | 1963 | 1978 | 15 |
| නෙදර්ලන්තය | 1955 | 1970 | 15 |
| ස්පාඤ්ඤය | 1973 | 1990 | 17 |
| ඊශ්‍රායලය | 1969 | 1986 | 17 |
| පාකුගාලය | 1978 | 1996 | 18 |
| ග්‍රීසිය | 1972 | 2000 | 28 |
| ආර්ජන්ටිනාව | 1970 | 2010 | 40 |

මූලාශ්‍රය: Felipe, Abdon and Kumar (2012) ඇස්තමේන්තු සටහන: මෙම අධ්‍යයනයේ යොදාගත් ආදායම් කාණ්ඩ ලෝක බැංකු වර්ගීකරණයෙන් වෙනස් වේ.

ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් කාණ්ඩය දක්වා ළඟා විය. කෙසේ වෙතත්, පහළ මැදි ආදායම් කාණ්ඩයේ සිට ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටම දක්වා ළඟා වීමට ශ්‍රී ලංකාව වසර 21ක කාලයක් ගත කර ඇති අතර, එය සමහර නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් සහිත රටවල් හා සැසඳීමේදී සාපේක්ෂ වශයෙන් දීර්ඝ කාලයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. එබැවින්, මැදි ආදායම් මට්ටම්වල දිගු කාලයක් රැඳී සිටීමට සිදුවීමේ තත්ත්වය, එනම් මැදි ආදායම් උගුලට හසුවීම (middle income trap)² වළක්වා ගනිමින්, ඉදිරි කාලයේදී

2 සමහර වර්ගීකරණවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාව මැදි ආදායම් උගුලට හසුව ඇති බවට කියැවේ. මැදි ආදායම් මට්ටම දක්වා වේගයෙන් ළඟා වුවද, ඉන් අනතුරුව ඉහළ ආදායම් මට්ටම දක්වා ළඟාවීමට එවැනි වර්ධන වේගයක් පවත්වා ගැනීමට අසමත්ව පවතින රටවල් විග්‍රහ කිරීමේදී අර්ථශාස්ත්‍රඥයින් විසින් මැදි ආදායම් උගුල යන යෙදුම භාවිත කරනු ලැබේ. මීට අදාළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා තුළ දැක්වෙන විවිධ අධ්‍යයන අතර මැදි ආදායම් උගුල විග්‍රහ කිරීම සඳහා පවතින නිර්වචන එකිනෙකට අනුරූපී නොවන අතර, ඒ අනුව මැදි ආදායම් උගුලට හසුව සිටින රටවල් සංඛ්‍යාව විවිධ පර්යේෂකයින් අනුව වෙනස් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, Pruchnik and Zowczak (2017) විසින් මැදි ආදායම් උගුල පිළිබඳව අදාළ පර්යේෂණ පත්‍රිකා තුළ පවතින එවැනි වෙනස්කම් සන්සන්දනය කිරීමේදී, ශ්‍රී ලංකාව මැදි ආදායම් උගුලට හසුව ඇති බව පර්යේෂණ පත්‍රිකා දර්ශනයක් තුළ සඳහන්ව ඇති බව පෙන්වා දෙන අතර, එලෙස එකම ආදායම් කාණ්ඩයක් තුළ දිගු කාලයක් රැඳී සිටීම වළක්වා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.

1

ශක්තිමත් වර්ධන ගමනාවක් තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ කාලීනව හඳුන්වා දීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 1.1 මගින් තෝරාගත් රටවල් කිහිපයක් ඉහළ මැදි ආදායම් මට්ටමේ සිට ඉහළ ආදායම් මට්ටම දක්වා සංක්‍රමණය වීමට ගත් කාලය දැක්වෙන අතර, එය වසර 7 සිට 40 දක්වා පරාසයක පවතී.³ රටවල් මැදි ආදායම් උගුලට හසුවීමට බලපාන සාධක පිළිබඳව පොදු එකඟතාවයන් නොමැති වුවද, අඩු ආර්ථික විවිධාංගීකරණය, අනමය හා අකාර්යක්ෂම ශ්‍රම වෙළඳපොළ, දියුණු යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම, දුර්වල ආයතන සහ අඩු නවෝත්පාදන මට්ටම් යන සාධක හේතුකොටගෙන ඵලදායීතාවයෙහි සිදුවන පහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් ඒ සඳහා දායක වන බව පර්යේෂණ පත්‍රිකා මගින් පෙන්වුම් කරයි. උදාහරණයක් ලෙස, Pruchnik and Zowczak (2017) විසින් ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීම සඳහා ජන විකාශයේ පවතින අහිතකර තත්ත්වයන්, පහළ මට්ටමේ ආර්ථික

3 මූලය: Felipe, Abdon and Kumar (2012).

විවිධාංගීකරණය, අකාර්යක්ෂම මූල්‍ය වෙළඳපොළ, වඩාත් වැඩිදියුණු යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම, අඩු මට්ටමේ නවෝත්පාදන, දුර්වල ආයතන සහ අකාර්යක්ෂම ශ්‍රම වෙළඳපොළයනාදී වශයෙන් ප්‍රධාන සාධක හතක් අවධාරණය කර ඇත. Pruchnik and Zowczak (2017) වර්ගීකරණයට අනුව, ආර්ථික විවිධාංගීකරණය සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ කාර්යක්ෂමතා මට්ටමෙහි පහළම සියයට 20 තුළ ශ්‍රී ලංකාව පසු වේ. මෙම පසුබිම තුළ, ඉදිරි කාලයේදී තිරසාර වර්ධනයක් සහ ආර්ථික සමෘද්ධිය සැමට බෙදීයෑම තහවුරු කිරීම සඳහා, ආදායම් විෂමතාව සහ දුගීබව තුරන්කරලීම වැනි ගැටලු විසඳීම සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතු අතරම, ඉහත සඳහන් කළ ක්ෂේත්‍ර තුළින් පැන නැගිය හැකි අභියෝග සඳහා මුහුණදීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ද ගත යුතුය.

මූලාශ්‍ර:

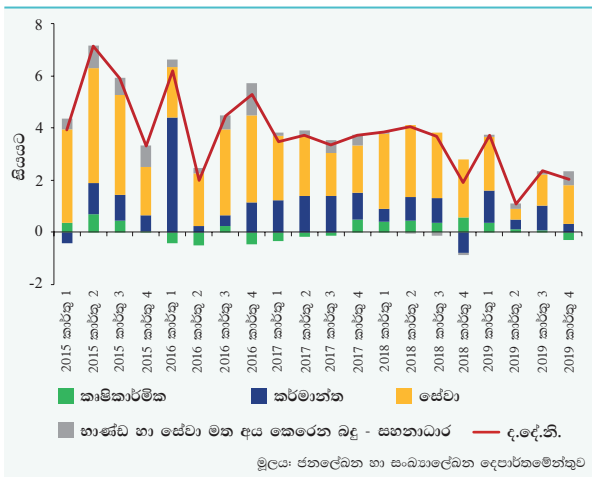
1. Felipe, J., Abdon, A. and Kumar, U. (2012). "Tracking the middle-income trap: What is it, who is in it, and why?", *Levy Economics Institute, Working Paper No. 715*.
2. Pruchnik, K. and Zowczak, J. (2017). "Middle-income trap: Review of the conceptual framework", *ADBI Working Paper No. 760*.

වර්ධනය අඩු මට්ටමක පැවතීම මෙන්ම, 2018 වසර අවසාන කාලයේ සිට ශ්‍රී ලංකා රුපියල තියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම නිසා 2018 වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී විනිමය අනුපාතිකයේ සාමාන්‍යය සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම, 2019 වසරේ දී මෙම දර්ශක පෙර වසරේ පැවති මට්ටමට සාපේක්ෂව පහත වැටීමට හේතු විය.

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ ද.දේ.නි.යේ තාවකාලික ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 3.3ක වර්ධනයට

සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 2.3ක අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ආර්ථිකයේ සියලුම ප්‍රධාන අංශ ධනාත්මක නමුත් අඩු වර්ධන වේගයක් වාර්තා කළේය. කෘෂිකාර්මික අංශය, 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 6.5ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 0.6ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පැවති දැඩි අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් 2019 වසරේ දී කෘෂිකාර්මික අංශයට බලපෑ අතර, තේ වගාව, රබර් වගාව, කරදිය ධීවර කර්මාන්තය සහ කරදිය ජලජීවී වගා උප අංශ සහ වන වගාව, දැව හා වනාන්තර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කටයුතුවල සැලකිය යුතු අඩු වීමක් වාර්තා විය. අනෙක් අතට, තෙල් නිපදවීම සඳහා යොදාගත හැකි පලතුරු හෝඟ වගාව, එළවළු වගාව, පලතුරු වගාව සහ කිරි, බිත්තර, මස් සහ වෙනත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන මෙම අංශයේ අගය එකතු කිරීම වැඩි වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී කර්මාන්ත අංශය පෙර වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 1.2ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව සියයට 2.7ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනය සඳහා රෙදිපිළි, නිම් ඇඳුම්, සම් සහ සම් භාණ්ඩ නිෂ්පාදන, ආහාර, පාන වර්ග සහ දුම්කොළ නිෂ්පාදන, සහ ඉදිකිරීම් සහ පතල් හා කැණීම් කර්මාන්ත ආශ්‍රිත කටයුතුවල ඇති වූ පිබිදීම ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර හේතුවෙන් සංචාරක ක්ෂේත්‍රය ආශ්‍රිත කටයුතු මත වූ බලපෑමත් සමඟ සේවා අංශයේ වර්ධනය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 4.6ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට

1.1 රූප සටහන
ද.දේ.නි.යෙහි වර්ධනය සඳහා ආංශික දායකත්වය





2.3ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. 2019 වසරේ දී නවතැන් සැපයීම සහ ආහාර පාන සැපයීමේ සේවා කටයුතුවල අඩු වීමක් වාර්තා විය. තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම් කටයුතු මූලික වශයෙන් සේවා අංශයේ වර්ධනයට දායක වූ අතර, විදුලි සන්දේශ සහ පරිගණක වැඩසටහන් හා මෘදුකාංග නිෂ්පාදනය ආශ්‍රිත තොරතුරු තාක්ෂණ සේවාවන් අඛණ්ඩව ඉලක්කම් දෙකක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

වියදම් ප්‍රවේශය මත පදනම් වූ ද.දේ.නි.යේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, පරිභෝජන වියදම් ඉහළ යෑම සහ විදේශීය අංශයේ භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ශේෂය වර්ධනය වීම 2019 වසරේ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2019 වසරේ දී පවත්නා මිල ගණන් යටතේ ද.දේ.නි. සඳහා පරිභෝජන වියදම්වල දායකත්වය, පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 77.0 සිට සියයට 78.7ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. වසර තුළ දී පරිභෝජන වියදම් මූර්ත වශයෙන් සියයට 3.5කින් වර්ධනය වූ අතර, ඒ සඳහා ගෘහස්ථ

පරිභෝජන වියදම් සහ රජයේ පරිභෝජන වියදම් යන දෙවර්ගයම, පිළිවෙලින්, සියයට 2.9කින් සහ සියයට 9.6කින් ඉහළ යෑම හේතු විය. 2019 වසරේ දී භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වන ශුද්ධ විදේශ ඉල්ලුම මූර්ත වශයෙන් සියයට 23.2කින් වර්ධනය වූ අතර, පවත්නා මිල ගණන් යටතේ ද.දේ.නි.ට දැක්වූ දායකත්වය ද 2018 වසරේ දී පැවැති සියයට -7.4 සිට සියයට -6.1 දක්වා වර්ධනය විය. මේ අතර, පවත්නා මිල ගණන් යටතේ ද.දේ.නි.ට ආයෝජනවලින් ලැබුණු දායකත්වය, පෙර වසරේ පැවති සියයට 30.4ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 27.4ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූයේ ආයෝජනවල සියයට 9.5ක සෘණ මූර්ත වර්ධනයක් වාර්තා කරමිනි. පවත්නා මිල ගණන් යටතේ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දේශීය ඉතුරුම් 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 23.0 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 21.3ක් දක්වා අඩු වූ අතර, විදේශීය ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම අඛණ්ඩව අඩු වීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ජාතික ඉතුරුම් ද පෙර

1.2 සංඛ්‍යා සටහන

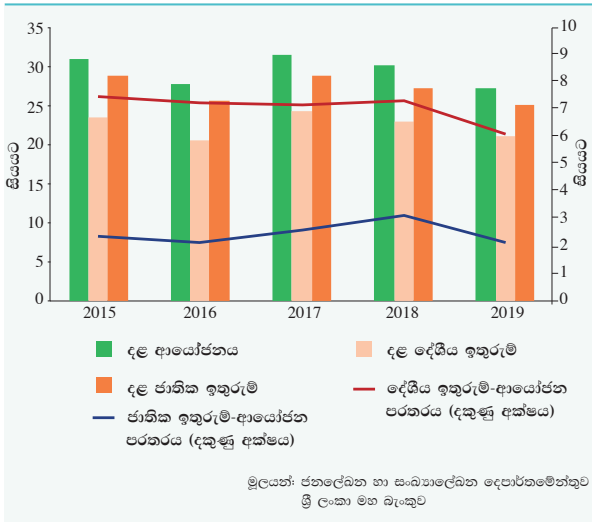
පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතුරුම් - ආයෝජන පරතරය (අ)(ආ)

| ශීර්ෂය | රුපියල් බිලියන | | වර්ධනය (%) | | ද.දේ.නි.හි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%) | |
|---|----------------|----------|------------|--------|--------------------------------|-------|
| | 2018 (අ) | 2019 | 2018 (අ) | 2019 | 2018 (අ) | 2019 |
| 1. දේශීය ඉල්ලුම | 15,428.0 | 15,935.6 | 8.0 | 3.3 | 107.4 | 106.1 |
| 1.1 පරිභෝජනය | 11,055.6 | 11,822.9 | 9.7 | 6.9 | 77.0 | 78.7 |
| පෞද්ගලික | 9,745.0 | 10,405.9 | 9.0 | 6.8 | 67.8 | 69.3 |
| රාජ්‍ය | 1,310.7 | 1,417.0 | 15.2 | 8.1 | 9.1 | 9.4 |
| 1.2 ආයෝජන (දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය) | 4,372.4 | 4,112.7 | 3.8 | -5.9 | 30.4 | 27.4 |
| 2. ශුද්ධ විදේශීය ඉල්ලුම | -1,061.9 | -919.4 | -10.3 | 13.4 | -7.4 | -6.1 |
| භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන | 3,292.4 | 3,472.3 | 13.2 | 5.5 | 22.9 | 23.1 |
| භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන | 4,354.3 | 4,391.7 | 12.4 | 0.9 | 30.3 | 29.2 |
| 3. මුළු ඉල්ලුම (ද.දේ.නි.) (1+2) | 14,366.1 | 15,016.1 | 7.8 | 4.5 | 100.0 | 100.0 |
| 4. දේශීය ඉතුරුම් (3-1.1) | 3,310.5 | 3,193.3 | 1.9 | -3.5 | 23.0 | 21.3 |
| පෞද්ගලික | 3,480.2 | 3,603.5 | 4.1 | 3.5 | 24.2 | 24.0 |
| රාජ්‍ය | -169.7 | -410.3 | -76.5 | -141.7 | -1.2 | -2.7 |
| 5. විදේශීය ශුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම (අ) | -389.6 | -432.2 | -10.4 | -10.9 | -2.7 | -2.9 |
| 6. විදේශීය ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම | 999.5 | 1,030.7 | 3.6 | 3.1 | 7.0 | 6.9 |
| 7. ජාතික ඉතුරුම් (4+5+6) | 3,920.4 | 3,791.7 | 1.6 | -3.3 | 27.3 | 25.3 |
| 8. ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය | | | | | | |
| දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන (4-1.2) | -1,061.9 | -919.4 | | | -7.4 | -6.1 |
| ජාතික ඉතුරුම්-ආයෝජන (7-1.2) | -452.0 | -321.0 | | | -3.1 | -2.1 |
| 9. විදේශීය ජංගම ගිණුම් ශේෂය (2+5+6) (අ) | -452.0 | -321.0 | | | -3.1 | -2.1 |

(අ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍ර: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) සංශෝධිත
 (ඈ) මෙම අගය ගෙවුම් ශේෂයෙහි ඇස්තමේන්තුගත අගයෙන් කුමන හෝ වෙනසක් වනුයේ ගණනය කිරීමේ දී ඇතිවන කාල පමාව හේතුවෙනි.

1

1.2 රස සටහන ඉතුරුම්, ආයෝජන හා ඉතුරුම් - ආයෝජන පරතරය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)



වසරේ පැවති සියයට 27.3ක සිට 2019 වසරේ දී සියයට 25.3ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, ආයෝජන වියදම් විශාල වශයෙන් අඩු වීම හේතුවෙන් දේශීය ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය මෙන්ම ජාතික ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය ද ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ දී පිළිවෙළින්, වාර්තා වූ සියයට 7.4 සහ සියයට 3.1 සිට 2019 වසරේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 6.1 සහ සියයට 2.1 දක්වා අඩු විය.

වසරේ බොහෝ මාසවල දක්නට ලැබුණු දැඩි අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් කෘෂිකාර්මික අංශය, 2018 වසරේ දී ඇති වූ සියයට 6.5ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 0.6ක සුළු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2019 වසරේ දී විශේෂයෙන් පොල් නිෂ්පාදනය ද ඇතුළුව තෙල් සඳහා භාවිතයට ගැනෙන පලතුරු හෝඟ වගාව සියයට 18.2ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සහිතව ඉහළ කාර්යසාධනයක් වාර්තා කළ අතර, ඒ සඳහා 2018 වසරේ අග භාගයේ දී පැවති යහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන්ගේ පසු බලපෑම හේතු විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 4.6ක් දක්වා, එනම් සහල් මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 2.9කට සමාන ප්‍රමාණයකට ඉහළ ගොස් ඇති අතර, එය දළ වශයෙන් මාස 14ක දේශීය සහල් ඉල්ලුම සපුරාලීමට ප්‍රමාණවත් වේ යැයි ඇස්තමේන්තු කර තිබේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් ආනයනය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ මෙට්‍රික් ටොන් 248,901 සිට 2019 වසරේ දී මෙට්‍රික් ටොන් 24,193ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. කෙසේ වුවද, වියළි

කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී යලි කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පෙර වසරේ යලි කන්නයේ නිෂ්පාදනයට සාපේක්ෂව අඩු විය. තවද, පසුගිය මහ කන්නයේ සටහන් වූ වාර්තාගත ඉහළ අස්වැන්න හා සසඳන විට 2019/2020 මහ කන්නයේ වගා කටයුතු මන්දගාමී වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2019 සිව්වන කාර්තුවේ දී වී වගාව ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල, 2019 යලි කන්නයේ හා 2019/2020 මහ කන්නයේ වගා කටයුතුවල අඩු වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී වී වගාව උප අංශයෙහි අගය එකතු කිරීම සියයට 0.3ක ඍණ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. මේ අතර, වසරේ පළමු භාගයේ දී පැවති වියළි කාලගුණික තත්ත්වයන්, තේ ක්ෂේත්‍රයේ වැටුප් සම්බන්ධව ඇති වූ කම්කරු ආරවුල් මධ්‍යයේ ශ්‍රම සැපයුම අඩාල වීම සහ වසරේ අවසන් කාලයේ දී ඇති වූ අධික වර්ෂාව නිසා තේ දළ නෙළීමේ කටයුතු මන්දගාමීවීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී තේ වගා කටයුතු සියයට 1.3ක ඍණ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. තවද, 2019 දී වාර්තාගත අවම නිෂ්පාදනය පෙන්නුම් කරමින් රබර් නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් මිලියන 74.8ක් දක්වා අඩු වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රබර් වගා කටයුතුවල සියයට 9.5ක ඍණ වර්ධනයක් වාර්තා විය. වසරේ අග භාගයේ ඇති වූ අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් කිරි කැපීමේ කටයුතුවලට බාධා ඇතිවීම සහ දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් පැවති අඩු මිල ගණන් හේතුවෙන් කිරි කැපීමේ කටයුතු අහහැර දැමීම 2019 වසරේ දී රබර් අංශයේ වාර්තා වූ ඍණ වර්ධනයට හේතු විය. තවද, 2019 වසරේ වැඩි කාලයක් තුළ පැවති සුළි කුණාටු සහ අධික වර්ෂාව වැනි අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් කරදිය මත්සා නිෂ්පාදනයට බලපෑ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කරදිය ධීවර කර්මාන්තය සහ කරදිය ජලජීවී වගා උප අංශය සියයට 5.5ක ඍණ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. තවද, 2019 වසරේ දී වන වගාව, දැව හා වනාන්තර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන කටයුතු ද සියයට 4.8ක අඩු වීමක් වාර්තා කළේය.

කර්මාන්ත අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 1.2ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 2.7ක වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් යම් තරමක වැඩි දියුණුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. ඉදිකිරීම් සහ පතල් හා කැණීම් උප අංශ 2018 වසරේ දී, පිළිවෙළින් වාර්තා කළ, සියයට 2.5ක සහ සියයට 5.2ක අඩු වීමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 4.0කින් සහ සියයට 2.8කින් වර්ධනය වූ අතර, රජයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මේ සඳහා



1.3 සංඛ්‍යා සටහන
කර්මාන්ත මූල්‍ය අනුව ස්ථාවර මිල (2010) යටතේ දළ ජාතික ආදායම (අ)(ආ)

| ආර්ථික කටයුතු | රු. මිලියන | | ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස (%) | | වර්ධනය (%) | | වෙනස්වීම සඳහා දායකත්වය (%) | |
|--|------------------|------------------|-----------------------------------|--------------|------------|------------|----------------------------|--------------|
| | 2018 (අ)1 | 2019 | 2018 (අ)1 | 2019 | 2018 (අ)1 | 2019 | 2018 (අ)1 | 2019 |
| කෘෂිකර්මාන්තය, වන වගාව හා ධීවර කර්මාන්තය | 683,816 | 687,857 | 7.1 | 7.0 | 6.5 | 0.6 | 13.5 | 1.8 |
| කෘෂිකර්මාන්තය සහ වන වගාව | 565,337 | 574,472 | 5.8 | 5.8 | 7.9 | 1.6 | 13.4 | 4.1 |
| ධීවර කර්මාන්තය | 118,479 | 113,386 | 1.2 | 1.1 | 0.2 | -4.3 | 0.1 | -2.3 |
| කර්මාන්ත | 2,540,315 | 2,608,211 | 26.3 | 26.4 | 1.2 | 2.7 | 10.0 | 30.8 |
| පතල් සහ කැණීම් කර්මාන්ත | 225,505 | 231,893 | 2.3 | 2.3 | -5.2 | 2.8 | -4.0 | 2.9 |
| නිෂ්පාදන කර්මාන්ත | 1,512,800 | 1,540,969 | 15.6 | 15.6 | 3.6 | 1.9 | 16.8 | 12.8 |
| විදුලිය, ගෑස්, ජලය සහ කසළ කළමනාකරණය | 144,940 | 151,978 | 1.5 | 1.5 | 6.0 | 4.9 | 2.7 | 3.2 |
| ඉදිකිරීම් | 657,070 | 683,371 | 6.8 | 6.9 | -2.5 | 4.0 | -5.5 | 11.9 |
| සේවාවන් | 5,555,303 | 5,680,757 | 57.5 | 57.4 | 4.6 | 2.3 | 78.2 | 56.8 |
| තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම, ප්‍රවාහන සේවාවන් සහ ගබඩා පහසුකම් සැපයීම සහ නවාතැන් සැපයීම සහ ආහාරපාන සැපයීමේ සේවාවන් | 2,234,394 | 2,273,836 | 23.1 | 23.0 | 3.5 | 1.8 | 24.6 | 17.9 |
| තොරතුරු සහ සන්නිවේදන කටයුතු පිළිබඳ සේවාවන් | 63,421 | 73,378 | 0.7 | 0.7 | 9.6 | 15.7 | 1.8 | 4.5 |
| මූල්‍ය, රක්ෂණය හා නිවාස අයිතිය සහ දේපළ වෙළඳාම | 1,366,490 | 1,400,468 | 14.1 | 14.2 | 9.6 | 2.5 | 38.6 | 15.4 |
| වෘත්තීයමය සේවාවන් සහ වෙනත් පෞද්ගලික සේවාවන් | 1,104,097 | 1,128,115 | 11.4 | 11.4 | 2.9 | 2.2 | 10.2 | 10.9 |
| රාජ්‍ය පරිපාලනය, ජාතික ආරක්ෂාව, අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සහ සමාජ ආරක්ෂණ සේවාවන් | 786,902 | 804,959 | 8.1 | 8.1 | 1.2 | 2.3 | 3.0 | 8.2 |
| මූලික මිල ගණන් අනුව සමස්ත ඵලදායී අගය | 8,779,434 | 8,976,825 | 90.8 | 90.8 | 3.7 | 2.2 | 101.6 | 89.4 |
| හාණ්ඩ හා සේවා මත අය කෙරෙන බදු-සහනාධාර | 889,166 | 912,553 | 9.2 | 9.2 | -0.6 | 2.6 | -1.6 | 10.6 |
| වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය | 9,668,600 | 9,889,379 | 100.0 | 100.0 | 3.3 | 2.3 | 100.0 | 100.0 |
| විදේශීය ඉදිකිරීම් ප්‍රාථමික ආදායම | -264,507 | -281,083 | | | -6.0 | -6.3 | | |
| වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ ජාතික ආදායම | 9,404,093 | 9,608,296 | | | 3.2 | 2.2 | | |

(අ) 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු පදනම් වේ.
 (ආ) තාවකාලික
 (ඇ) සංශෝධන
 මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. මේ අතර, ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 15.6කට දායකත්වයක් දක්වන නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම්, පෙර වසරේ දී පැවති සියයට 3.6ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 1.9ක අඩු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. අපනයන හාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුම ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීමත් සමඟ, 2019 වසරේ දී රෙදිපිළි, ඇඟලුම් සහ සම් හාණ්ඩ නිෂ්පාදන උප අංශය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 3.4ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව සියයට 3.9කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරයෙන් පසුව දේශීය ඉල්ලුම අඩු වීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දී ආහාර, පාන වර්ග සහ දුම්කොළ නිෂ්පාදනය යන උප අංශයේ වර්ධනය, පසුගිය වසරේ පැවති සියයට 4.0 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 3.4ක් දක්වා අඩු විය. ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ (ලං.ඛ.නී.සං.) පිරිපහදුව නඩත්තු කටයුතු සඳහා තාවකාලිකව වසා දැමීම මධ්‍යයේ ගල්අඟුරු සහ පිරිපහදු කළ ඛනිජතෙල්

නිෂ්පාදිත නිපදවීම යන උප අංශය 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 8.2ක අඩු වීමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 23.4කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර නිසා බොහෝ උප අංශවල ක්‍රියාකාරිත්වය මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී සේවා අංශය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ වර්ධනයෙන් අඩක් වාර්තා කරමින් සියයට 2.3කින් වර්ධනය විය. වැඩිම බලපෑමකට ලක් වූ නවාතැන් සැපයීම සහ ආහාර පාන සැපයීමේ සේවා උප අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 5.7ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 4.6ක ඍණ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවලින් ඇති වූ පසු බලපෑම් සහ පොදුවේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල පැවති මන්දගාමී බව පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දී තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම (සියයට 3.0ක වර්ධනයක්), මගීන් හා හාණ්ඩ ප්‍රවාහන

1

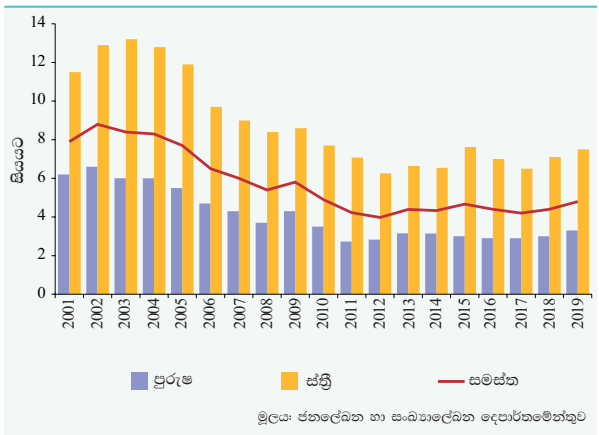
සේවාවන් සහ ගබඩා පහසුකම් සැපයීම (සියයට 1.4ක වර්ධනයක්), මූල්‍ය හා මූල්‍ය අතරමැදි සේවාවන් සහ ඒ ආශ්‍රිත වෙනත් සේවාවන් (සියයට 2.0ක වර්ධනයක්), නිවාස අයිතිය සහ දේපළ වෙළඳාම සහ වෙනත් පෞද්ගලික සේවා (සියයට 2.4ක වර්ධනයක්) ඇතුළත් තවත් උප අංශ ගණනාවක වර්ධනය මන්දගාමී වීමක් දක්නට ලැබුණි. මේ අතර, රාජ්‍ය පරිපාලනය සහ ජාතික ආරක්ෂාව අංශයට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 0.6ක සෘණ වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 2.1කින් වර්ධනය විය. විදුලි සන්දේශ සේවා සහ තොරතුරු තාක්ෂණ උප අංශවල ක්‍රියාකාරිත්වය 2019 වසරේ දී, පිළිවෙලින්, සියයට 17.2කින් සහ සියයට 13.1කින් වර්ධනය වෙමින් ඉහළ ක්‍රියාකාරිත්වයක් පෙන්නුම් කළේය.

මන්දගාමී වූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබිඹු කරමින් 2018 වසරේ දී සියයට 4.4ක් වූ රැකියා වියුක්තිය 2019 වසරේ දී සියයට 4.8ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේ දී, පිළිවෙලින්, සියයට 3.0ක් සහ සියයට 7.1ක් වූ පුරුෂ හා ස්ත්‍රී රැකියා වියුක්තිය 2019 වසරේ දී, පිළිවෙලින්, සියයට 3.3ක් සහ සියයට 7.4ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය වැඩි වීම හේතුවෙන් ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය, 2018 වසරේ දී පැවති සියයට 51.8 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 52.3ක් දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, ස්ත්‍රී ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය, 2018 වසරේ දී පැවති සියයට 33.6ක සිට 2019 වසරේ දී සියයට 34.5ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, පුරුෂ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකය 2019 වසරේ දී ද සියයට 73.0 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පැවතුණි. සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය ඉහළ ගිය ද, ඉහළ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්ව අනුපාතිකයට

සමගාමීව සේවා නියුක්ති ජනගහනය ද මිලියන 8.181ක් දක්වා සියයට 2.1කින් වැඩි විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී ආර්ථිකයේ විශාලතම අංශය වන සේවා අංශය සමස්ත සේවා නියුක්තියෙන් සියයට 47.1කට දායකත්වය දැක් වූ අතර, අනතුරුව කර්මාන්ත සහ කෘෂිකාර්මික අංශ ද සමස්ත සේවා නියුක්තියෙන්, පිළිවෙලින්, සියයට 27.6කට සහ සියයට 25.3කට දායකත්වය ලබා දී ඇත. රැකියාවේ ස්වභාවය අනුව සැලකීමේ දී, 2019 වසරේ දී රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයින්, පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයින්, සේවයෝජකයින්, ස්වයං රැකියාවල නියුතුවන්නන් සහ වේතන නොලබන ගෘහ සේවා යන අංශවල දායකත්වය, පිළිවෙලින්, සියයට 14.9ක්, සියයට 43.0ක්, සියයට 2.6ක්, සියයට 32.5ක් සහ සියයට 7.0ක් ලෙස පැවතුණි.

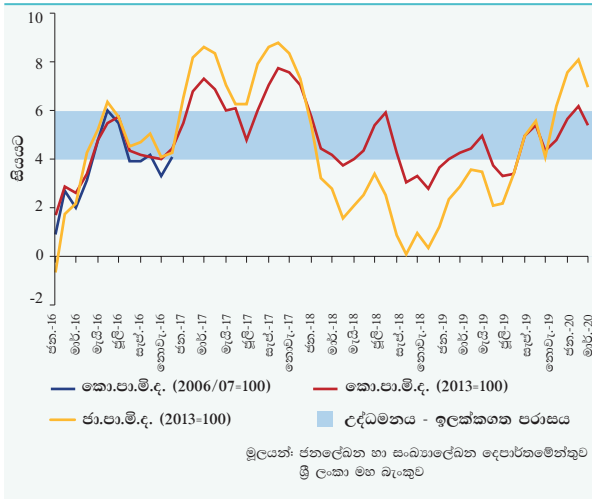
සැපයුම් පාර්ශවයේ මතු වූ තාවකාලික බාධා මධ්‍යයේ වුව ද, මූලික වශයෙන් ඉල්ලුම් තත්ත්වයන් මන්දගාමී වීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා මනා ලෙස පාලනය කිරීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී මතුපිට උද්ධමනය මෙන්ම මූලික උද්ධමනය ද අපේක්ෂිත සියයට 4-6 අතර පරාසය තුළ විචලනය විය. සමීක්ෂණ මත පදනම්ව සිදු කරන ලද ගැලපීම් හේතුවෙන් නිවාස කුලී සහ අධ්‍යාපන ගාස්තු ඉහළ යෑම නිසා කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (කො.පා.මි.ද., 2013 = 100) විචලන මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2019 වසර ආරම්භයේ දී ඉහළ ගියේය. පරිපාලිත මිල ගණන් සහ අතැම් ආහාර සහ ආහාර නොවන අයිතම මත පනවන ලද බදු සංශෝධනය කිරීම හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2019 ජනවාරි මාසයේ දී සියයට 3.7 සිට 2019 මැයි මාසයේ දී සියයට 5.0ක් දක්වා වැඩි වූ අතර, ඉන්පසුව එළඹුණු තෙමසක කාලය තුළ දී ක්‍රමයෙන් අඩුවෙමින් 2019 අගෝස්තු මාසයේ දී සියයට 3.4ක් ලෙස වාර්තා විය. කෙසේ වුවත්, ඉන්පසුව ඇති වූ අයහපත් කාලගුණික තත්ත්ව හේතුවෙන් ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ඉහළ යෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මතුපිට උද්ධමනය සියයට 5.4 දක්වා වැඩි වූ අතර, වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ දී මතුපිට උද්ධමනය සියයට 5.0 අගයකට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, 2018 දෙසැම්බර් මාසයේ දී වාර්තා වූ සියයට 2.8 අගයට සාපේක්ෂව 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 4.8ක් ලෙස වාර්තා විය. මේ අතර, ආහාර අයිතම සඳහා වැඩි බර තැබීමක් සිදු කරන ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද., 2013 = 100) මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය 2019 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී කො.පා.මි.ද.

1.3 රජය සටහන
සේවා වියුක්ති අනුපාතිකය





1.4 රූප සටහන
මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)



පදනම් කරගත් උද්ධමනයේ ප්‍රවණතාව ම පෙන්වනු ලබන ද, එයට වඩා සැලකිය යුතු අඩු මට්ටමක පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය, සැපයුම් අංශයේ ඇති වූ බාධාවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දෙවන භාගයේ දී ඉහළ ගිය අතර, එය 2018 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී වාර්තා වූ සියයට 0.4ට සාපේක්ෂව 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සියයට 6.2 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර කාණ්ඩයේ දිගින් දිගටම පැවති ඉහළ උද්ධමනකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. මෙන්ම ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මතුපිට උද්ධමනය 2020 වසර ආරම්භයේ දී ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2020 පෙබරවාරි මාසයේ දී කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සියයට 6.2ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික උද්ධමනය සියයට 8.1ක ඉහළම අගය වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය අඩු වීමත් සමඟ, කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම හේතුවෙන් ඇති වූ බාධා මධ්‍යයේ වුවද, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය මත පදනම් වූ කො.පා.මි.ද. සහ ජා.පා.මි.ද. 2020 මාර්තු මාසයේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 5.4ක් සහ සියයට 7.0ක් දක්වා පහත වැටුණි. මේ අතර, කො.පා.මි.ද. පැසෙහි නිවාස කුලී සහ අධ්‍යාපන ගාස්තු සංශෝධනය කිරීමේ බලපෑම හේතුවෙන්, මතුපිට උද්ධමනයෙහි නිතර මිල උච්චාවචන සහිත ආහාර, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන කාණ්ඩ ඉවත් කිරීමෙන් ගණනය කරනු ලබන මූලික උද්ධමනය 2019 වසර ආරම්භයේ දී වැඩි වීමක් වාර්තා කළ අතර, වසරේ ඉතිරි කාලය පුරාවටම ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. සහ ජා.පා.මි.ද. මත

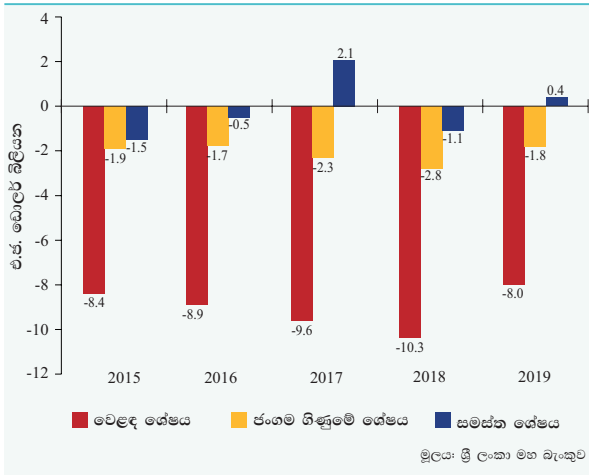
පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2018 දෙසැම්බර් මාසයේ දී දර්ශක දෙකම වාර්තා කළ සියයට 3.1 අගයට සාපේක්ෂව 2019 දෙසැම්බර් මාසයේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 4.8ක් සහ සියයට 5.2ක් විය. 2020 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී කො.පා.මි.ද. හා ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය ප්‍රධාන වශයෙන් පෙර වසරේ පළමු කාර්තුවේ පැවති දර්ශක අගයන්හි බලපෑම හේතුවෙන් පහළ ගිය අතර, එය 2020 මාර්තු මාසයේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 2.9ක් සහ 3.2ක් ලෙස වාර්තා විය.

විදේශීය අංශයේ වර්ධනයන්

ආනයන වියදම අඩු කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වෙළඳ සහ ජංගම ගිණුමෙහි ශේෂයන් කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය වූ අතර, එය මූල්‍ය ගිණුම වෙත වූ සැලකිය යුතු ලැබීම් ද සමඟ දළ නිල සංචිත ශක්තිමත් කිරීමට සහ විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට උපකාරී විය. වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයනය අඩු කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග මගින් ආනයන වියදම පහත වැටීම, 2019 වසරේ දී වෙළඳ ශේෂය වැඩිදියුණු වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, අපනයන ආදායම සුළු වශයෙන් වර්ධනය වීම ද වෙළඳ හිඟය අඩු මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට දායක විය. ප්‍රධාන වශයෙන් පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාර මගින් සංචාරක ඉපැයීම් සහ ගුවන් මගී සේවා ලැබීම් මත වූ අහිතකර බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දී සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය මධ්‍යස්ථ ලෙස වර්ධනය විය. සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාර මගින් ලාභාංශ ගෙවීම් සහ ප්‍රතිආයෝජන ඉපැයීම් ඉහළ යෑම සමඟ වසර තුළ දී ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වූ අතර, 2019 වසරේ දී විවිධ ආයෝජන සඳහා පොලී ගෙවීම් ද සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ දී දක්නට ලැබුණු සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවතීමේ ප්‍රවණතාව තවදුරටත් පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දී ද්විතීයික ආදායම් ගිණුමේ අතිරික්තය තවදුරටත් අඩු විය. සමස්තයක් ලෙස, සේවා වෙළඳාම සහ ද්විතීයික ආදායම අඩු වීම මෙන් ම, ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය සුළු ප්‍රමාණයකින් වුව ද පුළුල් වීම අහිඟවා වෙළඳ ශේෂය වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී ජංගම ගිණුමේ හිඟය අඩු විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී මූල්‍ය ගිණුම වෙත සැලකිය යුතු ලැබීම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා වූ අතර, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු. අරමුදල) විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි වාරික දෙකක ලැබීම් ඇතුළු ලැබීම්



1.5 රජය සටහන
ගෙවුම් කුලනය



ඒ අතර විය. කෙසේ වුවද, 2019 වසරේ දී විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම් මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පැවති අතර, රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළේ සහ කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ විදේශීය ආයෝජනවල ශුද්ධ ගෙවීමක් වාර්තා විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී රජය මගින් සැලකිය යුතු ණය ගෙවීමක් සිදු කළ අතර, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර දෙකක් ගෙවීම සහ ඒකාබද්ධ ණය පහසුකම් හා සම්බන්ධ වාරික ගෙවීම් ඒ අතර විය. රජය විසින් විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් ණය සේවාකරණය වෙනුවෙන් වැය කළ ද, රජය සහ මහ බැංකුව වෙත සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක විදේශ විනිමය ලැබීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. මෙමගින් 2019 වසරේ දී සමස්ත ගෙවුම් කුලනයෙහි අතිරික්තයක් පිළිබිඹු විය. මේ අතර, 2018 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වූ ශ්‍රී ලංකා රුපියල, 2019 වසරේ දී සියයට 0.6කින් සුළු වශයෙන් අතිප්‍රමාණය විය. පාස්කු ඉරු දින සිදු වූ ප්‍රහාරවලින් අනතුරුව 2019 වසරේ දෙවන භාගයේ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශීය ආයෝජන පිටතට ගලා යෑම හේතුවෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි ඇති වූ පීඩනය හමුවේ වුව ද මෙලෙස ශ්‍රී ලංකා රුපියල අතිප්‍රමාණය වීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළඳ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීමේ බලපෑම හේතු විය. මහ බැංකුව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීම සම්බන්ධයෙන් නමාශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ අතර, ශ්‍රී ලංකා රුපියල අධික ලෙස උච්චාවචනය වීම වැළැක්වීම සහ දළ නිල සංචිත ගොඩනැංවීම සඳහා පමණක් වෙළඳපොළ වෙත මැදිහත් විය. ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් කිහිපදෙනෙකුගේ සහ අනෙකුත් ව්‍යවහාර මුදල්වල

හැසිරීමට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල නාමික ලෙස අතිප්‍රමාණය වීම පිළිබිඹු කරමින් 2019 වසරේ දී නාමික සඵල විනිමය අනුපාතික සහ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක අතිප්‍රමාණය විය.

වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම 2018 වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය අතර, මේ සඳහා කාර්මික අපනයන වර්ධනය ඉහළ යෑම මගින් කෘෂිකාර්මික සහ ඛනිජ අපනයනවල පහත වැටීමේ බලපෑම යම්තාක් දුරකට සමනය වීම හේතු විය. මේ අනුව, වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ආදායම 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 11,890ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 11,940ක් දක්වා සියයට 0.4කින් ඉහළ ගියේය. සමස්ත අපනයන ආදායමෙන් සියයට 79ක් පමණ වූ කාර්මික අපනයන ආදායම 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 9,426ක් දක්වා සියයට 1.8කින් ඉහළ ගියේය. කාර්මික අපනයන ආදායම ඉහළ යෑම සඳහා රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් (සියයට 5.2කින්), මැණික්, දියමන්ති හා ස්වර්ණාභරණ (සියයට 10.0කින්), ප්‍රවාහන උපකරණ (සියයට 21.3කින්) සහ මූල ලෝහ හා උපාංග (සියයට 6.7කින්) අපනයන ඉහළ යෑම හේතු විය. කෙසේ වුවද, ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත (සියයට 16.2කින්), සම් භාණ්ඩ, සංචාරක භාණ්ඩ හා පාවහන් (සියයට 30.3කින්), සහ යන්ත්‍රසූත්‍ර හා යාන්ත්‍රික උපකරණ (සියයට 8.0කින්) ඇතුළු කාර්මික අපනයන යටතේ වර්ග කර ඇති ඇතැම් කාණ්ඩවල අපනයන 2019 වසරේ දී පහළ ගියේය. සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 21කට පමණ දායක වන කෘෂිකාර්මික අපනයන ආදායම 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,462ක් දක්වා සියයට 4.6කින් පහත වැටුණු අතර, ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් තේ (සියයට 5.7කින්) සහ කුළුබඩු (සියයට 13.2කින්) ඇතුළු බොහෝ උප කාණ්ඩවලින් වූ අපනයන ආදායම පහළ යෑම හේතු විය. කෙසේ වුවද, පොල් මද ආශ්‍රිත සහ පොල් මද ආශ්‍රිත නොවන නිෂ්පාදිත දෙකෙහිම අපනයන පරිමාව ඉහළ යෑම හේතුවෙන් පොල් අපනයන ආදායම සියයට 6.0කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී ඛනිජ නිෂ්පාදිත අපනයන ආදායම සියයට 1.4කින් පහත වැටුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත අපනයනවලින් සියයට 26.3ක් සඳහා දායක වෙමින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය තවදුරටත් 2019 වසරේ දී ද ප්‍රධාන අපනයන ගමනාන්තය බවට පත් වූ අතර, ඉන් අනතුරුව එක්සත් රාජධානිය (සියයට 8.4ක්), ඉන්දියාව (සියයට 6.4ක්), ජර්මනිය (සියයට 5.4ක්) සහ ඉතාලිය (සියයට 4.4ක්) අනෙකුත් ප්‍රධාන අපනයන ගමනාන්ත විය. අපනයන පරිමා දර්ශකය සියයට 7.2කින් ඉහළ ගොස් ඒකක වටිනාකම් දර්ශකය සියයට 6.3කින් පහත වැටුණු අතර,



එමගින් අපනයන ආදායමෙහි අඩු වර්ධනය සඳහා 2018 වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී වාර්තා වූ අඩු මිල ගණන් හේතු වූ බව පැහැදිලි වේ.

අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන පාලනය කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයන වියදම කැපී පෙනෙන ලෙස පහත වැටුණු අතර, මෙම අඩු වීම සඳහා ආනයන මිල ගණන් පහත වැටීම ද හේතු විය. මේ අනුව, ආනයන වියදම 2018 වසරේ පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 22,233 සිට 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 19,937ක් දක්වා සියයට 10.3කින් පහත වැටුණි. මේ අතර, 2019 වසරේ දී ඉන්ධන නොවන ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 16,045 දක්වා සියයට 11.3කින් පහත වැටුණි. සමස්ත ආනයනවලින් සියයට 57ක් පමණ වූ අන්තර් භාණ්ඩ ආනයන වියදම, 2019 වසරේ දී සියයට 9.0කින් පහත වැටුණු අතර, මෙම පහත වැටීම සඳහා රත්‍රන් (සියයට 99.4කින්), ඉන්ධන (සියයට 6.3කින්), මූල ලෝහ (සියයට 17.6කින්) සහ පොහොර (සියයට 15.4කින්) ආනයන සඳහා වූ වියදම් පහත වැටීම හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, බනිජ නිෂ්පාදිත (සියයට 34.0කින්) සහ රෙදිපිළි හා රෙදිපිළි උපාංග (සියයට 1.8කින්) ආනයන ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය. සමස්ත ආනයනවලින් සියයට 20කට පමණ දායක වූ පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන වියදම 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,957ක් දක්වා සියයට 20.5කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණු අතර, ආහාර හා පාන වර්ග සහ ආහාර කාණ්ඩයට අයත් නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ දෙඅංශයෙහිම ආනයන වියදම් පහත වැටීම එමගින් පිළිබිඹු විය. මුහුදු ආහාර (සියයට 8.8කින්), එළවළු (සියයට 2.0කින්) සහ කුළුබඩු (සියයට 1.3කින්) ආනයන වියදමෙහි ඉහළ යෑමක් වාර්තා වුවද සහල් (සියයට 88.0කින්), සීනි හා රසකැවිලි (සියයට 19.4කින්) සහ කිරි නිෂ්පාදිත (සියයට 6.1කින්) වැනි ආහාර ආනයන වියදම පහත වැටීම හේතුවෙන් ආහාර හා පාන වර්ග ආනයන වියදම සියයට 11.2කින් අඩු විය. මේ අතර, 2018 වසර හා සැසඳීමේ දී ආහාර නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයන වියදම 2019 වසරේ දී සියයට 25.0කින් පහත වැටුණි. මෙම සැලකිය යුතු පහත වැටීම සඳහා 2018 වසර අග භාගයේ දී ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග සහ 2019 මාර්තු මාසයේ දී ඉදිරිපත් කරන ලද 2019 වසර සඳහා වූ රජයේ අයවැය මගින් පෞද්ගලික රථවාහන ආනයන කාණ්ඩ බොහොමයක බදු ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී පෞද්ගලික රථවාහන ආනයන වියදම එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 816 දක්වා සියයට 48.2කින් පහත වැටීම හේතු විය. කෙසේ වෙතත්,

රජයේ නිලධාරීන් සහනදායී ආනයන බලපත්‍ර භාවිත කර වාහන ආනයනය කිරීම ආරම්භ කිරීමත් සමඟ 2019 වර්ෂය අග භාගයේ දී වාහන ආනයනවල ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. තෝරාගත් අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ මත 2018 වසරේ දී පනවන ලද සීමා කිරීම් ද 2019 වසරේ මාර්තු මාසයේ දී ඉවත් කරන ලදී. කෙසේ වුවත්, අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ බොහොමයක් සඳහා ආනයන වියදම 2019 වසරේ දී අඛණ්ඩව පහත වැටුණු අතර, බෙහෙත් හා ඖෂධීය නිෂ්පාදිත සහ ගෘහ හා දැව භාණ්ඩ ආනයන වියදම් ඉහළ ගියේය. අඩු ආර්ථික වර්ධනයත් සමඟ මුළු ආනයන වියදමෙන් සියයට 23කට පමණ දායක වූ ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයන වියදම 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 4,603ක් දක්වා සියයට 1.9කින් පහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයන වියදම රටවල් වශයෙන් බෙදා දැක්වීමේ දී චීනය මුළු ආනයනවලින් සියයට 20.2කට දායක වෙමින් විශාලතම ආනයන ප්‍රභවය වූ අතර, ඉන්දියාව (සියයට 19.6), එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය (සියයට 8.4), සිංගප්පූරුව (සියයට 4.8) සහ ජපානය (සියයට 4.4) අනෙක් ප්‍රධාන රටවල් විය. 2019 වසරේ දී ආනයන පරිමා දර්ශකය හා මිල දර්ශකය, පිළිවෙළින්, සියයට 5.8කින් සහ සියයට 4.8කින් පහත වැටුණු අතර, 2018 වසර හා සැසඳීමේ දී ආනයන වියදමෙහි පහත වැටීමට ආනයන පරිමාව සහ මිල ගණන් පහත වැටීමෙහි ඒකාබද්ධ බලපෑම හේතු වූ බව එමගින් නිරූපණය විය. මේ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගතය මගින් ගෙවුම් ශේෂය මත ඇති විය හැකි බලපෑම සැලකිල්ලට ගනිමින් ඇතැම් රථවාහන සහ අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය කිරීම මාස තුනක කාලයක් සඳහා අත්හිටුවීමට 2020 මාර්තු මාසයේ දී පියවර ගන්නා ලදී.

2013 වසරට පසුව අවම හිඟයක් වාර්තා කරමින් වෙළඳ ශේෂය 2019 වසරේ දී කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. විදේශීය අංශයේ ඇති වූ පීඩනය හමුවේ ආනයන සීමා කිරීමට රජය සහ මහ බැංකුව 2018 වසරේ දී ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර ලෙස රථවාහන සහ රත්‍රන් ආනයන පහත වැටීම හේතුවෙන් ආනයන වියදම සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, වසරේ පළමු භාගය තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අපනයන ආදායම වසරේ දෙවන භාගය තුළ දී අඩු වීම නිසා 2019 වසර තුළ දී අපනයන ආදායම සුළු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2018 වසරේ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 10,343ක් වූ වෙළඳ හිඟය, 2019 වසරේ දී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,346කින් අඩු වී එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 7,997ක් ලෙස වාර්තා විය. 2018 වසරේ දී

1

ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 11.7ක් වූ වෙළඳ හිඟය 2019 වසරේ දී ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 9.5ක් දක්වා පහත වැටුණි.

2019 වසරේ දී ජංගම ගිණුමේ ශේෂය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වීම සහ සේවා හා ද්විතියික ආදායම් ගිණුම්වල ශේෂයන් පහළ මට්ටමක පැවතීම හමුවේ වුව ද, ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළඳ ගිණුමේ හිඟය අඩු වීම මේ සඳහා හේතු විය. 2019 වසරේ දී සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 3,766 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,849ක් දක්වා අඩු වූ අතර, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවල බලපෑම හමුවේ පෙර වසරේ දී මිලියන 2.3ක් වූ සංචාරක පැමිණීම් ප්‍රමාණය 2019 වසරේ දී මිලියන 1.9ක් දක්වා පහත වැටීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සංචාරක ඉපැයීම් අඩු වීම මේ සඳහා මූලිකවම හේතු විය. ඍජු ආයෝජන ව්‍යාපාරවල ප්‍රතිආයෝජන ඉපැයීම් සහ ලාභාංශ ගෙවීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය පෙර වසරේ දී පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,385ට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,426ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, පොලී ගෙවීම් ද සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ තවදුරටත් අඩු මට්ටමක පැවති අතර, එය ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ අතිරික්තය 2018 වසරේ දී පැවති එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 6,163 සිට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 5,766 දක්වා අඩු වීමට හේතු විය. ඒ අනුව, 2019 වසරේ දී ජංගම ගිණුමේ හිඟය එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,808 දක්වා කැපී පෙනෙන ලෙස අඩු වූ අතර, එය ද.දේ.නි.යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ දී පැවති සියයට 3.2ට සාපේක්ෂව සියයට 2.2ක් විය.

2019 වසරේ දී විවිධ ආයෝජන ගෙවීම් සහ ණය විශාල වශයෙන් ආපසු ගෙවීම් හමුවේ ප්‍රධාන වශයෙන් රජය වෙත වූ ලැබීම් ඇතුළුව මූල්‍ය ගිණුම වෙත සැලකිය යුතු ලැබීම් ප්‍රමාණයක් වාර්තා විය. 2019 වසරේ මාර්තු සහ ජූනි මාසවල දී එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 4.4ක වටිනාකමකින් යුත් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතු දෙක මගින් ලද ලැබීම් සහ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 327ක වටිනාකමකින් යුත් ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි හයවන සහ හත්වන වාරික ලැබීම් සමඟ මූල්‍ය ගිණුම ශක්තිමත් විය. කෙසේ වුවත්, 2019 වසරේ දී විදේශීය ඍජු ආයෝජන ලැබීම් පෙර වසරට සාපේක්ෂව පහළ ගිය අතර, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවලින් අනතුරුව ආයෝජන විශ්වාසය අඩු වීම සහ 2019 වසරේ දෙවන භාගයේ දී

ගෝලීය වෙළඳපොළෙහි පැවති අවිනිශ්චිතභාවය හේතුවෙන් කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ සහ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශීය ආයෝජන ශුද්ධ ගෙවීම් වාර්තා විය. 2019 වසරේ දී ඒකාබද්ධ ණය පහසුකම්වලට අදාළ වාරික ගෙවීම්වලට අමතරව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.5ක වටිනාකමකින් යුත් ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර දෙකක් කල් පිරීම හේතුවෙන් විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ලෙස වූ මූල්‍ය ප්‍රවාහ ඉහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන්ම 2019 වසරේ දී වූ ණය ආපසු ගෙවීම් ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් බැංකු අංශය, පෞද්ගලික අංශය සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් ආශ්‍රිත මූල්‍ය ප්‍රවාහ ශුද්ධ ගෙවීම් වාර්තා කළේය. කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීමත් සමඟ ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළවල අවිනිශ්චිතතාව ඉහළ යෑම හමුවේ, 2020 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙතින් වූ ගෙවීම් ඇතුළු ගෙවීම් අඛණ්ඩව සිදුවිය.

2019 වසරේ දී රජය විසින් විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලින් සිදු කරන ලද ඉහළ ප්‍රමාණයක ණය සේවාකරණ ගෙවීම් හමුවේ වුව ද, රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක විදේශ විනිමය ලැබීම හේතුවෙන් 2019 වසර අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත වර්ධනය විය. 2018 වසර අවසානයේ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 6.9 ක් වූ දළ නිල සංචිත 2019 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 7.6ක් දක්වා වැඩි විය. ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතු දෙක තුළින් වූ ලැබීම්, ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ වාරික දෙකක ලැබීම් සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙතින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම්, 2019 වසර අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. 2019 වසර අවසානය වන විට රටෙහි පැවති දළ නිල සංචිත මගින් ආනයනික මාස 4.6ක් පමණ සහ කෙටිකාලීන වගකීම්වලින් සියයට 57ක් පමණ ආවරණය කිරීමට හැකි විය. තවද, දළ නිල සංචිත සහ තැන්පතු භාරගන්නා ආයතනවල විදේශීය වත්කම්වලින් සමන්විත මුළු සංචිත, 2019 අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 10.4ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එය ආනයනික මාස 6.3කට සමාන විය.

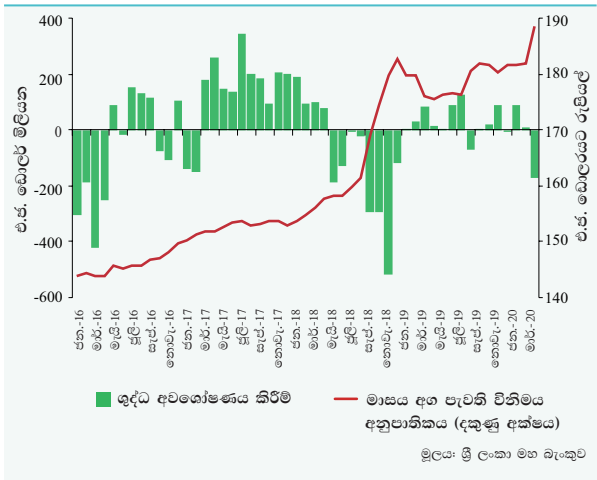
රජයේ විදේශීය ණය වැඩිවීම හේතුවෙන් 2019 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය තවදුරටත් වැඩි විය. 2019 වසර අවසානයේ දී රටෙහි මුළු විදේශීය ණය ප්‍රමාණය, එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 55.9ක් දක්වා වැඩි වූ අතර, එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 59.2ට සාපේක්ෂව සියයට 66.6කට



සමාන විය. නව ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම සහ කල්පිරීම්වල ශුද්ධ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ අගය මත පදනම් වූ නොපියවා ඉතිරිව ඇති ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර 2019 වසර අවසානය වන විට එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 15.2ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2019 වසරේ දී අනේවාසිකයන් සතු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල නොපිය වූ ශේෂය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, වසර තුළ දී අනේවාසිකයන් සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල සුළු වැඩිවීමක් වාර්තා විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී ශුද්ධ ආපසු ගෙවීම් හේතුවෙන් රජය සතු නොපියවූ විදේශීය ණය ශේෂය සුළු වශයෙන් අඩු විය. ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි වාරික ලැබීම් සහ ආසියානු නිෂ්කාගන සංගමය වෙත වූ වගකීම් සුළු වශයෙන් වැඩිවීමත් සමඟ 2019 වසර අවසානය වන විට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය වගකීම් ප්‍රමාණය වැඩි විය. කෙසේ වුවත්, ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරයක් කල්පිරීම සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සතු නොපියවා ඉතිරිව ඇති ණය වගකීම් අඩු වීම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ විදේශීය වගකීම් ප්‍රමාණය අඩු විය. 2019 වසර අවසානය වන විට අන්තර් සමාගම් ණය මෙන්ම ප්‍රධාන සමාගම් සතු කොටස් හිමියන්ගේ අන්තිකාරම්වල ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින් සෘජු ආයෝජන ව්‍යාපාර සතු වූ අන්තර් සමාගම් ණය ප්‍රමාණයෙහි වැඩිවීමක් වාර්තා විය.

2019 වසරේ දී දේශීය හා ගෝලීය ප්‍රවණතාවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් විවිධ ආයෝජන ගෙවීම් හමුවේ යම් තාවකාලික විචලනාවක් පෙන්නුම් කළ ද ජංගම ගිණුමේ සැලකිය යුතු වර්ධනය හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකය සමස්තයක් වශයෙන් ස්ථාවරව පැවතුණි. වෙළඳ හිඟයේ සැලකිය යුතු අඩු වීම සහ මූල්‍ය ප්‍රවාහ වැඩි වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ පළමු මාස හතර තුළ දී විනිමය අනුපාතිකය ශක්තිමත් විය. කෙසේ වුවද, පාසකු ඉරු දින ප්‍රහාර සිදු වූ විගසම සහ 2019 වසර අග භාගයේ දී ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ ඇති වූ ඉහළ අවිනිශ්චිතතාවල බලපෑම නිරූපණය කරමින් විදේශිකයින් සතු විවිධ ආයෝජන ඉවත් කර ගැනීම හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතිකය මත යම් පීඩනයක් ඇති විය. එසේ වුවද, 2019 වසරේ බොහෝ කාලවල දී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ පැවති හිතකර ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් මත 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ශුද්ධ පදනම මත එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 387ක් අවශෝෂණය කරගැනීමට හැකි විය. සමස්තයක් ලෙස, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 16.4ක සැලකිය යුතු

1.6 රූප සටහන
දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම් හා විනිමය අනුපාතිකය



අවප්‍රමාණය හා සැසඳීමේ දී 2019 වසරේ දී සියයට 0.6කින් අතිප්‍රමාණය විය. ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් කිහිපයකගේ මුදල්වලට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි නාමික අතිප්‍රමාණය සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වල හැසිරීම අනුව යමින් නාමික සඵල විනිමය අනුපාතිකය සහ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය යන දෙකම 2019 වසරේ දී අතිප්‍රමාණය විය. කෙසේ වෙතත්, විනිමය අනුපාතිකය මත පදනම්ව රටෙහි තරගකාරීත්වය පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක පදනම් වර්ෂයට වඩා පහළ මට්ටමක පැවතුණි. වෙළඳපොළ මූලධර්ම මත පදනම්ව නමාශීලීව විනිමය අනුපාතිකය තීරණය වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඉඩ සැලසූ අතර, ශ්‍රී ලංකා රුපියලෙහි අධික විචලනයක් වැළැක්වීමට සහ සංචිත ගොඩනැංවීමට පමණක් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙතට මැදිහත් විය. මේ අතර, 2020 මාර්තු මස දෙවන සතිය දක්වා ස්ථාවරව පැවති විනිමය අනුපාතිකය, කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීමත් සමඟ සැලකිය යුතු පීඩනයකට ලක් වූ අතර, වෙළඳපොළ සහභාගිකරුවන්ගේ සහ විදේශීය ආයෝජකයින්ගේ සමපේක්ෂණ හැසිරීම් ද මුදලෙහි ස්ථාවරභාවය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කළේය. රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශීය අංශය කෙරෙහි ඇතිවන අධික පීඩනය පාලනය කිරීමට පියවර ගන්නාවක් හඳුන්වා දුන් අතර, අනෙකුත් කලාපීය රටවල්වල ව්‍යවහාර මුදල්වල හැසිරීමට අනුරූපව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමට ඉඩ සැලසීය.

රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

රාජ්‍ය ආදායමේ කැපී පෙනෙන අඩු වීම සහ රජයේ වියදම් ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ, 2019 වසරේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය සැලකිය යුතු

1

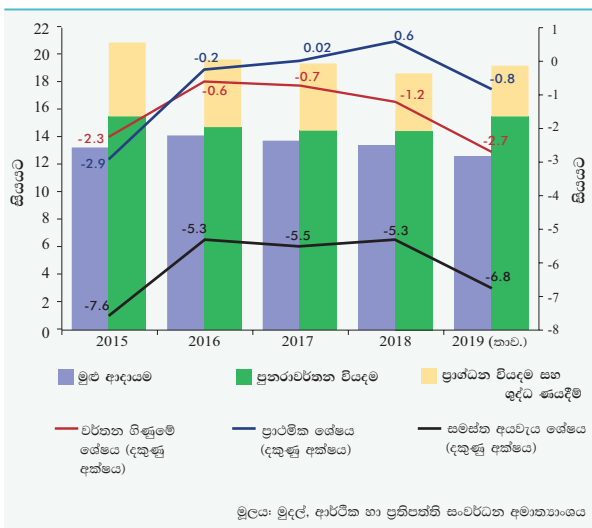
අභියෝගවලට ලක්විය. 2018 වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ ඇති වූ දේශපාලනමය වශයෙන් ඇති වූ අවහිරතා හේතුවෙන්, 2019 වසර සඳහා වූ අයවැය ඉදිරිපත් කිරීම 2019 වසරේ මාර්තු දක්වා ප්‍රමාද වූ අතර, 2019 වසරේ ජනවාරි සිට අප්‍රේල් මුල දක්වා කාලය තුළ රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු අතුරු සම්මත ගිණුම යටතේ සිදු කරන ලදී. 2019 වසරේ අප්‍රේල් 5 දින සම්මත කරන ලද 2019 වසර සඳහා වූ රජයේ අයවැය ලේඛනයට අනුව අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ පැවැති සියයට 5.3 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 4.4ක් දක්වා අඩු කිරීම අරමුණු කෙරුණු අතර, පිළිවෙළින්, සියයට 0.2ක් සහ සියයට 1.5ක් ලෙස ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් සහ ප්‍රාථමික අතිරික්තයක් පවත්වාගෙන යෑමට ඉලක්ක කරන ලදී. කෙසේ වුවද, විශේෂයෙන්ම මෝටර් වාහන ඇතුළු ආනයන විශාල ලෙස අඩු වීම හා පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර නිසා ආර්ථික කටයුතුවල පහළ යෑම තීව්‍ර වීම යනාදියේ බලපෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රාජ්‍ය ආදායමෙහි සිදු වූ සැලකිය යුතු අඩු වීම මෙන්ම ප්‍රධාන වශයෙන් සහනාධාර හා සංක්‍රාම සහ වැටුප් හා වෙනත් මත සිදු කළ පුනරාවර්තන වියදම් වැඩි වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය දුර්වල විය. තවද, 2019 වසරේ අයවැය මගින් යෝජනා කරන ලද ඇතැම් ආදායම් ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීම ද 2019 වසරේ දී ආදායම් කාර්යසාධනය දුර්වල වීමට හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය දර්ශක 2019 අයවැයෙන් අපේක්ෂා කළ මෙන්ම 2018 වසරේ ළඟා කර ගත් තත්ත්වයන්ට සාපේක්ෂව අපහමනය විය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය හිඟය 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 5.3ක සිට 2019 වසරේ දී

සියයට 6.8ක් දක්වා වැඩි විය. රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 1.2 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 2.7ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් පොලී ගෙවීම් ඉවත් කිරීම මගින් ගණනය කෙරෙන ප්‍රාථමික ශේෂය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ වූ සියයට 0.6ක අතිරික්තයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 0.8ක හිඟයක් වාර්තා කළේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා ලබාගත් ණයවල ශුද්ධ අගය ඉහළ යෑම සහ නාමික ද.දේ.නි.යෙහි සාපේක්ෂ මන්දගාමී වර්ධනය පිළිබිඹු කරමින් මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසර අවසානයට පැවැති සියයට 83.7ක සිට 2019 වසර අවසානය වන විට සියයට 86.8ක් දක්වා ඉහළ ගියේය.

රජයේ මුළු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ පැවැති සියයට 13.4 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 12.6 දක්වා අඩු විය. ආදායම් බදු වල සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළ ද, ප්‍රධාන වශයෙන් මෝටර් වාහන ආනයනය මත නිෂ්පාදන බද්ද, එකතු කළ අගය මත බද්ද, සෙස් බද්ද, වරාය සහ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද සහ ආනයන බදු වැනි වක්‍ර බදු වලින් ලැබෙන ආදායම පහත වැටීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී බදු ආදායමේ දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කෙරිණි. නාමික වශයෙන් ගත් කල, රජයේ ආදායම පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 1,920.0 සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,890.9 දක්වා සියයට 1.5කින් අඩු වූ අතර, විශේෂයෙන්ම, නව දේශීය ආදායම් පනත යටතේ සංස්ථාපිත බදු ආදායම ඉහළ යෑම නිසා ආදායම් බදු වැඩි වීම සහ ණය ආපසු ගෙවීමේ බද්දෙන් ලද ආදායම වැඩි වීම හේතුවෙන් 2019 වසරේ බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 1,734.9 දක්වා සියයට 1.3කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. මීට ප්‍රතිවිරුද්ධව, ගාස්තු හා අය කිරීම් අඩු වීම, මහ බැංකුව වෙතින් රජය වෙත ප්‍රදානය කළ හැකි ලාභ නොමැති වීම සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් වෙතින් ලාභ හා ලාභාංශ යොමු කිරීම් අඩු වීම ආදිය හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී බදු නොවන ආදායම නාමික වශයෙන් මෙන්ම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ද සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීමවල අඩු වීම ඉක්මවා පුනරාවර්තන වියදම් වැඩි වීම හේතුවෙන් රජයේ මුළු වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ පැවැති සියයට 18.7ක සිට 2019 වසරේ දී සියයට 19.4ක් දක්වා වැඩි විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ සියයට 14.5ක් වූ පුනරාවර්තන වියදම් 2019 වසරේ දී සියයට

1.7 රජය සටහන
රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනයෙහි සාරාංශය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)





15.3ක් දක්වා වැඩි විය. නාමික වශයෙන් ගත් කල, මෙය 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 2,089.7ක සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 2,301.2ක් දක්වා සියයට 10.1කින් වැඩි විය. නාමික වශයෙන් සමස්ත පොලී ගෙවීම් 2018 වසරේ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 852.2 සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 901.4ක් දක්වා සියයට 5.8කින් වැඩි වූ අතර, විදේශීය ණය සඳහා පොලී ගෙවීම් මත වූ වියදම 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 248.6 දක්වා සියයට 16.9කින් වැඩි විය. දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් පොලී අනුපාතික අඩු වුවද, විශේෂයෙන්ම, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ වාණිජමය පදනම මත ලබා ගත් විදේශීය ණය ඇතුළු නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය වැඩි වීම වසර තුළ දී පොලී වියදම් ඉහළ යෑමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසරේ පැවැති සියයට 4.2ක සිට 2019 වසරේ දී සියයට 4.1ක් දක්වා අඩු විය. නාමික වශයෙන් ගත් කල, ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 603.5ක සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 614.1ක් දක්වා සියයට 1.8කින් වැඩි විය. රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 4.4 (රුපියල් බිලියන 625.0) සිට 2019 වසරේ දී සියයට 4.2 (රුපියල් බිලියන 631.2) දක්වා අඩු විය.

2019 වසරේ දී අයවැය හිඟය වැඩි වශයෙන් දේශීය මූල්‍ය මගින් මූල්‍යනය කෙරිණි. ඒ අනුව, අයවැය හිඟයෙන් සියයට 69.1ක් ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයෙන් සපුරා ගන්නා ලද අතර, ඉතිරිය විදේශ මූල්‍යවලින් සපුරා ගන්නා ලදී. බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍යවලින් ණය ලබා ගැනීමේ වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කෙරෙමින්, ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය නාමික වශයෙන් ගත් කල, 2018 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 437.2ක සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 702.4ක් දක්වා සියයට 60.6කින් වැඩි විය. 2018 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 73.1ක ශුද්ධ පදනම මත සිදු කළ ආපසු ගෙවීම්වලට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී වාණිජ බැංකු විසින් ශුද්ධ පදනම මත මිල දී ගත් රුපියල් බිලියන 312.6ක භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් පිළිබිඹු වූ පරිදි, 2019 වසරේ දී බැංකු අංශයෙන් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 193.1ක් දක්වා සියයට 76.4කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. මේ අතර, 2019 වසරේ දී මහ බැංකුව වෙත සිදු කළ රුපියල් බිලියන 108.1ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීම මගින් වාණිජ බැංකු විසින් සිදු කරන ලද ශුද්ධ මූල්‍යනයේ රුපියල් බිලියන 301.2ක වැඩිවීමෙහි බලපෑම යම් ප්‍රමාණයකට අඩු විය. බැංකු නොවන අංශයෙන්

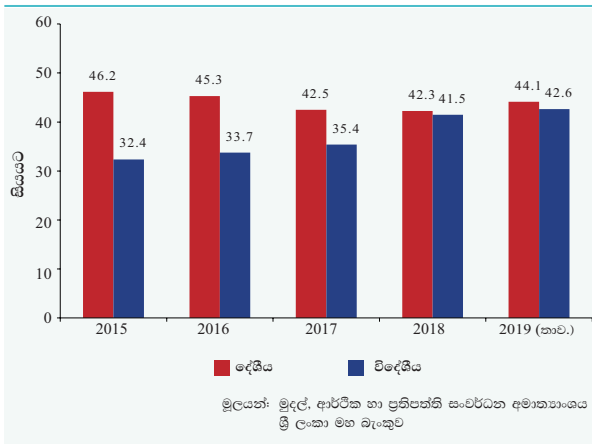
සිදු කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය 2018 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 327.8 සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 509.3 දක්වා වැඩි විය. කෙසේ වුවද, ප්‍රධාන වශයෙන්, විදේශ විනිමය කාලීන මූල්‍ය පහසුකම යටතේ රුපියල් බිලියන 83.5ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීම හේතුවෙන් විදේශීය මූල්‍ය මාර්ගයෙන් සිදු කළ ශුද්ධ මූල්‍යනය 2018 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 323.5ක සිට 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 314.1ක් දක්වා අඩු විය. වසර තුළ දී ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව මගින් ලබා ගත් ණයවල ශුද්ධ වටිනාකම රුපියල් බිලියන 461.4ක් විය.¹ මේ අතර, විදේශ ව්‍යාපෘති ණය 2019 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 15.2ක ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා කළේය.

මධ්‍යම රජයේ ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2018 වසර අවසානයට පැවැති සියයට 83.7ක සිට 2019 වසර අවසානයේ දී සියයට 86.8ක් දක්වා වැඩි විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, අයවැය හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා ශුද්ධ ණය ගැනීම්වල වැඩි වීම සහ 2019 වසරේ දී සාපේක්ෂව නාමික ද.දේ.නි.යේ වූ මන්දගාමී වර්ධනය මෙම වැඩි වීම සඳහා හේතු විය. නාමික වශයෙන් ගත් කල, 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 12,030.5ක් වූ මධ්‍යම රජයේ ණය 2019 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 13,031.5ක් දක්වා වැඩි විය. 2019 වසර අවසානයේ දී නොපියවා ඉතිරිව ඇති දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 6,629.1ක් දක්වා සියයට 9.2කින් වැඩි වූ අතර, නොපියවූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි සමස්ත විදේශීය මුදල් වටිනාකම රුපියල් බිලියන 6,402.4 දක්වා සියයට 7.4කින් වැඩි විය. නොපියවූ විදේශ ණය ප්‍රමාණයේ නාමික අගය වැඩි වීම සඳහා විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් කිහිපයකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය වීම යම් ප්‍රමාණයකට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, විනිමය අනුපාතිකයෙහි වෙනස්වීම නිසා රුපියලේ අගය වෙනස් වුවත්, විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කරන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි විදේශ විනිමය අගය නොවෙනස්ව පවතින අතර, රජය වෙත ගලා එන විදේශ විනිමය භාවිත කිරීමෙන් විදේශීය මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ ණය ප්‍රමාණයට අදාළව ණය සේවාකරණය සිදු කෙරෙන නිසා, නොපියවා ඉතිරිව ඇති ණය ප්‍රමාණයෙහි රුපියල් අගය විනිමය අනුපාතිකය විචලනය අනුව වෙනස් නොවේ.

1 ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මගින් ලබා ගත් රුපියල් බිලියන 782.5ක (එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 4.4 ක) ණය, 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 269.8ක ණය ආපසු ගෙවීම් සහ භාවිතයට නොගත් රුපියල් බිලියන 51.4ක ශේෂය යනාදියෙන් සමන්විත වේ.



1.8 රජය සටහන
මධ්‍යම රජයේ ණය
(ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)



2019 වසර අවසානයේ පැවති ජනාධිපතිවරණයෙන් පසු ආර්ථිකයේ පුනර්ජීවනය ඇති කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශානතිය සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් කිරීමෙන් අනතුරුව, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය මධ්‍යයේ රජය විසින් 2020 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 2019 වසර අවසානයේ හඳුන්වා දුන් ක්‍රියාමාර්ග අතරට වැය කළ හැකි ආදායම ඉහළ නැංවීම සහ පුද්ගලික පරිභෝජනය හා ආයෝජන දිරිගැන්වීම අරමුණු කර ගත් අනෙකුත් ප්‍රතිසංස්කරණ ද සමඟ, බදු සහන මාලාවක් ඇතුළත් විය. 2020 මාර්තු මාසයේ දී කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීමත් සමඟ රට අක්‍රීය කිරීම සඳහා කටයුතු කිරීම නිසා විවිධ අරමුණු වෙනුවෙන් හදිසි පදනමක් මත මුදල් වෙන් කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා දෙන ලද අතර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ හිඟ මුදල් පියවීම සඳහා රුපියල් බිලියන 5ක්, ඖෂධ මිලදී ගැනීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික ආයතනවලට ගෙවිය යුතු හිඟ මුදල් පියවීම සඳහා රුපියල් බිලියන 10ක් සහ පොහොර මිලදී ගැනීමේ ප්‍රසම්පාදන බිල්පත් පියවීම සඳහා රුපියල් බිලියන 3ක් එයට අයත් වේ. මීට අමතරව, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය වැළැක්වීමේ කටයුතු සඳහා රජය රුපියල් මිලියන 500ක අතිරේක ප්‍රතිපාදන ද වෙන් කරන ලදී. ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ අරමුදලක් පිහිටුවීමට පියවර ගත් අතර, එමගින් ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ පවතින අඩු ඉන්ධන මිල ගණන්වල ප්‍රතිලාභ උපයෝගී කර ගනිමින් මාස 6ක් තුළ රුපියල් බිලියන 200ක මුදලක් රැස්කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරනු ලබයි. එකතු කළ අගය මත බදු සහ ආදායම් බදු ගෙවීම් සිදු කළ යුතු දිනය මෙන්ම, රියැදුරු බලපත්‍ර අලුත් කිරීමේ ගාස්තුව ගෙවීමේ දිනය ද 2020 අප්‍රේල් 30 දක්වා දීර්ඝ කරන

ලදී. මෑතක දී රජයේ රැකියා සඳහා බඳවා ගැනීමට තෝරාගත් සියලුම උපාධිධාරීන් සඳහා රුපියල් 20,000 බැගින් වූ පුහුණු දීමනාවක් 2020 මාර්තු මාසයේ දී ලබා දෙන ලදී. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය වැළැක්වීමේ කටයුතුවල නියැලෙන සෞඛ්‍ය අංශය, පොලීසිය සහ සිවිල් ආරක්ෂක සහ සියලුම රජයේ සේවකයන් සඳහා අග්‍රහාර රක්ෂණ අරමුදල දෙගුණයකින් වැඩි කරන ලදී. ලංකා ස.තො.ස. සහ සමූපකාර වෙළඳසැල් එකතු කිරීමේ අගය මත බද්දෙන් සහ අනෙකුත් දේශීය බදු හා ගාස්තුවලින් නිදහස් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. තවද, අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් සඳහා සතියකට වරක් පෝෂණ ආහාර ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීම සඳහා සමාද්ධි සහ හිමිකම් සහතිකපත් වහාම නිකුත් කරන ලෙස සමාද්ධි අධිකාරියට උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය ආශ්‍රිතව අවශ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා සහ සහන ක්‍රියාමාර්ගවලට පහසුකම් සැලසීම පිණිස කොවිඩ්-19 සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදලක් ආරම්භ කරන ලද අතර, මෙම අරමුදලට ලැබෙන ආයතනවලට අදාළව බදු සහ විදේශ විනිමය සීමා ඉවත් කිරීමට ද පියවර ගන්නා ලදී. තවද, කලාපය තුළ කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා පිහිටුවා ඇති සාර්ක් කොවිඩ්-19 (SAARC COVID-19) හදිසි අරමුදලට එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 5ක් ලබා දීමට රජය එකඟ විය. තවද, වසංගතය ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ අඩු ආදායම්ලාභීන් හා ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් නොවන, අවධානය ලැබිය යුතු පවුල් සහ පුද්ගලයන් සඳහා රජය විසින් එකවර ගෙවන රුපියල් 5,000ක් බැගින් වූ දීමනාවක් ලබා දෙන ලදී.

මේ අතර, ප්‍රධාන ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ඉදිරි දැක්ම 2019 වසරේ දී පහත හෙළනු ලැබූ ද, ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම පවත්නා මට්ටමේම තහවුරු කරන ලදී. ෆිච් රේටිංස් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය සහ එස් ඇන්ඩ් පී ග්ලෝබල් රේටිංස් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම “B” මට්ටම වශයෙන් තහවුරු කරන ලද අතර, පිලිවෙළින් 2019 දෙසැම්බර් සහ 2020 ජනවාරි මාසවල දී ඉදිරි දැක්ම “ස්ථාවර” සිට “සෘණ” දක්වා සංශෝධනය කරන ලදී. රටෙහි රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය දුර්වල වීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා හමුවේ අවදානම් ඉහළ යා හැකි බව ඉදිරි දැක්ම සංශෝධනය කිරීම තුළින් පෙන්නුම් කෙරිණි. කෙසේ වෙතත්, මුඩ්ස් ආයෝජක සේවාව විසින් 2019 වසරේ දී සිය ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම “B2” ලෙස සහ ඉදිරි දැක්ම “ස්ථාවර” ලෙස නොවෙනස්ව පවත්වා ගන්නා ලදී.²

2 ශ්‍රී ලංකාව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම අඩු කිරීමේ නිරීක්ෂණයකට යටත් කරන බව මුඩ්ස් ආයෝජක සේවාව විසින් 2020 අප්‍රේල් 17 වන දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.



මුදල් අංශයේ වර්ධනයන්

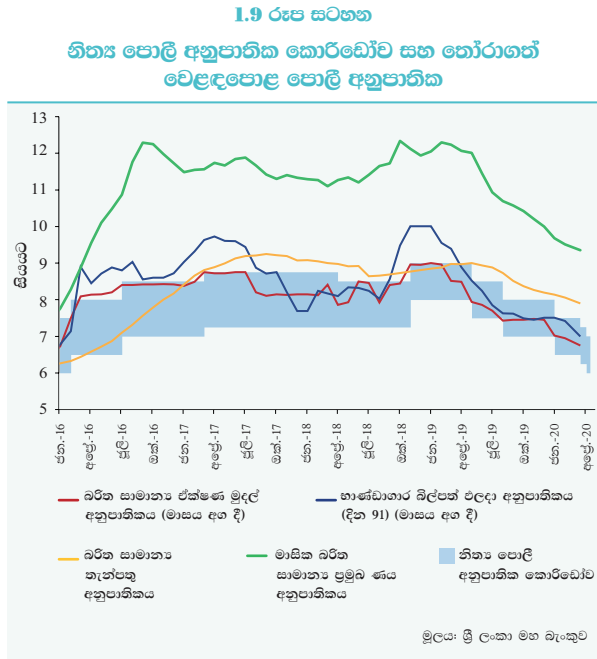
ඉල්ලුමෙන් ඇති වන උද්ධමන පීඩන අඩු මට්ටමක පවතින සහ මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පවතින වාතාවරණයක් තුළ ආර්ථික කටයුතු යළි නගා සිටුවීමට සහාය වීම සහ පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණයෙහි මන්දගාමී වර්ධනය සඳහා විසඳුම් ලබා දීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 වසර තුළ දී ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කළේය. මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් තුළ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 නොවැම්බර් මාසයේ දී සහ 2019 මාර්තු මාසයේ දී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලු රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සමස්තයක් ලෙස ප්‍රතිශතයක 2.50කින් පහළ දැමූ අතර, එමගින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ අඛණ්ඩව පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතාව සඳහා පිළියම් යොදන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2019 අප්‍රේල් මස මැද භාගයේ සිට වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අතිරික්ත මට්ටමට පත්විය. කෙසේ වෙතත්, වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව වැඩිදියුණු වුවද, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික පහළ යෑමේ දෘඪතාවක් පෙන්නුම් කළේය. එබැවින්, මූල්‍ය පද්ධතිය හරහා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සම්ප්‍රේෂණය වීම කඩිනම් කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2019 අප්‍රේල් මාසයේ දී බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු මත උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පනවනු ලැබීය. තවද, ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කිරීමත් සමඟ, වෙළඳපොළ ණය අනුපාතික අඩු කිරීම සහ පෞද්ගලික අංශය සඳහා ණය සැපයුම ඉහළ නැංවීමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 වසරේ මැයි සහ අගෝස්තු මාසවලදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සමස්තයක් ලෙස පදනම් අංක 100කින් අඩු කළේය. මෙම ක්‍රියාමාර්ග සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වමින්, තැන්පතු පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය ද, වෙළඳපොළ ණය අනුපාතිකවල ප්‍රමාණවත් පහළ යෑමක් සිදු නොවීය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී වෙළඳපොළ ණය අනුපාතික මත උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පැනවූ අතර, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තැන්පතු අනුපාතික මත පනවා තිබූ උපරිම සීමා ඉවත් කළේය. ඒ අනුව, වසරේ ඉතිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වෙළඳපොළ ණය අනුපාතිකවල අඛණ්ඩ පහළ යෑමක් සිදුවිය. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථික කටයුතුවල මන්දගාමී වර්ධනය සඳහා සහාය වීමට වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික ශීඝ්‍රයෙන් අඩු කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සලකා බලමින්, මහ බැංකුව 2020 ජනවාරි මාසයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී

අනුපාතික තවදුරටත් පදනම් අංක 50කින් අඩු කළේය. තවද, කොවිඩ්-19 වසංගතය රට තුළ ව්‍යාප්ත වීම සහ ඉන් දේශීය ආර්ථික කටයුතු සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත ඇති කළ හැකි බලපෑම සලකා බලමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2020 මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවල දී හදිසි පියවරක් ලෙස ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සමස්තයක් ලෙස පදනම් අංක 50කින් අඩු කළ අතර, 2020 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 4.00 දක්වා ප්‍රතිශතයක 1.00කින් අඩු කළේය. ඒ අනුව, 2020 අප්‍රේල් 3 වැනි දින ව්‍යාපාර කටයුතු අවසානයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, පිළිවෙළින් සියයට 6.00 සහ සියයට 7.00 මට්ටමේ පැවතුණි.³

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සහ නියාමන ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2019 වසරේ දී වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික පහළ ගියේය. 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවෙහි පැවති බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය, වර්ධනය වූ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හේතුවෙන් 2019 මාර්තු මාසයේ සිට ක්‍රමයෙන් පහළ යෑම ආරම්භ වී ඉන්පසුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යය ආසන්නයේ පැවතුණි. 2019 අප්‍රේල් මාසයේ දී තැන්පතු පොලී අනුපාතික සඳහා උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පැනවීම, ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව වැඩිදියුණු වීම සහ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පහළ දැමීම යනාදියට ප්‍රතිචාර වශයෙන් 2019 මැයි මාසයේ සිට තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව, බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය 2019 වසරේ දී සියයට 8.20ක් දක්වා පදනම් අංක 61කින් අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළ ද පහළ යෑමේ දෘඪතාවක් පෙන්නුම් කළ වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික, 2019 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ණය පොලී අනුපාතික සඳහා උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා පැනවීමත් සමඟ සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් හට සතියක් තුළ ලබා දී ඇති කෙටි කාලීන ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පදනම්ව සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය

³ මේ අතර, මහ බැංකුව විසින් බැංකු ආයතන වෙත අවසාන ණය දෙන්නා ලෙස කටයුතු කිරීමේ දී අදාළ වන බැංකු අනුපාතිකය 2020 අප්‍රේල් 16 වන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සියයට 10.00 දක්වා පදනම් අංක 500කින් අඩු කළේය. බැංකු අනුපාතිකය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) හා අනුකූලව එම අනුපාතිකයට වඩා පදනම් අංක 300 ක ආන්තිකයක් සහිතව ස්වයංක්‍රීයව හැඩ ගැසීම සඳහා ඉඩ හැරීමටද මුදල් මණ්ඩලය තීරණය කරන ලදී.

1



2019 වසරේ දී සියයට 9.74 දක්වා පදනම් අංක 235කින් අඩු විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ලබාදුන් සියලුම ණය සහ අත්තිකාරම්වල පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතිකය 2019 වසරේ දී සියයට 13.59 දක්වා පදනම් අංක 81කින් අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, 2019 වසර තුළදී වෙළඳපොළ ණය අනුපාතිකවල පහළ යෑම අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා අඩු විය. මේ අතර, රජයේ අරමුදල් අවශ්‍යතා ඉහළ යා හැකි යැයි වූ අපේක්ෂාව ඔස්සේ ඇති වූ අහිතකර වෙළඳපොළ සමපේක්ෂණ කටයුතු හේතුවෙන් 2019 වසරේ අවසාන කාලයේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතිකවල යම් ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණ ද, ලිහිල් මුදල් තත්වයන් පිළිබිඹු කෙරෙමින් 2019 වසරේ දී රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ සියලු පරිණත කාල සීමා සඳහා අදාළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඵලදා අනුපාතික 2019 වසර තුළ දී පදනම් අංක 197-275 ප්‍රමාණයකින් අඩු විය. ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලදා අනුපාතික ද 2019 වසරේ දී සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, රජය විසින් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ද තරගකාරී ඵලදා අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලදී. 2019 වසර තුළ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය, කෙටි හා මැදි කාලීන ඵලදා අනුපාතිකයන්ගෙන් වැඩි පහළ යෑමක් පෙන්නුම් කෙරෙමින් පහළට විතැන් විය. 2019 වසරේ මුල් කාලයේදී ඉහළ මට්ටමක පැවති සාංගමික ණය සුරැකුම්පත් මත පොලී අනුපාතික 2019

වසර අවසන් වන විට ක්‍රමයෙන් අඩු විය. ගෝලීය පොලී අනුපාතික පහළ යෑම මධ්‍යයේ වුවද විදේශ විනිමය මගින් තරගකාරී අනුපාතික යටතේ සිදු කළ හැකි දේශීය ආයෝජන අවස්ථා පිළිබිඹු කෙරෙමින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල පවත්වා ගෙන යනු ලබන විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික 2019 වසර තුළ දී බොහෝදුරට නොවෙනස්ව පැවතුණි. මේ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්තවීම නිසා ඇති වූ ගෝලීය වෙළඳපොළ විචලනයන් සමඟ 2020 පළමු කාර්තුවේ දී ගෝලීය පොලී අනුපාතික ශීඝ්‍ර ලෙස පහළ ගිය අතර, මෙම වසංගතය ව්‍යාප්ත වීම හේතුවෙන් දැඩි ලෙස බලපෑමට ලක් වී ඇති දේශීය ආර්ථික කටයුතු යථා තත්වයට පත් කිරීම සඳහා දේශීය පොලී අනුපාතික පහළ යෑම ද 2020 වසරේ දී වේගවත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

2019 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතයේ අඩුවීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් 2019 වසර තුළ දී සංචිත මුදල් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංචිත මුදල් 2018 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 2.3ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසර අවසානයේ දී සියයට 3.0ක ඍණ වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. පෙර වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 21.3ක ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව සංචිත මුදල් ප්‍රමාණය, 2019 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 932.6 දක්වා රුපියල් බිලියන 28.5කින් අඩු විය. වගකීම් අංශය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී, 2019 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩු කිරීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙනැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය පහත වැටීම සංචිත මුදල් වර්ධනය පහළ යෑම සඳහා හේතු වූ අතර, 2019 වසර තුළ දී සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් සුඵ වශයෙන් ඉහළ ගියේය. වත්කම් අංශය සැලකීමේදී, 2019 වසර තුළ සංචිත මුදල්හි පහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය අහිඛවා ශුද්ධ දේශීය වත්කම්හි සිදු වූ සැලකිය යුතු පහළ යෑම හේතු විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගයෙහි (ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ හා ප්‍රතිවිකුණුමිහි ශුද්ධ අගය) පහළ යෑම මගින් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය පහළ යෑමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2018 වසරේ රුපියල් බිලියන 116.9 ක ඉහළ යෑමට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 36.6 දක්වා රුපියල් බිලියන 173.9කින් අඩු විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2018



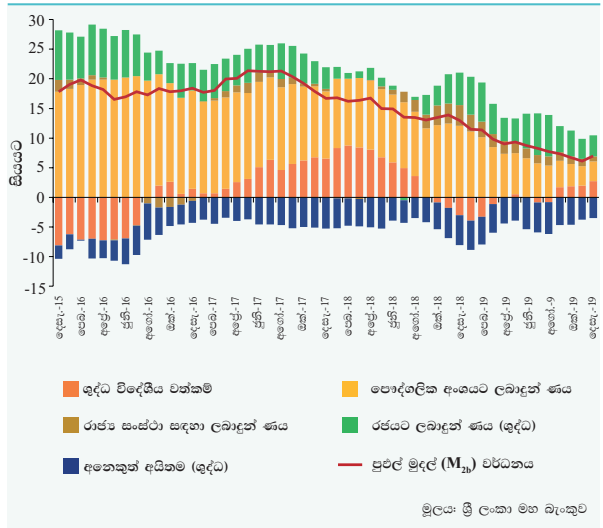
වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 95.6ක පහළ යෑම හා සාපේක්ෂව 2019 වසරේදී රුපියල් බිලියන 145.5කින් ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුව වෙනැති විදේශ වගකීම් අඩු වුවද, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවලින් ලද ලැබීම් රුපියල්වලට පරිවර්තනය කිරීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙතින් විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීම සහ මහ බැංකුව විසින් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්ති ආයෝජනය වැඩි කිරීම හේතුවෙන් විදේශ මූල්‍ය වත්කම් ඉහළ යෑම නිසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය.

බැංකු අංශයේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මන්දගාමී වීමත් සමඟ 2019 වසර තුළ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) වර්ධනය අඛණ්ඩව පහළ ගියේය. ඒ අනුව, 2018 වසර අවසානයේ වූ සියයට 13.0ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2019 දෙසැම්බර් මාසය අවසානය වන විට සියයට 7.0ක් දක්වා පහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි මන්දගාමී වර්ධනය 2019 වසර තුළ දී ශුද්ධ දේශීය වත්කම් පහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, පෙර වසර හා සැසඳීමේ දී රජය සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් ඇතුළු රාජ්‍ය අංශය විසින් ලබාගත් ණයෙහි වර්ධනය ද මන්දගාමී විය. බැංකු අංශයේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,008.8ක සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණය හා සැසඳීමේ දී 2019 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 300.6කින් ඉහළ ගියේය. බැංකු අංශය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි 2018 වසරේ වාර්තා වූ

රුපියල් බිලියන 348.2ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2019 වසර තුළ දී එය රුපියල් බිලියන 250.4කින් ඉහළ ගියේය. බැංකු අංශය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය යටතේ වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් ලබා දුන් ශුද්ධ ණයෙහි ඉහළ යෑමක් මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ණයෙහි පහළ යෑමක් ද වාර්තා විය. මේ අතර, රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් විසින් ලබා ගන්නා ලද ණය ප්‍රමාණය 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 218.4ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2019 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 62.6කින් ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කෙරෙමින් බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 188.5ක පහළ යෑම හා සැසඳීමේදී 2019 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 195.3කින් ඉහළ ගියේය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් තත්ත්වය ලිහිල් කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වසරේ අවසාන කාලය තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය යථා තත්ත්වයකට පත්වීමක් දක්නට ලැබුණ ද, වෙළඳපොළෙහි ඉහළ මට්ටමක පැවතුණු පොලී අනුපාතික, ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතාව, විශේෂයෙන්ම පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවලින් අනතුරුව දුර්වල වූ ආයෝජක විශ්වාසය සහ වසර තුළ පැවති මන්දගාමී ආර්ථික කටයුතු මධ්‍යයේ 2019 වසර තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය මන්දගාමී විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2018 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 15.9 හා සැසඳීමේ දී 2019 වසරේ දෙසැම්බර් අවසානය වන විට සියයට 4.3ක් දක්වා මන්දගාමී විය. 2018 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 762.1ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රසාරණය 2019 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 236.8ක් විය. 2019 වසරේ පළමු භාගයේ දී ණය ප්‍රමාණයෙහි වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑම සඳහා වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර සමඟ තවදුරටත් අඩපණ වූ මන්දගාමී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හමුවේ ණය සඳහා පැවති අඩු ඉල්ලුම මෙන්ම බැංකු අංශයේ අක්‍රීය ණය ඉහළ යෑම ද හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, ලිහිල් වූ මුදල් තත්ත්වයන්ගේ සහාය හේතුවෙන් 2019 අගෝස්තු මාසයේ සිට ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑමක් සිදුවිය. ආංශික වර්ගීකරණයට අනුව, කෘෂිකාර්මික හා ධීවර

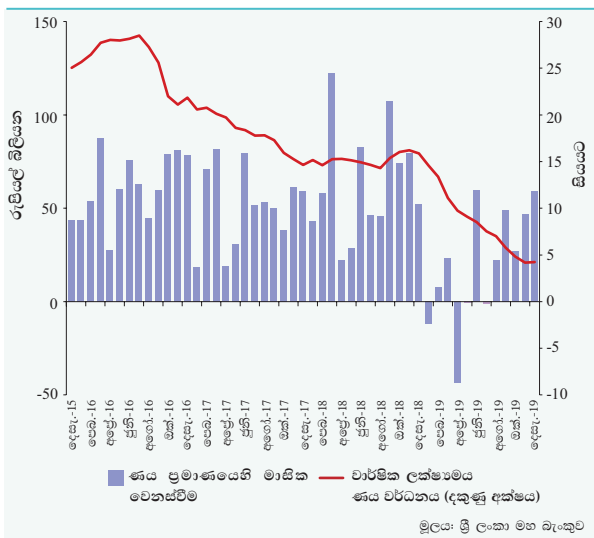
1.10 රූප සටහන
පුළුල් මුදල් වර්ධනය හා තුඩුදුන් සාධක



1

1.11 රූප සටහන

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය



අංශය වෙත ලබා දුන් ණයෙහි වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය අතර, එය 2018 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 14.0ක් වූ වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.2ක් විය. කර්මාන්ත හා සේවා යන අංශ දෙක සඳහා සපයන ලද ණයෙහි වර්ධනය 2018 වසරේ දී, පිළිවෙළින් වාර්තා වූ, සියයට 15.3ක හා සියයට 17.8ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2019 වසර අවසානය වන විට සියයට 3.1 දක්වා මන්දගාමී විය. මෑත කාලයේ දී අඛණ්ඩව සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ පෞද්ගලික ණය හා අත්තිකාරම් ද 2018 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 20.3ක වර්ධනය හා සාපේක්ෂව 2019 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.9ක අඩු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

මේ අතර, ආර්ථිකයේ මූල්‍යමය නැඹුරුතාව පිළිබිඹු කෙරෙන දර්ශකයක් වන, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය ප්‍රමාණය 2019 වසර තුළ දී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මගින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී සියයට 26.4ක සිට 2018 වසරේ දී සියයට 38.7ක් දක්වා අඛණ්ඩව වර්ධනය වුවද, එය 2019 වසරේ දී සියයට 38.6ක් දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ ගියේය. ඒ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කෙරෙමින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට අමතරව බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ආවරණය කෙරෙන M₄ මුදල් සැපයුමේ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ද පසුගිය වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 52.2ක සිට 2019 වසරේ දී සියයට 51.9ක් දක්වා

පහළ ගියේය. වසර තුළ දී රාජ්‍ය අංශයට ලබා දුන් ණය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කෙරෙමින්, M_{2b} සහ M₄ මුදල් සැපයුම්වලට අදාළව ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස දේශීය ණය, 2018 වසරේ දී, පිළිවෙළින් වාර්තා වූ, සියයට 61.5 සහ සියයට 79.1ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී, පිළිවෙළින්, සියයට 62.5ක් සහ සියයට 80.4ක් ලෙස වාර්තා කරමින් අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය.

මූල්‍ය අංශයේ වර්ධනයන්

අභියෝගාත්මක දේශීය හා ගෝලීය වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ, 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථාවරව හා ශක්තිමත්ව පැවතුණි. කෙසේ වෙතත්, පහළ මට්ටමක පැවති ආර්ථික වර්ධනය, ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතාව සහ පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර නිසා ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය පිරිහීම හේතුවෙන් ඇති වූ අභියෝගාත්මක ව්‍යාපාරික වාතාවරණය හේතුවෙන් වත්කම් පදනම, ණයවල ගුණාත්මකභාවය සහ මූල්‍ය ආයතනවල ඵලදායීතාව යන කරුණු අනුව මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය මන්දගාමී විය. ණය සඳහා වූ අඩු ඉල්ලුම සහ ණයවල ගුණාත්මකභාවය පිරිහෙන වාතාවරණයක ණය පිළිබඳ පිරික්සා බැලීම ඉහළ නැංවීම යනාදී කරුණු හේතු කොට ගෙන මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රමුඛස්ථානය දරන බැංකු අංශය, පෙර වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ දී මන්දගාමී වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. 2019 වසරේ දී පෞද්ගලික අංශයට ණය සැපයුම මන්දගාමීව පැවතීම බැංකු මගින් වැඩි අරමුදල් ප්‍රමාණයක් අවදානම් රහිත රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්ති ආයෝජනය කිරීම සඳහා යොමු කිරීමට හේතුවූ අතර, එය බැංකු අංශයේ ප්‍රාග්ධන හා ද්‍රවශීලතා මට්ටම් ඉහළ නැංවීමට හේතු විය. පෙර වසරට සාපේක්ෂව ණය කළඹෙහි ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම, 2019 වසරේ දී අක්‍රීය ණය අනුපාතය ඉහළ යෑම මගින් ද පිළිබිඹු වේ. අරමුදල් සැපයීමේ මූලික ප්‍රභවය වන තැන්පතු, පෙර වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී අඩු වේගයකින් වර්ධනය වුව ද, ශ්‍රී ලංකා රුපියල් මෙන්ම විදේශීය මුදල් අනුව ද, ණය ගැනීම් පහළ ගියේය. මේ අතර, වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභයෙහි වෙනස්වීම් මගින් පිළිබිඹු වන පරිදි ප්‍රධාන වශයෙන් ඉහළ මෙහෙයුම් පිරිවැය, අක්‍රීය ණය සඳහා වෙන්කිරීම් සහ බදු ඉහළ යෑම නිසා මූල්‍ය අංශයේ ලාභදායීත්වය පිරිහුණි. මේ අතර, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව ලබා ඇති සැලකිය යුතු ප්‍රගතිය සලකා බලා මූල්‍ය කාර්යසාධන බලකාය විසින් 2019 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාව එහි අළු ලේඛනයෙන් ඉවත් කරන ලදී.



අභිනවකර වෙළඳපොළ තත්ත්වයන් සහ අංශයේ පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්වල කාර්යසාධනය පහළ ගියේය. ණය අංශයේ සෘණාත්මක වර්ධනය, ලාභදායීත්වය පහළ යෑම සහ අක්‍රීය ණය ඉහළ යෑම 2019 වසරේ දී මෙම අංශයේ දුර්වල ක්‍රියාකාරීත්වයට හේතු විය. තැන්පතුකරුවන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කරන අතරම, මෙම අංශයේ දිගුකාලීන තිරසාරභාවය තහවුරු කිරීමේ අදහස පෙරදැරිව මහ බැංකුව විසින් 2019 වසරේ දී දැඩි නියාමන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. 2019 වසරේ දී මෙම අංශයේ සමස්ත වත්කම් පදනම සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය අතර, මෙම අංශයේ ණය වර්ධනය සෘණ මට්ටමක පැවතුණි. ණය සඳහා ඇති සීමිත ඉල්ලුම සහ ණය ලබාදීමේ දී පරිස්සම් සහගත ප්‍රවේශය නිසා රජයේ සුරැකුම්පත්, කොටස්, ඒකක සහ වෙනත් ණය උපකරණ සහ දේපළ වෙළඳාම් සඳහා වන ආයෝජන ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ආයෝජන කළඹ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මෙම අංශයේ වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය පහළ යෑම 2019 වසරේ දී අක්‍රීය ණය අනුපාතය ඉහළ යෑමෙන් පිළිබිඹු වේ. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් පොලී නොවන වියදම් ඉහළ යෑම සහ අක්‍රීය ණය සඳහා සිදු කළ ඉහළ වෙන් කිරීම් හේතුවෙන් 2018 වසරේ වාර්තා වූ ලාභයට සාපේක්ෂව මෙම අංශයේ බදු ගෙවීමෙන් පසු ලාභයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් වාර්තා කළේය. වසර තුළ දී ලාභදායීත්වය පිරිහීමේ ලක්ෂණ ද වත්කම් මත ප්‍රතිලාභය සහ හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභය පහළ යෑමෙන් පිළිබිඹු වේ. 2019 වසරේ දී රක්ෂණ අංශය මන්දගාමී ලෙස ව්‍යාප්ත වූ අතර, එහි වත්කම් පදනමේ වර්ධනයක් වාර්තා විය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදල ප්‍රධාන ගිවිසුම්ගත ඉතිරිකිරීමේ ආයතන මන්දගාමී කාර්යසාධනයක් වාර්තා කළ අතර, සාමාජිකයන්ට සාධාරණ මූර්ත ප්‍රතිලාභයක් ලබා දී ඇත.

2019 වසරේ දී මූල්‍ය වෙළඳපොළ ද්‍රවශීල තත්ත්වයේ පැවතුණු අතර, මහ බැංකුව විසින් වසර මුළුල්ලේ ද්‍රවශීලතාව සුදුසු පරිදි කළමනාකරණය කරන ලදී. 2019 අප්‍රේල් මාසය වන තෙක් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ හිඟ මට්ටමේ පැවති ද්‍රවශීලතාව, 2019 අගෝස්තු සහ සැප්තැම්බර් මාසවල කෙටි කාලයක දී හැර ඉන්පසුව අතිරික්තයක් බවට පත්විය. මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහළ දැමීම, අන්තර්ජාතික ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් ලද මුදල් රුපියල් බවට පත් කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා

මහ බැංකුව විසින් සිදුකරනු ලැබූ විදේශ මුදල් මිලදී ගැනීම් 2019 වසර තුළ දී අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවක් පවත්වා ගැනීමට හේතු විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව පැවති විදේශ මුදල් හුවමාරු ගනුදෙනු සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීම හේතුවෙන් 2019 අගෝස්තු මස ඇති වූ ද්‍රවශීලතා හිඟයට පිළියමක් ලෙස ද්විතීයික වෙළඳපොළින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලදී ගැනීම හරහා ස්ථාවර පදනමකින් යුතුව දේශීය මුදල් වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සපයන ලදී. පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවලින් පසුව සහ රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙතින් ආයෝජන ඉවතට ගලායෑම හේතුවෙන් කෙටි කාලීනව විනිමය අනුපාතිකය මත පීඩනයක් ඇති වුවද, ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව ඇතුළු මූල්‍ය පද්ධතිය තුළට ගලා ආ අනෙකුත් ප්‍රධාන මූල්‍ය ප්‍රවාහ හේතුවෙන් 2019 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගයෙහි සුළු ඉහළ යෑමක් වාර්තා විය. දේශීය හා ගෝලීය පරිසරය තුළ ඇති වූ අභිනවකර ප්‍රවණතා මධ්‍යයේ 2019 වසරේ දී කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ මිශ්‍ර කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය, මිල ඉපැයුම් අනුපාතිකය හා සමස්ත කොටස් මිල යන අංශවලින් කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වැඩිදියුණු වූ අතර, 2018 වර්ෂයට වඩා අඩු වේගයකින් වුව ද, 2019 වසරේදී ද ශුද්ධ විදේශීය ආයෝජන වෙළඳපොළෙන් ඉවත් කර ගැනුණි. මේ අතර, ගෙවීම් හා පියවීම් හා සම්බන්ධ යටිතල පහසුකම්වල ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු මට්ටමේ බාධා හා ගැටලු නොමැතිව රටේ ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියේ මෙහෙයුම් කටයුතු නිසියාකාරව පවත්වාගෙන ගිය අතර, රට තුළ ඩිජිටල් ගෙවීම් සක්‍රීයව ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් මූල්‍ය වෙළඳපොළ වෙත එල්ල වූ බලපෑම පිළිබඳව සලකා බලා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළේ ද්‍රවශීලතාව පවත්වාගෙන යෑමට පියවර ගන්නා ලද අතර අවශ්‍ය පමණ ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණයේ පැවතීම මෙන්ම අනෙකුත් සියලු ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතිවල ක්‍රියාකාරීත්වය ද තහවුරු කරන ලදී. ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මත වන අඛණ්ඩ බලපෑම් හේතුවෙන් ව්‍යාපාර සහ මහජනතාව පත්ව ඇති දුෂ්කරතා අවම කිරීම සඳහා රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මූල්‍ය අංශයේ ද සහයෝගය ඇතිව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත් අතර, මෙම අභියෝගාත්මක කාලපරිච්ඡේදයේ දී මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සහ සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් සිටියි.

1

විශේෂ සටහන 2

කොවිඩ්-19 සහ ශ්‍රී ලංකාව: අභියෝග, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සහ ඉදිරි දැක්ම

2019 වසරේ අවසානයේ දී චීනයේ ප්‍රථම වරට අනාවරණය වූ කොවිඩ්-19 වෛරසය ලොව පුරා වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වූ අතර 2020 මාර්තු මැද භාගය වන විට ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයට එය වසංගත තත්ත්වයක් ලෙසට ප්‍රකාශයට පත්කිරීමට සිදුවිය. අද වන විට, මෙම වසංගතය සෑම රටකම මානව ප්‍රජාවට හා ආර්ථිකයන්ට පෙර නොවූ විරූ බලපෑමක් සිදු කර ඇත. අප්‍රේල් මැද භාගය වන විට ලොව පුරා මිලියන 2.5ක ජනතාවකට මෙම වෛරසය ආසාදනය වී ඇති අතර, ඉන් 150,000කට වඩා මියගොස් ඇති අතර, දැනට සිදු වෙමින් පවතින “ලෝක සමාජ-ආර්ථික අක්‍රීයතාව” (Great Lockdown) නිසා ඇති විය හැකි ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක 2007-08 ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය ඉක්මවා යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විවිධ අවිනිශ්චිතතාවයන් මධ්‍යයේ ලොව පුරා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් මෙම අර්බුදකාරී තත්ත්වයට මුහුණ දීමට ප්‍රයත්න දරමින් සිටී. ශ්‍රී ලංකාව මේ වන විට වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ මුල් ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස යම් සාර්ථකත්වයක් ලබා සිටින අතර, එම ක්‍රියාමාර්ගයන් තුළින් දේශීය ආර්ථික කටයුතුවලට ඇතිවන පසුබෑම සහ ගෝලීය ආර්ථිකයේ මන්දගාමී වීම තුළින් ඇති විය හැකි බලපෑම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ කොවිඩ්-19 පැතිරීම සහ පාලනය කිරීම

2020 මාර්තු 11 වන දින දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ ආසාදිතයින් ගණන එක් පුද්ගලයෙකුට පමණක් සීමා වූ නමුත් එම සංඛ්‍යාව වේගයෙන් 50 දක්වාත්, පසුව අප්‍රේල් මැද භාගය වන විට තහවුරු වූ රෝගීන් 300ක් දක්වාත් වැඩි වූ අතර ජීවිත හානි 7ක් වාර්තා විය. මෙම වෛරසය පිළිබඳ සිදු කළ දැනුවත් කිරීම් මගින් මාර්තු මාසයේ මුල් කාලපරිච්ඡේදය තෙක් එහි ව්‍යාප්තිය වළක්වා ගැනීමට හැකි වුවද, සංචාරකයින්ගේ අඛණ්ඩ පැමිණීමත්, වෛරසය ව්‍යාප්ත වී තිබූ රටවලින් ශ්‍රී ලාංකිකයන් නැවත පැමිණීමත් හා මාර්තු මැද සිට පනවන ලද ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමේ දී පැවති දුර්වලතාවයන් නිසා වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය තවදුරටත් වැඩි විය. එසේ වුවද, රට තුළ පොලිස් ඇදිරිනීතිය පැනවීම මගින් මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් සීමා කිරීම, 2020 මාර්තු 19 සිට ගුවන් තොටුපලවල් වසා දැමීම සහ විදේශයන්ගෙන් පැමිණෙන්නන් නිරෝධායනය කිරීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ග තුළින් වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය බොහෝ දුරට පාලනය කිරීමට උපකාරී වූ අතර, එය හඳුනාගත් ප්‍රදේශ කිහිපයකට එනම් ප්‍රධාන වශයෙන් බස්නාහිර පළාතේ ප්‍රදේශ කිහිපයක් සහ පුත්තලම සහ යාපනය දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රදේශ කිහිපයක් තුළට සීමා විය. කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා රජය ඉහළ මට්ටමේ ඒකක දෙකක් පිහිටුවන ලද අතර එමගින් සමාජ දුරස්ථතාවයට පනවා ඇති සීමාවන් මධ්‍යයේ මහජනයා මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා සමනය කිරීමට පියවර

ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය වැළැක්වීමේ ජාතික මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථානය මගින් මහජනතාවගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව සහ වෙනත් සේවාවන් සැපයීම සහතික කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා අතරම, වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය වැළැක්වීමේ සහ කළමනාකරණ පියවර සම්බන්ධීකරණය ද කරනු ලබයි. ජනාධිපති කාර්යසාධක බලකාය විසින් අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් අඛණ්ඩව සැපයීමට අදාළ මගපෙන්වීම්, සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරන අතර එහිදී අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් සහ සමාජයේ අවදානමට ලක්විය හැකි පුද්ගලයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරනු ලබයි.

දේශීය ආර්ථික කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් සමාජ-ආර්ථික අක්‍රීයත්වයෙන් මිදීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ග රටපුරා ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතී. ඇදිරිනීතිය පැනවීමේ කාලසීමාව අඩුකිරීම, සේවා ස්ථාන සහ ව්‍යාපාර අවම කාර්ය මණ්ඩලයක් සහිතව පවත්වාගෙන යෑම, හැකි තාක් දුරට සේවා පරිසරයෙන් දුරස්ථව රාජකාරී කටයුතු කිරීම සහ මාර්ග හා දුම්රිය ප්‍රවාහන සේවා නැවත ක්‍රමානුකූලව ආරම්භ කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග සඳහන් කළ හැකිය. මහජනයා විශාල ලෙස රැස්වීමේ තත්ත්වයන් මත ඇති කළ තහනම යම් දීර්ඝ කාලයක් සඳහා පවතිනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවට කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ආර්ථික බලපෑම

වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග, එහි පැතිරීම මැඩපවැත්වීමට උපකාරී වුවද, එමගින් දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි සැලකිය යුතු සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කර තිබේ. මහජනතාව සඳහා නිවාඩු ප්‍රකාශයට පත් කිරීම, ඇදිරි නීතිය පැනවීම, මහජන සේවා සීමිතව පවත්වාගෙන යෑම සහ ගුවන්තොටුපල සහ වරාය වසා දැමීම වැනි මගින්ගේ ගමනාගමනය සීමා කිරීමට ගනු ලැබූ වෙනත් ක්‍රියාමාර්ග මගින් ප්‍රධාන ආර්ථික අංශ කිහිපයකට බලපෑම් ඇති කරනු ඇත. සමාජයේ විශාල කොටසකට ආදායම් හා ජීවනෝපායන් අහිමිවීම සමග ඇති විය හැකි සමාජ-ආර්ථික බලපෑමද ඉහළ යා හැකිය. ආසන්න වශයෙන් සේවා නියුක්ත පුද්ගලයින්ගෙන් සියයට 60ක් පමණ රැකියා කිරීම සහ දෛනික වැටුප් උපයන්නන් මිලියන 1.9ක් පමණ ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇති බැවින්, විශාල පුද්ගල සංඛ්‍යාවක් දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දීමට ඉඩ තිබේ. ජනගහනයේ අනෙකුත් අවදානමට ලක්විය හැකි කොටස් වන වැඩිහිටියන් සහ දරිද්‍රතා සීමාවට ඉහළින් ඊට ආසන්නයේ ජීවත් වන විශාල පිරිසක් මෙම තත්ත්වයන් අධික ලෙස බලපෑමට ලක් වීමට ඉඩ ඇත. වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය මැඩලීම සඳහා මුල් අවස්ථාවේ දී ම ගන්නා ලද



පියවර හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියට සැලකිය යුතු පීඩනයක් ඇති නොවුන ද, වෛරසයේ පැතිර යෑම අනපේක්ෂිත ලෙස ඉහළ ගියහොත්, එමගින් මහජන සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියේ සීමිත ධාරිතාවයට සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය.

ගෝලීය ආර්ථිකය 1930 දශකයේ ඇති වූ ලෝක ආර්ථික අවපාතයෙන් පසු දරුණුතම පසුබෑමට මුහුණ දෙමින් සිටියි. එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය, යුරෝපීය කලාපය සහ ජපානය වැනි බොහෝ දියුණු ආර්ථිකයන් 2020 දී සෘණ ආර්ථික වර්ධන වේගයන් වාර්තා කරනු ඇත. චීනය සහ ඉන්දියාව ඇතුළු ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන්ද සැලකිය යුතු ආර්ථික පසුබෑමකට ලක් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ වෙළඳාම 2020 දී සියයට 32කින් පමණ මන්දගාමී විය හැකි බව ලෝක වෙළඳ සංවිධානය (WTO) පුරෝකථනය කරයි. ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ දුර්වල ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය නිසා ඉල්ලුම දුර්වල වීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ආදායමට සෘජුවම බලපෑම් ඇති විය හැකි අතර, වෛරසයේ පැතිරයෑම සහ කෙටිකාලීන ආර්ථික බලපෑම අවම කිරීම සඳහා දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් ගනු ලබන විවිධ ක්‍රියාමාර්ග තුළින් සැපයුම් දාම සඳහා බලපෑම් එල්ල විය හැකි අතර, එමගින් රටේ වර්තමාන හා අනාගත අපනයන ධාරිතාවට බලපෑම් ඇති විය හැක.

පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාරවලින් පසු සංචාරක අංශය වේගයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වුවද, මෙම කොවිඩ්-19 වසංගතය නිසා සංචාරක අංශය බෙහෙවින් පසුබෑමට ලක් විය හැකි අතර ඉන් පසුව ද යම් දිගුකාලීන හා කල් පවතින ගැටලු සඳහා මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. ගෝලීය ආර්ථිකයේ සමස්ත පසුබෑම සහ චීනය, ඉන්දියාව සහ යුරෝපය ඇතුළු ශ්‍රී ලංකාව සාම්ප්‍රදායිකව සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කරගෙන ඇති රටවල් සහ කලාපවල ආර්ථික දුෂ්කරතා සංචාරක අංශය යථා තත්ත්වයට පත් වීමට බාධා ඇති කරනු ඇත. තවද, ගෝලීය සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් වෛරසයේ “දෙවන ව්‍යාප්තියක්” ඇති වීමේ හැකියාවක් පිළිබඳව නිරන්තරයෙන් අවධානය යොමු කරන අතර එමගින්, වසංගතය තුරන් වූයාමින් පසුව වුවද “සමාජ දුරස්ථතාවය” මාස කිහිපයක් පුරා පවත්වා ගෙන යෑමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි. එබැවින් සංචාරය කිරීම හා සම්බන්ධ පාරිභෝගික ආකල්පවල සැලකිය යුතු සෘණාත්මක වෙනසක් සිදු වුවහොත් සංචාරක කර්මාන්තයේ මෙම අකර්මන්‍ය ස්වභාවය බොහෝ කලක් පවතිනු ඇත.

ගෝලීය ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමේ තවත් මූලික බලපෑමක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය අංශය මත හිතකර බලපෑමක් ඇති කරන විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීමිවල ද යම් පහළ යෑමක් ඇති විය හැකිය. මෑත වසරවල දී, ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීමිහි මූලික මූලාශ්‍ර ලෙස මැද පෙරදිග, යුරෝපා සංගමය සහ ඇත පෙරදිග ආසියාව දැක්විය හැකිය. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය යුරෝපය සහ පෙරදිග ආසියාවට සැලකිය යුතු ලෙස බලපා ඇති අතර,

මැදපෙරදිග කලාපයට මෙම වසංගතය පමණක් නොව, ගෝලීය බොරතෙල් ඉල්ලුම දුර්වල වීම සහ ඔපෙක්+ (OPEC+) සන්ධානයේ ඇති වූ ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර බොරතෙල් මිල හදිසියේ පහත වැටීම ද බලපා ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ, ඉන්ධන ආනයන පිරිවැය පහළ යෑම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ හිඟය මත යම් හිතකර බලපෑමක් සිදු කළ ද, භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන ආදායම් සහ සේවා නියුක්ති ප්‍රේෂණවල ලැබීමිහි අපේක්ෂිත පහළ යෑම විදේශීය අංශයේ ජංගම ගිණුම මත ඇති කරන සමස්ත බලපෑම 2020 දී සෘණාත්මක වනු ඇත.

මෙම ආර්ථික දුර්වලතා මධ්‍යයේ බොහෝ රටවල් ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයන් ක්‍රියාත්මක කළ අතර, මූල්‍ය අංශය හරහා පුද්ගලයින් හා ව්‍යාපාර වෙත ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවයක් ලබා දීම සහතික කිරීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික නොවන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරමින් සිටී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෝලීය පොලී අනුපාතික පහළ මට්ටමක පැවතීම නිසා ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවල ණය ආපසු ගෙවීමේ ප්‍රතිමූල්‍යකරණ පිරිවැය පහළ යා හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්ගේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ ආපසු ගලායෑම් මගින් එවැනි ධනාත්මක ප්‍රතිඵලවල බලපෑම මෙතෙක් නිශේධනය වී ඇත. කෙටිකාලීන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහයන් ශ්‍රී ලංකාවේ නිරාවරණය වීම ඉතා සුළු වුවද, එමගින් අනෙකුත් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල්හි දක්නට ලැබෙන ආකාරයට, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර එලදා අනුපාතික ද කියුණු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත. මීට අමතරව, මෙම වසංගත තත්ත්වය නිසා ඇති වන අවිනිශ්චිතතාවයන් මධ්‍යයේ ලොව පුරා විදේශ සෘජු ආයෝජන ප්‍රවාහයන් කෙරෙහි විශාල ලෙස බලපෑම් සිදු වන අතර, එමගින් ණය නොවන ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවේ අවස්ථාවන්ට ද කෙටිකාලීන වශයෙන් අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත.

එබැවින්, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහාය වන අතිරේක මූල්‍ය සම්පත් යෙදවීම ඇතුළුව, විවිධ සෘජු හා වක්‍ර මාර්ග ඔස්සේ කොවිඩ්-19 වසංගතය ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි පෙර පැවති ධනාත්මක අපේක්ෂාවන්ට පටහැනිව, මෙම වසර තුළ දී අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත. ඒ අනුව, මැදි කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය එහි විභව මට්ටමට ළගා වීමට පෙර මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ වර්ධනය 2020 වසරේ දී සියයට 1.5ක් දක්වා පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්කිරීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීම

ලොව පුරා වෙනත් රටවලට සමානව ශ්‍රී ලංකාව ද කොවිඩ්-19 වසංගතය සහ එහි බලපෑම අවම කිරීම සඳහා තුන් ආකාරයක ප්‍රතිපත්ති භාවිතා කර ඇත. එනම්: අ) රට තුළට ප්‍රවේශ වීම පාලනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති; ආ) රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග; සහ ඇ) ප්‍රාග්ධන

1

ප්‍රවාහ කළමනාකරණ ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළුව මුදල් හා මූල්‍ය අංශයේ පියවර වේ. රට තුළට ප්‍රවේශ වීම පාලනය කිරීම සහ සෞඛ්‍ය අංශ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති මගින් වසංගතය පැතිරීම පාලනය කිරීමට උත්සාහ කරන අතර රජය සහ මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරන ලද අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති මගින් වසංගතයෙන් පීඩාවට පත් ව්‍යාපාරිකයින්ට සහ පුද්ගලයින්ට සහන සැලසීම මගින් ඇති විය හැකි සාර්ව ආර්ථික ගැටලු මඟහැරවීමට අරමුණු කෙරේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, මේ වන විට ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වන නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පදනම් අංක 100කින් අවස්ථා තුනක දී අඩු කර ඇත. ඉන් අවස්ථා දෙකක් 2020 මාර්තු සහ අප්‍රේල් මාසවල හදිසි සමාලෝචන මගින් සිදු කරන ලදී. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙනැති සියලු රුපියල් තැන්පතු වගකීම් පිළිබඳ ව්‍යවස්ථාපිත සංවින අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.00කින් අඩු කර ඇති අතර එමගින් රුපියල් බිලියන 65ක ස්ථිර ද්‍රවශීලතාවක් වෙළඳපොළට මුදා හැර ඇත. මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රමාණවත් ද්‍රවශීලතාවක් ලබා දීමට ආර්ථිකයේ හදිසි මූල්‍ය අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් පහසුකම් සැලසීමට, විවිධ වර්ගවල හා කල්පිරීම් සහිත විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හරහා දේශීය මුදල් වෙළඳපොළේ විශාල ද්‍රවශීලතා අතිරික්තයක් පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. මේ අතර, 2020 අප්‍රේල් මාසයේ දී මහ බැංකුව විසින් හදිසි අවස්ථාවල දී යොදා ගත හැකි පරිපාලනමය වශයෙන් තීරණය කරනු ලබන අනුපාතිකයක් වන බැංකු අනුපාතිකය පදනම් අංක 500කින් සියයට 15.00 සිට සියයට 10.00 දක්වා අඩු කරන ලදී.

වසංගතය පැතිර යෑම සහ එය පාලනය කිරීම සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග නිසා අපහසුතාවයට පත් වන ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයින් සඳහා පහසුකම් සැලසීමට මූල්‍ය අංශයේ පියවර කිහිපයක් ගෙන ඇත. සංචාරක, වැවිලි හා තොරතුරු තාක්ෂණ හා ඇඟලුම් අංශ ආශ්‍රිත සැපයුම්කරුවන් සහ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා පුළුල් පරාසයක ණය පමා සහනයක් ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. මෙම ව්‍යාපාරවලට කාරක ප්‍රාග්ධන ණය සහ ආයෝජන අරමුණු සඳහා වන ණය පහසුකම් සහනදායී පොලී ප්‍රතිශත යටතේ ලබා ගත හැකිය. ත්‍රිරෝද රථ සඳහා ලීසිං ණය සහ කුඩා වටිනාකමින් යුත් පුද්ගලික බැංකු ණය සහ ලීසිං ණය සඳහා ද ණය පමා සහනයක් ලබා දී ඇත. මීට අමතරව, අක්‍රීය ණය සඳහා නැවත පහසුකම් සලසන ලෙසට මූල්‍ය ආයතනවලින් ඉල්ලා ඇත. මෙම සහන ලබා දීම පහසු කරලීම සඳහා අඩු පොලී අනුපාත යටතේ ද්‍රවශීලතා සැපයීමට අමතරව, අඩු ප්‍රාග්ධන සංරක්ෂණ ආවරණ අවශ්‍යතා සහ ණය වර්ගීකරණ නීති ලිහිල් කිරීම ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාරවලට ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා කාරක ප්‍රාග්ධනය සපයන 'සෞභාග්‍යා කොවිඩ්-19 පුනරුද පහසුකම (Saubagya COVID-19 Renaissance Facility)' හඳුන්වාදීම ඇතුළු වෙනත් පියවර රාශියක් ගෙන ඇත. අවම පොලී අනුපාත යටතේ

'නව විස්තීර්ණ ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය (New Comprehensive Rural Credit Scheme)' මගින් බලපත්‍රලාභී බැංකු හරහා ගොවීන්ට උප ණය නිකුත් කිරීමට ද නියමිතය.

මීට අමතරව, ගෙවුම් තුලනය සහ විනිමය අනුපාතික මත ඇතිවන පීඩනය අවම කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දී ඇත. ඒ අනුව, වර්ග කිහිපයක මෝටර් රථ සහ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සඳහා පහසුකම් සැලසීම අත්හිටුවීමට බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නියෝග නිකුත් කරන ලදී. එමෙන්ම, දේශීය ආයෝජකයින් විසින් කරනු ලබන විදේශ ආයෝජන නැවැත්වීම සහ වාණිජ බැංකු විසින් ශ්‍රී ලංකා ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මිලදී ගැනීම තහනම් කිරීම ඇතුළු විදේශ විනිමය පිටතට ගලායෑම් තාවකාලිකව නැවැත්වීමට ද පියවර ගන්නා ලදී. තවද, විදේශයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගෙන් සහ මුදල් එවීමට කැමති වෙනත් අයවලුන්ගෙන් ලැබෙන විදේශ මුදල් සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් 'විදේශ තැන්පතු ගිණුමක්' හඳුන්වා දෙන ලදී.

මේ අතර පසුබෑමට ලක්ව තිබූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමේ අරමුණින් ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව ව්‍යාපාරවලට ලබා දී තිබූ සැලකිය යුතු බදු සහනවලට අමතරව, රජය විසින් 2020 මාර්තු මාසයේ දී ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයින් සඳහා සහන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. සංචාරක, ඇඟලුම් සහ තොග හා සිල්ලර වෙළඳ අංශවල නියැලී සිටින ව්‍යාපාර සඳහා විවිධ සහන, තෝරාගත් අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ ඇතැම් වෛද්‍ය භාණ්ඩ සඳහා උපරිම සිල්ලර මිල ගණන් හඳුන්වා දීම සහ අඩු ආදායම්ලාභී හා අවදානමට ලක්විය හැකි පවුල් සහ පුද්ගලයින් සඳහා එකවර ගෙවීමක් ලෙස ලබාදෙන රු. 5,000ක දීමනාව මෙම ක්‍රියාමාර්ග අතර විය. තවද, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වීම පාලනය කිරීමේ නිරත වී සිටින සියලු සෞඛ්‍ය, පොලිස්, සිවිල් ආරක්ෂක සේවා නියුක්තයින්ගේ හා රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ අග්‍රහාර රක්ෂණ ප්‍රතිලාභය දෙගුණයක් කරන ලදී. මේ අතර, වෛරසයේ ව්‍යාප්තිය මර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සම්පාදනය කිරීමට සහ දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ හිඟ ගෙවීම් නිසා පීඩාවට පත් ව්‍යාපාරවල ද්‍රවශීලතාවය සහතික කිරීමට රජය විසින් ඉක්මන් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. එනම් රජය විසින් ඖෂධ මිල දී ගැනීමට සහ පොහොර මිල දී ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන බිල්පත් පියවීම සඳහා පෞද්ගලික ආයතනවලට සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ට ගෙවිය යුතු හිඟ මුදල් වෙන්කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග මීට ඇතුළත් විය. තවද වසංගතය පැතිරයෑම වැළැක්වීමට පියවර ගැනීම වෙනුවෙන් රජය රු. මිලියන 500ක අතිරේක මුදලක් වෙන් කරන ලදී. තවද, අවශ්‍ය සෞඛ්‍යාරක්ෂණ සහ සහන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට උපකාරී වීම සඳහා කොවිඩ්-19 සෞඛ්‍යාරක්ෂණ සහ සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදල පිහිටු වූ අතර වසංගතය පැතිරීම වැළැක්වීමට සහාය වීම සඳහා රු. මිලියන 100ක ආරම්භක මුදලක් තැන්පත් කරමින් ජනාධිපති අරමුදල විසින් විශේෂ බැංකු ගිණුමක් විවෘත කෙරිණි. ජාත්‍යන්තර



වෙළඳපොළේ සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගොස් ඇති බනිජ තෙල් මිල ගණන්වලින් ප්‍රතිලාභ ලබමින් මාස හයක් තුළ රු. බිලියන 200ක මුදලක් රැස්කිරීමේ ඉලක්කය ඇතිව රජය විසින් ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ අරමුදල පිහිටුවනු ලැබිණි. එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) ගෙවීමේ දී ව්‍යාපාර ආයතන මුහුණපාන අපහසුතාවය පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2020 පෙබරවාරි සහ මාර්තු මාසයන්ට අදාළ එකතු කළ අගය මත බදු ගෙවීම සඳහා අප්‍රේල් 30 දක්වා සහන කාලයක් ලබා දෙන ලදී. ජාතික අවශ්‍යතාව සලකා රජයට සෘජුවම මුදල් සපයන ලද අතර ම, උද්ධමනය අඩු අගයක පවත්වා ගැනීම තුළින් අවශ්‍ය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා පැවති අවකාශය සහ බැංකු අංශයේ සම්මතයන්ට ඉහළින් පවත්වා ගත් ප්‍රාග්ධන හා ද්‍රවශීලතා ආරක්ෂණ මට්ටම් තුළින් මූල්‍ය අංශයේ ඇති කර ගත් අවකාශ ද ප්‍රයෝජනයට ගනිමින්, සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය මධ්‍යයේ වුවද ඉහත සඳහන් සහන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජය ගන්නා උත්සාහයන්ට සහය වීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකි විය.

ඉදිරි දැක්ම

මෙම කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ස්වභාවය අනුව ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ කාර්යසාධනය කෙරෙහි එහි බලපෑම අවිනිශ්චිත සාධක කිහිපයක් මත රඳා පවතී. දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථිකයන්ට අදාළ වන පරිදි, වසංගතය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත වීම, වසංගතය ව්‍යාප්තවීම අවම කිරීමට ගන්නා පියවරවල ස්වභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව, සැපයුම් අංශයේ ඇති විය හැකි බිඳවැටීමේ ප්‍රමාණය සහ වර්ධනමය වෙනස්කම් හා වෙනත් ආර්ථික රටාවන්හි කල් පැවැත්ම ඒ අතර වේ. ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත්වීම මන්දගාමීව සිදු වන තත්ත්වයක් තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය ඉල්ලුම සමස්ත ඉල්ලුමේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් නියෝජනය කරන බැවින් දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සාමාන්‍ය තත්ත්වයට රැගෙන ඒමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාව මෙම වසංගතයෙන් මිදී නැවත යථා තත්ත්වයට පැමිණීම ඉක්මන් වනු ඇත.

1.3 ගෝලීය ආර්ථික පරසරය සහ ඉදිරි දැක්ම

ප්‍රධාන ආර්ථික අතර වෙළඳ අර්බුද ඉහළ යෑම, හු දේශපාලනික අර්බුද සහ ප්‍රධාන නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්හි දේශීය ඉල්ලුම අඩුවීම යනාදියෙන් ඇති වූ බලපෑම පිළිබිඹු කෙරෙමින් 2018 වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී විය. ජා.මු. අරමුදල විසින් 2020 අප්‍රේල් මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම (World Economic Outlook) අනුව, 2018 වසරේ දී සියයට 3.6ක් වූ ගෝලීය ආර්ථික වර්ධනය 2019 වසරේ දී සාපේක්ෂව සියයට 2.9ක් දක්වා අඩු විය. එක්සත් රාජධානිය සහ ජපානය වැනි ආර්ථිකයන්හි වර්ධන ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩි දියුණු වී තිබියදීත් එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝ කලාපයෙහි වර්ධනය මන්දගාමී වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය පෙර වසරේ දී වූ සියයට 2.2ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 1.7ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මේ අතර, දේශීය ඉල්ලුම මත බලපෑම් ඇති කළ එක් එක් රටවලට විශේෂ වූ කම්පන හේතුවෙන් නැගී එන වෙළඳපොළ හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය 2018 වසරේ දී වූ සියයට 4.5 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 3.7ක් දක්වා අඩුවිය. ප්‍රධාන නැගී එන ආර්ථික අතර, චීනය, ඉන්දියාව, රුසියාව සහ බ්‍රසීලය යන රටවල වර්ධන වේගය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී මන්දගාමී වීම කැපී පෙනුණි. ලොවපුරා ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමී වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් වෙළඳ භාණ්ඩ සහ

සේවා වෙළඳාමේ ලෝක වෙළඳ පරිමාවෙහි වර්ධනය 2018 වසරේදී වූ සියයට 3.8ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 0.9ක් දක්වා සැලකියයුතු ලෙස අඩු විය. වෙළඳාම සහ නිෂ්පාදනය සැලකියයුතු ලෙස මන්දගාමී වීම හේතුවෙන්, බනිජ තෙල් මිලෙහි 2018 වසරේ දී වූ සියයට 29.4ක වැඩිවීමට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 10.2ක අඩුවීම තුළින් පිළිබිඹු කළ පරිදි 2019 වසරේ දී භාණ්ඩ මිල සැලකියයුතු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේය. අඩු වූ බලශක්ති මිල ගණන් සහ මන්දගාමී වූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය 2018 වසරේ වූ සියයට 2.0 සිට 2019 වසරේ දී සියයට 1.4ක් දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි අතර ඉල්ලුම මත පීඩන අඩු වී තිබියදීත් සැපයුම් අංශය තුළ ඇති වූ බාධාවන්හි බලපෑම පිළිබිඹු කෙරෙමින් පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය 2018 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 4.8ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී සියයට 5.0 දක්වා සුළු වශයෙන් වැඩි විය.

ආර්ථික හා දේශපාලනික වශයෙන් ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් මධ්‍යයේ ගෝලීය ආර්ථිකය දැඩි දුෂ්කරතාවයකින් නැවත යථා තත්ත්වයට පත් වෙමින් තිබිය දී, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්තවීමත් සමඟ තවදුරටත් මන්දගාමී වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පිළිබිඹු කළේය. ජා.මු. අරමුදල විසින් 2020 අප්‍රේල් මස ප්‍රකාශයට පත් කළ ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම අනුව, 2020 වසරේ දී ගෝලීය ආර්ථිකය, 2007/08 කාලයේ දී

1

පැවති ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය අභිබවමින් මහා ආර්ථික අවපාතයෙන් පසු දරුණුතම ආර්ථික පසුබෑම අත්විඳිනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථික කටයුතු තාවකාලිකව නවතා දැමීමට සිදුවීම හේතුවෙන් 2020 වසරේ දී ගෝලීය වර්ධනයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් සිදු විය හැකි අතර, එය 2021 වසරේ දී යම්තාක් දුරකට යථා තත්ත්වයට පත් විය හැකිය. ඒ අනුව, 2020 වසරේ දී ගෝලීය වර්ධනය සියයට 3.0කින් අඩු වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති අතර, 2021 දී එය සියයට 5.8කින් ඉහළ යා හැකිය. මෙය, ජා.මු. අරමුදල විසින් 2020 වසරේ ජනවාරි මස ප්‍රකාශයට පත් කළ ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මෙහි සඳහන් පුරෝකථනයන්ගෙන් සැලකිය යුතු ලෙස අපගමනය වීමක් පිළිබිඹු කරන අතර, එහි ගෝලීය වර්ධනය 2020 සහ 2021 වසර සඳහා, පිළිවෙලින්, සියයට 3.3ක් සහ 3.4ක් ලෙස පුරෝකථනය කර තිබුණි. එක්සත් ජනපදය, ජපානය, එක්සත් රාජධානිය, ජර්මනිය, ප්‍රංශය, ඉතාලිය සහ ස්පාඤ්ඤය ඇතුළු බොහෝ ආර්ථික මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් 2020 වසරේ දී දියුණු ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය සියයට 6.1කින් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සෞඛ්‍ය අර්බුදයෙන් මෙන්ම දැඩි බාහිර ඉල්ලුම් කම්පනයෙන්

සහ ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් දැඩි විමෝචන නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික පීඩනයට ලක්වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි වර්ධනය 2020 වසරේ දී සියයට 1.0කින් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ලෝක ආර්ථික ඉදිරි දැක්මෙහි 2020 ජනවාරි මස වාර්තාවට අනුව සියයට 5.8ක් වූ වර්ධනය අඩු කර තිබියදී වුවත්, 2020 වසරේ දී සියයට 1.0ක ධනාත්මක වර්ධනයක් අපේක්ෂා කරන එකම කලාපය නැගී එන ආසියාවයි. මෙම කාණ්ඩයට අයත් වන චීනය, ඉන්දියාව සහ තායිලන්තය වැනි ආර්ථික 2020 වසරේ දී සුළු වශයෙන් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, 2020 වසරේ දී කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තවීමට පෙර ගෝලීය ආර්ථික වර්ධන අපේක්ෂා හේතුවෙන් ධනිජ තෙල් ඇතුළු වෙළඳ භාණ්ඩ මිල වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ්-19 වසංගතය හමුවේ එය පාලනය කිරීමට ගත් පියවර හේතුවෙන් ගෝලීය කාර්මික ක්‍රියාකාරකම් තියුණු ලෙස පහත වැටීමකට ලක් වීමෙන් මෙම ප්‍රවණතාවය දැඩි ලෙස වෙනස් විය.

වෙළඳ අර්බුද උත්සන්න වීම මධ්‍යයේ ප්‍රධාන ආර්ථික කිහිපයක් 2019 වසරේ මැද භාගයේ සිට ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කිරීම ආරම්භ කළ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්තවීමේ බලපෑම සමග රාජ්‍ය මූල්‍ය සානුබලයන්ගේ වැදගත්කම ඉහළ යෑමට සමගාමීව මුදල් ප්‍රතිපත්තිය වඩා වේගයෙන් ලිහිල් කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු වී ඇත. මාර්තු මස මුල දී පැවැත්වීමට සැලසුම් කර තිබූ ෆෙඩරල් විවෘත වෙළඳපොළ කමිටු රැස්වීමේ දී ඉලක්කගත ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතික පරාසය ප්‍රතිශතාංක භාගයකින් අඩු කිරීමෙන් පසු (2007/08 වසරවල පැවති ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පසුව අනුගමනය කරනු ලැබූ එවැනි පළමු හදිසි පියවර) එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතික පරාසය ප්‍රතිශතාංකයකින් අඩු කරමින් ඉලක්කගත ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතික සියයට 0.0 සහ සියයට 0.25 යන පරාසය දක්වා අඩු කරන ලදී. කොවිඩ්-19 වසංගතය තුළින් ආර්ථික ඉදිරි දැක්මට නව අවදානම් සහ අභියෝග රැසක් එල්ල කළ බව ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් පිළිගත් අතර, එම ආර්ථිකය විසින් මෑත කාලයේදී පැන නැගුණු තත්ත්වයන් අවම කරගෙන ඇතැයි යන විශ්වාසය ගොඩනගා ගන්නා තෙක් මෙම අරමුදල් අනුපාතිකය පවත්වා ගත යුතු බව සඳහන් කළේය. කුටුම්භ සහ ව්‍යාපාර වෙත ණය ලබාදීමට සහාය වීම සඳහා ද නව පියවර කිහිපයක් ෆෙඩරල් සංචිත

1.4 සංඛ්‍යා සටහන
ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම (අ)

| ශීර්ෂය | 2018 | 2019 | 2020 (පුරෝකථන) | 2021 (පුරෝකථන) |
|---|------------|------------|-------------------|-------------------|
| ලෝක නිෂ්පාදනය | 3.6 | 2.9 | -3.0 | 5.8 |
| සංවර්ධිත ආර්ථික | 2.2 | 1.7 | -6.1 | 4.5 |
| ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය | 2.9 | 2.3 | -5.9 | 4.7 |
| යුරෝ කලාපය | 1.9 | 1.2 | -7.5 | 4.7 |
| එක්සත් රාජධානිය | 1.3 | 1.4 | -6.5 | 4.0 |
| ජපානය | 0.3 | 0.7 | -5.2 | 3.0 |
| නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික | 4.5 | 3.7 | -1.0 | 6.6 |
| නැගී එන සහ සංවර්ධනය වන ආසියාව | 6.3 | 5.5 | 1.0 | 8.5 |
| චීනය | 6.7 | 6.1 | 1.2 | 9.2 |
| ඉන්දියාව | 6.1 | 4.2 | 1.9 | 7.4 |
| ලෝක වෙළඳ පරිමාව (භාණ්ඩ හා සේවා) | 3.8 | 0.9 | -11.0 | 8.4 |
| මිල නැසීම් | | | | |
| පාරිභෝගික මිල | | | | |
| සංවර්ධිත ආර්ථික | 2.0 | 1.4 | 0.5 | 1.5 |
| නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික | 4.8 | 5.0 | 4.6 | 4.5 |
| වෙළඳ භාණ්ඩ මිල (එ.ජ. ඩොලර්) | | | | |
| ඉන්ධන | 29.4 | -10.2 | -42.0 | 6.3 |
| ඉන්ධන නොවන | 1.3 | 0.8 | -1.1 | -0.6 |
| එ.ජ. ඩොලර් තැන්පතු මත සය මාසික ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ පොලී අනුපාතිකය (සියයට) | 2.5 | 2.3 | 0.7 | 0.6 |

(අ) වෙනත් සඳහනක් නොමැති විට මූලාශ්‍රය: World Economic Outlook (2020 අප්‍රේල්), ජා.මු. අරමුදල



බැංකුව විසින් නිවේදනය කරන ලදී. මේ අතර, චීන මහ බැංකුව විසින් ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය සහ එහි මැදි කාලීන ණය දීමේ අනුපාතිකය යන සිය පදනම් ණය පොලී අනුපාතික දෙකම පදනම් අංක 30කින් අඩු කරන ලදී. චීන මහ බැංකුව විසින් වෛරස ව්‍යාප්තියෙන් බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාරවලට සහාය වීම සඳහා නිශ්චිත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, ක්ෂුද්‍ර ව්‍යාපාර සහ ආර්ථිකයේ අවදානමට ලක් විය හැකි අනෙකුත් අංශ වෙත ණය ගලා යෑම පහසු කරවීමට ඇතැම් බැංකු වෙත වූ සංචිත අවශ්‍යතාවයන් ද අඩු කරමින් බැංකු පද්ධතියේ සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය සහතික කිරීම සඳහා අඩු පොලී අනුපාතිකයන් යටතේ ද්‍රවශීලතාව මුදා හරින ලදී. යුරෝපා මහ බැංකුව විසින් සමාගම් සහ කුටුම්භ සඳහා බැංකු ණය ලබා දීම පහසු කිරීම සඳහා ඉලක්කගත දිගු කාලීන ප්‍රතිමූල්‍යකරණ මෙහෙයුම් සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණයට ඇති විය හැකි සැලකිය යුතු අවදානම් අවම කර ගැනීමට පුද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශයේ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම සඳහා වසංගත තත්ත්වයන් තුළ දී ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන හදිසි මිලදී ගැනීමේ වැඩසටහන් දියත් කරන ලද අතර, ද්‍රවශීලතා සැපයීමේ මෙහෙයුම්වලට සහභාගි වීම පහසු කරවීම උදෙසා ඇපකර ලිහිල් කිරීමේ තාවකාලික ක්‍රියාමාර්ග සමූහයක් මැත දී අනුගමනය කරන ලදී. ජපාන මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවන් ආරක්ෂා කිරීමට සහ ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී. චීනයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මත දැඩිව රඳා පවත්නා සිය ආර්ථිකයට වෛරසය තුළින් ඇති වන්නා වූ සැලකිය යුතු බලපෑම ඍජුවම පෙන්නුම් කෙරෙමින්, වසංගත තත්ත්වය ආරම්භයේ සිට ම ඕස්ට්‍රේලියානු සංචිත බැංකුව සිය පදනම් පොලී අනුපාතික වාර දෙකක් තුළ ඉතිහාසයේ මේ දක්වා අඩුම මට්ටම වූ සියයට 0.25 දක්වා අඩු කළේය. දුර්වල ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ කලාපය තුළ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට ඇති විය හැකි බාධා සැලකිල්ලට ගනිමින් ඉලක්කගත සහන ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකට අමතරව, මැලේසියානු මහ බැංකුව සිය ඒකිනෙක ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය සියයට 2.50 දක්වා පදනම් අංක 50කින් අඩු කළ අතර, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා අනුපාතය ප්‍රතිශතයක එකකින් අඩු කළේය. වෙනත් කලාපීය මහ බැංකු අතර, ඉන්දියානු සංචිත බැංකුව 2020 වසරේ මේ දක්වා සිය ප්‍රතිමිලදීගැනුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 75කින් සියයට 4.40 දක්වා සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 115කින් සියයට 3.75 දක්වා අඩු කළ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑම අවම කිරීමට

සහ ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්කරගැනීම සඳහා අවශ්‍යවන කාලයක් දක්වා ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වා ගෙන යා යුතු බව නිවේදනය කළේය. 2020 වසරේ මේ දක්වා පිලිපීන මහ බැංකුව, සිය එක් දින ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය වාර තුනක දී පදනම් අංක 125කින් සියයට 2.75 දක්වා අඩු කළ අතර, බැංකු සඳහා වූ රෙගුලාසි තාවකාලිකව ලිහිල් කිරීම සහ සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 2කින් අඩු කිරීම සිදු කරන ලදී. මේ අතර, කැනඩා මහ බැංකුව, එංගලන්ත මහ බැංකුව, ජපාන මහ බැංකුව, යුරෝපා මහ බැංකුව, එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව සහ ස්විට්සර්ලන්ත ජාතික බැංකුව විසින් නිත්‍ය එ.ජ. ඩොලර් ද්‍රවශීලතා හුවමාරු පහසුකම් හරහා ද්‍රවශීලතාව සැපයීම වැඩි කිරීමේ ඒකාබද්ධ ක්‍රියාමාර්ගයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ග, ගෝලීය අරමුදල් වෙළඳපොළවල ඇති වන පීඩන ලිහිල් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ද්‍රවශීලතා සැපයුම් ආධාරක ලෙස ක්‍රියා කරනු ඇති බවට සහ එමගින් ලොව පුරා කුටුම්භ හා ව්‍යාපාර වෙත ණය සැපයීමේදී ඇතිවන දුෂ්කරතා මැඩපැවැත්වීමට හැකි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දිගු කාලීන පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටමක පැවතීම සහතික කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල්ව පවත්වා ගත යුතු බවට පුළුල් ප්‍රතිපත්තිමය එකඟතාවයක් පවතී. බොහෝ ප්‍රධාන ආර්ථික තුළ ලිහිල්කරණ ක්‍රියාවලියක් සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය ඉඩක් ඇති අතර, යුරෝපා කලාපය සහ ජපානය වැනි ඍණ පොලී අනුපාතික පවතින ආර්ථිකයන්ට, අඩු ආර්ථික වර්ධනය සහ උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමට වඩා අඩු වීමේ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික නොවන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදු වනු ඇත. අඩු පොලී අනුපාතික පරිසරය, නුදුරු කාලය තුළ පවත්නා ඉල්ලුම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ක්‍රියාකාරී මැදිහත්වීමට ද හේතු වනු ඇත. සේවා නියුක්තිය හා සම්බන්ධ ගැටලුවලට මුහුණ දෙන කුටුම්භ සහ ඉල්ලුමෙහි හදිසි අඩු වීමේ තත්ත්වයන්ට මුහුණ දෙන සමාගම්වල කෙටි කාලීන අවදානම් සඳහා ඍජුවම විසඳුම් සෙවීමේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග වඩාත් ඵලදායී වනු ඇත. දියුණු ආර්ථික කිහිපයක් දැනටමත් සිය අභිමතය අනුව රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම සිදු කර ඇති හෙයින්, ණය තිරසාරත්වය සම්බන්ධයෙන් බලපෑමක් නොවන අයුරින් අතිරේක ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුව ඇත. නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන්හි රාජ්‍ය මූල්‍ය දුර්වලතා තිබියදීත්, ඍණාත්මක සාර්ව ආර්ථික බලපෑම් හේතුකොටගෙන දේශපාලන, ආර්ථික හා සමාජයීය ප්‍රතිවිපාක ගෙන දෙන ආර්ථික අසමතුලිතතා ඇති වීමේ හැකියාව වැළැක්වීම සඳහා අඩු ආදායම්ලාභී



කණ්ඩායම් වෙත සමාජයීය පැවරුම් සහ ආයෝජන සඳහා සහාය ලබා දීම යනාදිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ. මේ අතර, බහුපාර්ශ්වීය මූල්‍ය ආයතන ඇතුළු ගෝලීය ප්‍රජාව විසින් අඩු ආදායම්ලාභී ආර්ථික සහ අවදානමට ලක් විය හැකි ආර්ථික වෙත වසංගතයේ බලපෑම වළක්වා ගැනීමට සහ වෛද්‍ය අවශ්‍යතා හා සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සඳහා අවශ්‍ය ඉහළ යන රාජ්‍ය මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට, සහනදායී මූල්‍යකරණය ඉහළ නැංවීමට සහ ණය සහන කාල සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම වැනි වෙනත් ප්‍රතිලාභ ලබා දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

ගෝලීය වර්ධන ප්‍රවණතාව සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක අහිතකර අවදානම් ඇත. වෛරසය පැතිරීමේ තීව්‍රතාවයේ සිට මර්දනය කිරීමට දරන ප්‍රයත්න සහ එහි ප්‍රතිවිපාක මෙන්ම වෙළඳපොළ විශ්වසනීයත්වය හා හැසිරීමේ ඇති විය හැකි ස්ථිර වෙනස් වීම් ලෙස වූ අංශ කිහිපයක් හරහා වසංගත තත්ත්වය ආශ්‍රිතව පවතින සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතාව හේතුවෙන් ආර්ථිකයට සිදුවන අහිතකර බලපෑමේ ප්‍රමාණය නිශ්චය කිරීම දුෂ්කර වී ඇත. ගෝලීය වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටී ඇති අතර, ඉදිරි දැක්ම කෙරෙහි වන අවදානම් ද අහිතකර වේ. මූලික අවදානම් අතරට වසංගත තත්ත්වය අඛණ්ඩව පැතිරීම අන්තර්ගත වන අතර, එමගින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සහ මූල්‍ය වෙළඳපොළ කෙරෙහි දිගු කල් පවත්නා බලපෑම් ඇති වේ. වෛරසය මර්දනය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ඉක්මනින් ඉවත් කර ගැනීමේදී අවශේෂ සමූහයන් වෙතින් නැවත වෛරසය පැතිරයෑමේ අවදානමක් ඇති බැවින්, වෛරසය පැතිර යෑමේ “දෙවන රැල්ල” පිළිබඳව ද ගැටලුවක් පවතී. එය විදේශ රටවලින් පැමිණෙන්නන් වෙතින් ද ඇති විය හැකිය. එබැවින්, වෛරස ව්‍යාප්තියේ වන කල්පවත්නා සහ විෂම ස්වභාවය හේතුවෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීමට අඛණ්ඩව බාධා ඇති විය හැකිය. වෛරසය ව්‍යාප්ත වීමේ වේගය අධික වීම හමුවේ වුවද, දිගු කල් පවත්නා අර්බුදකාරී තත්ත්වයන් ඇතිවීම පිළිබඳ ගැටලු ද පවතින අතර, ඊට වසංගත ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව පවත්නා අවිනිශ්චිතභාවය, ව්‍යාපාරික විශ්වාසය ප්‍රමාණවත් පරිදි සහ කාලීනව නැවත ගොඩ නැගීම මන්දගාමී බව, කුටුම්භ හා සමාගම්වල ක්‍රියාකාරීත්වයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස් වීම්, සහ මේ සියල්ලෙහිම ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සැපයුම් දාමයන්හි බිඳ වැටීම් දිගු කලක් පැවැත්විය හැකි වීම හා සමාහාර ඉල්ලුම පහළ යෑම වැනි ගැටලු අයත් වේ. වසංගත තත්ත්වය අඩුවීම සහ ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත් වීම සමඟ වර්තමානයේදී ඉහළ යන ද්‍රවශීලතා සහාය, රාජ්‍ය මූල්‍ය උත්තේජක සහ සමාජයීය

ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග මගින් උද්ධමන පීඩනයක් ඇතිවිය හැකි වුවද, ගෝලීය ඉල්ලුම දුර්වල වීම සහ තෙල් මිල පහළ යෑම හේතුවෙන් මෑත කාලීනව උද්ධමනය අඩු විය හැකිය. දුර්වල ඉල්ලුම හමුවේ නොග එක්රැස් වීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදකයන්ට ගබඩා කිරීමේ ගැටලුවලට මුහුණපෑමට සිදු වීමත් සමඟ මෑත කාලීනව තෙල් මිල හා සම්බන්ධ අවදානම් අහිතකර ලෙස මතු විය හැකිය. වසංගත තත්ත්වය ඉක්මනින් පහ වී යෑම සහ ඔපෙක් ජ්ලස් ගිවිසුම ශක්තිමත් වීම වැනි හිතකර තත්ත්වයන් සමඟ මැදි කාලීනව අවදානම් තුලනය වනු ඇත. කෙසේ වුවත්, ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වේගයෙන් මන්දගාමී වීමත් සමඟ ඔපෙක් ජ්ලස් සම්මුතිය බිඳ වැටීම ප්‍රධාන අහිතකර අවදානමක් විය හැක. වෛරසය වේගයෙන් පැතිරීම හමුවේ ආයෝජකයින්ගේ අවදානම් දැරීමට ඇති කැමැත්ත අඩු වීම හේතුවෙන් නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථික වෙතින් ප්‍රාග්ධන ගලා යෑම් සිදුවන අතර, එහි ප්‍රමාණය 2007/08 වසරේ දී සිදු වූ ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයේ දී වාර්තා වූ ප්‍රමාණයට වඩා ඉහළ අගයක් ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය අවදානම් ඉහළ මට්ටමක පවතින මෙවන් අවස්ථාවක, ප්‍රාග්ධන ලැබීම් අඩු වීම නිසා මුදල් ඒකක තියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය වීමෙන් ඩොලර් මගින් මූල්‍යනය කිරීමේ අපහසුතාව හේතුවෙන් එම රටවලටම අරමුදල් සපයා ගැනීමට සිදු විය හැකි අතර, ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ ආපසු ගලා යෑමට ද හේතුවනු ඇත.

කොවිඩ්-19 වසංගතය විශාල වශයෙන් රට තුළ පැතිරීම මර්දනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකි වූ අතර, ගෝලීය ආර්ථිකයේ අන්තර් සම්බන්ධිත ස්වභාවය මත වසංගතය හේතුවෙන් ඇතිවන බලපෑම්වලට මුහුණ පෑමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වනු ඇත. 2019 වසරේ අවසන් කාලපරිච්ඡේදයේ දී වෛරසය පැතිරීම ආරම්භ වූ චීනය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට දීර්ඝ කාලීන ආර්ථික සබඳතා ඇත. එබැවින්, චීන ආර්ථිකයේ පසුබෑම හේතුවෙන් සංචාරක, ඉදිකිරීම් සහ ඇඟලුම් වැනි අංශ හරහා ශ්‍රී ලංකාවට මෑත කාලීනව සැලකිය යුතු බලපෑම්වලට ලක්වීමට සිදුවේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කොවිඩ්-19 වසංගතය පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්තවීමේ ස්වභාවය හේතුවෙන් ගෝලීය සංචාරක කටයුතු අඩුවීම තුළින් ආහාරපාන සහ ප්‍රවාහනය ඇතුළත් දේශීය සංචාරක කර්මාන්තයේ අගයදාමයන් වෙත අහිතකර බලපෑම් ඇතිවිය හැකිය. කෙසේ වුවත්, ගෝලීය ඉල්ලුම දුර්වල වීම මගින් ඇතැම් ප්‍රතිලාභ ද ලැබිය හැකි අතර, මෑත කාලීනව තෙල් මිල වෙනස් වීම මගින් පිළිබිඹු වූ පරිදි වෙළඳ භාණ්ඩවල මිල පහළ යා හැකිය. තවද, ගෝලීය වශයෙන් වඩාත් ලිහිල් වූ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයන්



හේතුවෙන් මූල්‍යන පිරිවැය අඩු වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රතිලාභ අත් කරගත හැකිය. එවැනි අපේක්ෂා තිබියදී වුවද, වඩා දුර්වල සහ ගුණාත්මක ප්‍රභවයන් දෙසට ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහයන් ගලායෑම මධ්‍යයේ නැගී එන වෙළඳපොළවල ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යෑම මූලිකව ම සැලකිල්ලට බඳුන්විය යුතු කරුණක් වේ. ආර්ථිකය තිරසාරභාවයට පත් කිරීමට කටයුතු කරන අතර ම, වසංගත තත්ත්වය මැඩලීම සඳහා දැනටමත් ගෙන ඇති පූර්වෝපායි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හමුවේ වුවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් ලැබෙන දත්ත සම්පව නිරීක්ෂණය කිරීම සහ ප්‍රවණතා පිළිබඳව අඛණ්ඩව පරීක්ෂාවෙන් සිටීම අවශ්‍ය වේ. වර්තමාන අභියෝගාත්මක විදේශ වාතාවරණය හමුවේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ වර්ධන මාවත තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සඳහා කෙටි කාලීනව හා මැදි කාලීනව යන දෙඅංශයෙන් ම ඉලක්කගත හා ඉදිරි දැක්මකින් යුතු ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත් වීම් පූර්වෝපායිව සිදු කළ යුතුය.

1.4 මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික දැක්ම

ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑම සඳහා වැඩිදියුණු වූ විශ්වාසයකින් යුතුව 2020 වසර ආරම්භ කළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයන් කෙරෙහි එක හා සමානව දැඩි ලෙස බලපාමින් ගෝලීය හා දේශීය වශයෙන් කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වීමට පෙර වසරේ පළමු මාස දෙක තුළ දී සිය ක්‍රියාකාරීත්වයේ ඉහළ යෑමක් වාර්තා කර ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයේ කැපී පෙනෙන පහළ යෑමක් පුරෝකථනය කර තිබුණ ද, කොවිඩ්-19 වසංගතයේ කෙටි කාලීන ආර්ථික බලපෑමේ ප්‍රමාණය බොහෝ දුරට ඒ ඒ රටවල්වලට විශේෂිත වූවක් වන අතර, එය වසංගතයේ ව්‍යාප්තිය පාලනය කිරීම සඳහා ලොව පුරා රජයන් කෙරෙහි දුරට ක්ෂණික හා ඵලදායී පිළියම් යොදා ගන්නේද යන්න මත රඳා පවතිනු ඇත. සමාජ දුරස්ථභාවය සහතික කිරීමට සහ එමගින් වෛරසය පැතිරීම වැළැක්වීමට ගනු ලැබූ පියවර ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කිරීමට බොහෝ දුරට ඉඩ ඇති බැවින් කෙටි කාලයේ දී කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියෙහි සෘජු හා වක්‍ර බලපෑම්වල අවදානමට ශ්‍රී ලංකාව ද ලක්ව ඇත. වෙනත් බොහෝ රටවල අත්දැකීම් හා සසඳන විට, වසංගතය ආරම්භ වූ අවධියේ සිට රජය විසින් ගනු ලැබූ පූර්වෝපායික ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් වෛරසය ව්‍යාප්ත වීම විශාල වශයෙන් පාලනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සතුටුදායක ප්‍රතිඵල පෙන්නුම් කර ඇත. වෛරසයේ පැතිරීමෙන් පීඩාවට පත්වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් මත ඇතිවන බලපෑම, රජය සහ මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත්

කරන ලද සහන මගින් අවම වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙය ගෝලීය හා දේශීය ආර්ථික ප්‍රතිඵල සහ ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර මත ඉහළ අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති කරමින් පවතින තත්ත්වයක් වුවද, 2020 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ අග භාගයේ සිට දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රමයෙන් ඉහළ යන සහ ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් වසරේ හතරවන කාර්තුවේ සිට වර්ධනය වන බවට දැක්වෙන උපකල්පන මූලික සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සඳහා යොදා ගෙන ඇත. ඒ අනුව, රට තුළ පනවා ඇති සමාජ දුරස්ථභාවය සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ග දෙවන කාර්තුව අවසන් වන විට බොහෝ දුරට ලිහිල් වනු ඇතැයි උපකල්පනය කරන අතර, එමගින් වසරේ තුන්වන කාර්තුවේ දී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සුළු වශයෙන් හෝ යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. දැනටමත් ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය මූල්‍ය හා මුදල් උත්තේජක ක්‍රියාකාරකම්වල සහාය මගින් සහ ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයන් වර්ධනය වීම සමඟ සංචාරක, අපනයනානිමුඛ නිෂ්පාදන ආදී වූ විදේශ අංශය හා සම්බන්ධ කර්මාන්ත යථා තත්ත්වයට පත්වීම හේතුවෙන් වසරේ සිව්වන කාර්තුවේ දී බොහෝ දේශීය ක්‍රියාකාරකම් සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, තිරසාර ආර්ථික වර්ධනය පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා සහ අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසු පියවර ගැනීමත් සමඟ, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියෙන් ඇති විය හැකි කෙටි කාලීන අවදානම් ආර්ථිකයේ මැදි කාලීන ඉදිරි දැක්ම කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා නොකෙරේ.

ඉහත විස්තර කර ඇති උපකල්පන මත පදනම්ව, 2020 වසරේ දී වාර්ෂික මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය තවදුරටත් පහත වැටෙනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති අතර, ඉන් අනතුරුව අපේක්ෂිත ඉහළ වර්ධන මාවත කරා යළිත් ළඟා වනු ඇත. රජයේ ප්‍රතිපත්ති න්‍යාය පත්‍රය ඵලදායීව ක්‍රියාත්මක කිරීම, සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම, තිරසාර වර්ධනයට බාධා කරන ව්‍යුහාත්මක ගැටලු විසඳීම සහ මැදි කාලීනව ගෝලීය ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම යන කරුණු මත අපේක්ෂිත වර්ධන මාවත රඳා පවතී. 2019 වසරේ අග භාගයේ දී සහ 2020 වසරේ මුල් භාගයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද සෘජු හා වක්‍ර බදු සහන ක්‍රියාමාර්ග මගින් පුද්ගලයන්ගේ ක්‍රය ශක්තිය වැඩි වනු ඇති අතර, දේශීය ආයෝජන දිරිමත් කෙරෙනු ඇත. නාමික සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික මගින් පෞද්ගලික ආයෝජන ඉහළ නංවනු ලබන අතර, එය ආර්ථික වර්ධනයට රුකුලක් වනු ඇත. කෘෂිකාර්මික අංශය

1.5 සංඛ්‍යා සටහන
මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික රාමුව (අ)

| දර්ශකය | ඒකකය | 2018 (අ) | 2019 (අ) | පුරෝකථන | | | | |
|--|---------------------|--------------|----------|---------|--------|--------|--------|--------|
| | | | | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 |
| මුද්‍රිත අංශය (අ) | | | | | | | | |
| මුද්‍රිත ද.දේ.නි. වර්ධනය | සියයට | 3.3 (අ) | 2.3 | 1.5 | 4.5 | 6.0 | 6.2 | 6.5 |
| පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව ද.දේ.නි. | රුපියල් බිලියන | 14,366 (අ) | 15,016 | 15,925 | 17,466 | 19,443 | 21,690 | 24,245 |
| ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. | එ.ජ. ඩොලර් | 4,079 (අ)(ඉ) | 3,852 | 3,940 | 4,166 | 4,473 | 4,813 | 5,190 |
| මුළු ආයෝජන | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 30.4 (අ)(ඊ) | 27.4 | 26.8 | 27.3 | 27.8 | 28.1 | 28.4 |
| දේශීය ඉතුරුම් | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 23.0 (අ)(ඊ) | 21.3 | 20.7 | 21.3 | 22.5 | 23.6 | 24.5 |
| ජාතික ඉතුරුම් | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 27.3 (අ)(ඊ) | 25.3 | 23.7 | 24.7 | 25.6 | 26.2 | 26.8 |
| විදේශීය අංශය | | | | | | | | |
| වෙළඳ පරතරය (අ) | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -11.7 | -9.5 | -7.7 | -9.8 | -9.7 | -9.5 | -9.2 |
| අපනයන | එ.ජ. ඩොලර් මිලියන | 11,890 | 11,940 | 8,740 | 11,117 | 12,421 | 13,594 | 15,380 |
| ආනයන | එ.ජ. ඩොලර් මිලියන | 22,233 | 19,937 | 15,415 | 20,135 | 22,092 | 23,815 | 26,135 |
| ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (අ) | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -3.2 | -2.2 | -3.1 | -2.6 | -2.2 | -1.9 | -1.6 |
| විදේශීය නිල සංචිත | ආනයනික මාස වශයෙන් | 3.7 | 4.6 | 5.6 | 4.6 | 4.6 | 4.6 | 4.6 |
| රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය (අ) | | | | | | | | |
| සමස්ත ආදායම් සහ ප්‍රදාන | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 13.5 (උ) | 12.6 | 9.8 | 11.8 | 13.5 | 14.1 | 14.5 |
| වියදම හා ශුද්ධ ණය දීම | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 18.7 (උ) | 19.4 | 17.7 | 18.6 | 19.1 | 19.2 | 19.4 |
| වර්තන ගිණුමේ ශේෂය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -1.2 (උ) | -2.7 | -5.1 | -3.6 | -2.1 | -1.5 | -1.0 |
| ප්‍රාථමික ශේෂය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 0.6 (උ) | -0.8 | -2.8 | -1.0 | 0.5 | 0.7 | 1.1 |
| සමස්ත අයවැය ගිණය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | -5.3 (උ) | -6.8 | -7.9 | -6.8 | -5.6 | -5.2 | -4.9 |
| මධ්‍යම රජයේ ණය | ද.දේ.නි.යේ % වශයෙන් | 83.7 (උ) | 86.8 | 92.4 | 89.4 | 84.3 | 80.5 | 76.3 |
| මුදල් අංශය සහ උද්ධමනය | | | | | | | | |
| පුළුල් මුදල් වර්ධනය (M _{2b}) (උ ^අ) | සියයට | 13.0 | 7.0 | 9.3 | 12.9 | 12.7 | 12.5 | 12.5 |
| පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය | | | | | | | | |
| වර්ධනය (M _{2b} හි) (උ ^ආ) | සියයට | 15.9 | 4.3 | 4.0 | 10.0 | 12.2 | 13.0 | 13.0 |
| වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය (ඵ) | සියයට | 4.3 | 4.3 | 4.5 | 5.0 | 5.0 | 5.0 | 5.0 |

(අ) 2020 මාර්තු මස අවසානය වන විට පැවති තොරතුරු මත පදනම් වී ඇත.
 (ආ) සංශෝධිත
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2010 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඉ) නවතම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත අනුව ඇස්තමේන්තු යාවත්කාලීන කර ඇත.
 (ඊ) 2018 වසර සඳහා ද.දේ.නි. යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පිළිවෙලින්, 28.6%, 21.2% ක් වූ මුළු ආයෝජන, දේශීය ඉතුරුම් සහ ජාතික ඉතුරුම් පිළිබඳ දත්ත ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කරන ලදී.
 (උ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2020 මාර්තු 31 දින නිකුත් කරන ලද 2018 සංශෝධිත ද.දේ.නි. ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වේ.
 (ඌ) වසර අවසානයේ ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය
 (ඍ) කො.පා.මි. දර්ශකය (2013 - 100) මත පදනම් වේ.
 මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මුදල්, ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කෙරෙහි රජයේ අවධානය ඉහළ යෑම තුළින් එම අංශයේ අගය එකතු කිරීම ඉහළ නැංවීම, කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ සඳහා වෙළඳපොළ අවස්ථා පුළුල් වීම සහ ගොවීන්ගේ ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා වර්ධනය කරවීම අපේක්ෂා කරන අතර එමගින් කෘෂිකර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙන පුද්ගලයන්ට ඉහළ ආදායමක් ලැබීම තහවුරු කෙරෙනු ඇත. මේ අතර, දේශීය ඉල්ලුම අපේක්ෂා කළ පරිදි වැඩිවීම සහ ගෝලීය ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත්වීම තුළින් නිෂ්පාදන අංශයේ ඇති වන වර්ධනය හේතු කොට ගෙන කර්මාන්ත අංශය මැදි කාලීනව යථා

තත්ත්වයට පත්වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය සඳහා ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සහතික කිරීමට සහ මහාමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය විසින් සිදු කරන සැලසුම් තුළින් මැදි කාලීනව ආයෝජන නැවත ඉහළ නැංවිය හැක. මෙම යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති මගින් ඉදිකිරීම් කටයුතු ඉහළ නංවනු ඇති අතර, කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය තුළ අගය එකතු කිරීම වර්ධනය කරනු ඇත. මේ අතර, කුටුම්භවල ක්‍රය ශක්තිය ඉහළ යෑම මගින්, විශේෂයෙන්ම තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම, නවාතැන්, ආහාර හා පාන, ප්‍රවාහන, විදුලි සන්දේශ සහ මූල්‍ය



සේවා උප අංශ වැනි සේවා අංශයේ කටයුතු සඳහා සහායක් ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා දේශීය ඉල්ලුම ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින්, කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑමත් සමඟ ගෝලීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය මන්දගාමී වීම හේතුවෙන් අපනයන අංශවල කෙටි කාලීන පසුබෑමක් ඇති වුවද, මැදි කාලීනව වෙළඳ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන පුළුල් කිරීමට සහාය වන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මගින් උත්තේජන සපයන අතර ම, විශේෂයෙන්ම ආර්ථිකයේ බලශක්ති අංශයේ මෙන්ම ශ්‍රම, ඉඩම් සහ ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළවල පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටලු විසඳීමට ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කළ යුතුය. උද්ධමනකාරී තත්ත්වයක් ඇති නොවන ලෙස නිෂ්පාදන සීමා තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට සහ ඉහළ ආර්ථික වර්ධන වේගයක් පවත්වා ගැනීමට රටට හැකි වූයේ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින් පමණි.

කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියත් සමඟ ගෙවුම් ශේෂය මත කෙටි කාලීන බලපෑමක් ඇති වුව ද, මැදි කාලීනව විදේශීය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන ගමනාන්ත වන යුරෝපය සහ එක්සත් ජනපදය වෙත අපනයන අඩුවීම හේතුවෙන් වෙළඳ අපනයනවල සැලකිය යුතු අඩු වීමක් සිදුවිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම, රෙදිපිළි හා ඇඟලුම්, වෙනත් කාර්මික නිෂ්පාදන සහ තේ හා රබර් ඇතුළු භාණ්ඩ අපනයනවල පහත වැටීමක් කෙටි කාලයේ දී සිදුවිය හැකිය. කෙසේ වුවද, බොරතෙල් ආනයනය සඳහා වන වියදම් අඩු වීම, ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය අඩු වීම, අපනයන ආශ්‍රිත අමු ද්‍රව්‍ය ආනයනය අඩු වීම සහ මෝටර් රථ සහ අනෙකුත් අත්‍යවශ්‍ය නොවන පාරිභෝගික භාණ්ඩ ආනයනය අඩු කිරීමට ගත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් එම කාණ්ඩවල ආනයන අඩු වීම මගින් ආනයන වියදමේ සැලකිය යුතු අඩු වීමක් ද අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ප්‍රවණතා හමුවේ 2020 වසරේ දී වෙළඳ පරතරය අඩුවීමට ඉඩ ඇති අතර, පසුකාලීනව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සාමාන්‍යකරණය වීමත් සමඟ එය පුළුල් වනු ඇත. හිතකර විදේශීය වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති, ශක්තිමත් ආයතනික සහාය, නම්‍යශීලී හා තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකය සහ නව වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමඟ වෙළඳ සබඳතා වැඩිදියුණු වීම හා සමගාමීව සාමාන්‍ය වෙළඳ රටාවන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම, මැදි කාලීනව අපනයන අංශයේ වර්ධනයට සහය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මැදි කාලීන වර්ධන අපේක්ෂාවන්ට

සහය වෙමින්, අන්තර් භාණ්ඩ සහ ආයෝජන භාණ්ඩ ආනයනය ඉහළ යෑමත් සමඟ මැදි කාලීනව ආනයන ද ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විදේශ ගමන් අඩුවීම නිසා සංචාරක කර්මාන්තයට සහ එහි සැපයුම් දාමයන්ට බලපෑම් එල්ල වීම හේතුවෙන් කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය සංචාරක අංශය වෙත කෙටි කාලීනව සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. මෙය, ගුවන් සහ නැව් ප්‍රවාහන සේවා අඩුවීමත් සමඟ කෙටි කාලීනව සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය අඩු කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, මැදි කාලීනව සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ ජංගම ගිණුම ශක්තිමත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විශේෂයෙන්, සංචාරක, තොරතුරු තාක්ෂණ, ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවරීම සහ ප්‍රවාහන සේවා මගින් සේවා ගිණුම වෙත ලැබීම් වැඩිවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. බලධාරීන් විසින් සිදු කරන තරගකාරී හා සම්බන්ධීකරණය කරන ලද සංචාරක ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන්, හෝටල් අංශයට මෙන්ම කොළඹ වරාය නගරයේ සංචාරක කර්මාන්තය ආශ්‍රිත සංවර්ධනයන් වෙත අපේක්ෂිත නව විදේශීය සෘජු ආයෝජන සමඟ මැදි කාලීනව සංචාරක ඉපැයීම් වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. විදේශ මූලාශ්‍රයන්ගෙන් රජය විසින් ලබා ගත් ණය මත වූ පොලී ගෙවීම් වැඩි වීම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජාත්‍යන්තර තෙල් මිල ගණන් අඩු මට්ටමක පැවතීම සහ දකුණු කොරියාව හා ඉතාලිය වැනි ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ ලැබීමේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියේ සෘජු බලපෑමට ලක් වීම හේතුවෙන් විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණ ද බොහෝ දුරට පසුබෑමකට ලක්වනු ඇත. දේශීය රැකියා අවස්ථා ඉහළ යෑම, මැදපෙරදිග පවත්නා භූ-දේශපාලනික තත්ත්වයන් සහ අර්ධ පුහුණු හා නුපුහුණු ශ්‍රම සංක්‍රමණ අධෛර්යවත් කිරීම සඳහා රජය විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මැදි කාලීනව විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණවල වර්ධනය මන්දගාමී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වර්ධනයන් සමඟ කෙටි කාලීනව විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් වසංගතය ව්‍යාප්ත වීම හමුවේ ගෝලීය මූල්‍ය වෙළඳපොළවල් ද පීඩනයකට ලක්ව ඇති පසුබිමක් තුළ, පුරෝකථනය කළ මට්ටමට වඩා විදේශ මූල්‍යන අවශ්‍යතාවක් පැන නගිනු ඇත. ඒ අනුව, සංචිත ප්‍රමාණාත්මකභාවය හිතකර මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කළ ද, කෙටි කාලීනව ජාත්‍යන්තර සංචිත කෙරෙහි යම් ප්‍රමාණයකට බලපෑම් ඇති කරමින් මූල්‍ය ගිණුම බලපෑමට ලක් විය හැකිය. මැදි

1

කාලීනව විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය ක්‍රමානුකූලව තිරසාර මට්ටමකට ළඟා වනු ඇති අතර, මූල්‍ය ගිණුම වෙත සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ලැබීම් ගලා එනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජංගම ගිණුමේ හිඟයෙහි අපේක්ෂිත ගැලපුම් හමුවේ වුවද, නම්‍යශීලී සහ තරගකාරී විනිමය අනුපාතිකයක් පවත්වාගෙන යෑමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වර්ධනයන් මැදි කාලීනව ජාත්‍යන්තර සංවිත ශක්තිමත් කරනු ඇත. කෙසේ වුවත්, ඉහළ ප්‍රතිමූල්‍යන අවශ්‍යතාවයන් මෙන්ම අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි විදේශීය ජංගම ගිණුමෙහි හිඟය හා රජයේ අයවැය හිඟය හමුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ නාමික විදේශීය ණය තත්ත්වය ඉහළ යනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. කෙසේ වුවත්, මැදි කාලීනව ආර්ථිකයේ අපේක්ෂිත ප්‍රසාරණය සමඟ රටෙහි විදේශීය ණය තත්ත්වය ලිහිල් වනු ඇත.

අයවැය හිඟය සහ රාජ්‍ය ණය තිරසාර මට්ටමක් දක්වා අඩු කිරීම තුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම, කෙරෙහි මැදි කාලීන රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉදිරි දැක්ම තුළින් අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එය මැදි කාලීන සංවර්ධන අරමුණු සහ ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා සහාය වනු ඇත. පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවල බලපෑමෙන් සහ කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියෙන් මන්දගාමී වූ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නැවත නගා සිටුවීම අරමුණු කර ගනිමින්, රජය විසින් 2019 වසරේ දී බදු සහන මාලාවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. එවැනි බදු සහන මෑත කාලීනව රජයේ ආදායම් රැස් කිරීම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි වුවද, ආයෝජන හා පරිභෝජනය අපේක්ෂිත මට්ටමට ළඟා වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමාහාර ඉල්ලුම මත ඇතිවන හිතකර බලපෑම් තුළින් මැදි කාලීනව රජයේ ආදායම ඉහළ යා හැකිය. තවද, මැදි කාලීනව රාජ්‍ය ආයෝජන වඩා හොඳින් ඉලක්කගත කරමින් ඵලදායී නොවන වියදම් පාලනය කිරීම මගින් වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට රජය අදහස් කරයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මැදි කාලීනව ජංගම ගිණුමේ හිඟය ක්‍රමයෙන් අඩුවීම සහ ප්‍රාථමික ශේෂය වැඩිදියුණු කිරීමෙන් අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීම මගින් 2024 වනවිට අයවැය හිඟය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.0ට වඩා අඩු වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්හි එවන් වර්ධනයන් සමඟ, මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මැදි කාලීනව පහත වැටෙනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මේ අතර, සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ මෙහෙයුම් ඵලදායී ලෙස භාවිත කිරීම, මැදි කාලීන ණය සේවා වගකීම් සුමට කිරීමට සහ ණය ප්‍රමාණය තිරසාර නොවන

මට්ටමට ඉහළ යෑම වැළැක්වීමට උපකාරී වන අතර, මැදි කාලීන ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ග, මධ්‍යම රජයේ ණය, විශේෂයෙන්ම මැදි කාලීනව විදේශීය ණය සඳහා නිරාවරණය වීම අඩු කිරීමට මග පෙන්වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්ත වීම මධ්‍යයේ, දේශීය හා ගෝලීය ක්‍රියාකාරකම්වල අපේක්ෂිත මන්දගාමී වීම හමුවේ සෞඛ්‍ය පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම සහ ආර්ථිකයට වෙනත් සහන සේවා සැපයීම සඳහා රජයට වැඩි වශයෙන් වියදම් දැරීමට සිදු විය හැකි බැවින්, අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා කෙටි කාලීනව අභියෝග ඵල්ල විය හැකිය. මෙම කෙටි කාලීන අභියෝගවලින් ඔබ්බට බලන කල, අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව බොහෝදුරට රඳා පවතිනුයේ දැඩි හා බැඳීම් සහිත රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති පිළිපැදීමට මැදි කාලීනව රජය දක්වන කැපවීම මතය.

නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ මහ බැංකුව විසින් ගනු ලබන පූර්වෝපායික මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල සහායෙන් මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා සමඟ මැදි කාලීන උද්ධමනය සියයට 4-6 පරාසය අතර පවත්වා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. කොවිඩ්-19 පැතිරීම හේතුවෙන් කෙටි කාලීනයේ දී සමාහාර ඉල්ලුම කෙරෙහි අයහපත් බලපෑම් ඇතිවිය හැකි අතර, එමගින් උද්ධමනය පහළ යෑමේ පීඩනයක් ඇතිවිය හැකිය. තවද, වසංගත හා භූ-දේශපාලනික අර්බුදවල බලපෑම හේතුවෙන්, විශේෂයෙන්ම ලෝක වෙළඳපොළේ තෙල් මිල ඇතුළු වෙළඳ භාණ්ඩ මිල පහත යෑම තුළින් නිෂ්පාදන පිරිවැය අඩුවිය හැකි අතර, එමගින් මැදි කාලීනව උද්ධමන පීඩන ලිහිල් වනු ඇත. අනෙක් අතට, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්තවීමෙන් ගෝලීය සහ දේශීය සැපයුම් කෙරෙහි ඇති විය හැකි බාධා හේතුවෙන් කෙටිකාලීනව දේශීය මිල මට්ටම් කෙරෙහි පීඩනයක් ඇති විය හැකිය. සමස්තයක් ලෙස, සුදුසු ප්‍රතිපත්ති ගැලපුම් සමඟ උද්ධමනය මැදි කාලීනව අපේක්ෂිත මැදි තනි අගයක පරාසයේ පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. පෞද්ගලික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා අඛණ්ඩව අපේක්ෂිත මට්ටම්වල පවත්වා ගැනීම සඳහා නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ පූර්වෝපායික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග මගින් අපේක්ෂා කරන අතර, ආර්ථිකය බාහිර කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි කිරීම සඳහා විනිමය අනුපාතිකයේ නම්‍යශීලීතාව පවත්වා ගැනීම අපේක්ෂා කෙරේ. උද්ධමනය මෙන්ම උද්ධමන අපේක්ෂා අපේක්ෂිත මට්ටම්වල මනාව පාලනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, සැපයුම් අංශයේ සාධක



හේතුවෙන් උද්ධමනයේ ඇතිවන තාවකාලික විචලන අවම කිරීම සඳහා ද රජයේ සහයෝගය අවශ්‍ය වේ. මැදි කාලීනව අපේක්ෂිත වර්ධන මාවත සඳහා සහාය වීමට මහ බැංකුව විසින් ආර්ථිකයට ප්‍රමාණවත් මුදල් හා ණය ප්‍රවාහ ලැබීම සහතික කරනු ඇත. කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය මධ්‍යයේ ආර්ථික කටයුතුවලට සැලකිය යුතු ලෙස බාධා ඇතිවීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණයෙහි වර්ධනය මෑත කාලයේ දී අඩු මට්ටමක පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය සමනය වී රට යථා තත්ත්වයට පත්වීමත් සමඟ අඩු වෙළඳපොළ ණය අනුපාතික, රාජ්‍ය මූල්‍ය හා මුදල් උත්තේජකයන්ගේ සහාය, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල අපේක්ෂිත වර්ධනය සහ ව්‍යාපාර සඳහා, විශේෂයෙන්ම සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා, ලබාදුන් ණය සහන කාල හා විශේෂ ණය සහන වැඩසටහන් හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදෙන ණය වර්ධනය වේගවත් වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ. මේ අතර, කොවිඩ්-19 වසංගතය ව්‍යාප්ත වීම මධ්‍යයේ දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් ඇති වූ අහිතකර බලපෑම් හේතුවෙන් මෑත කාලයේදී අභියෝගයන්ට ලක්විය හැකි වුවද, මූල්‍ය අංශය මැදි කාලීනව ස්ථාවරව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1.5 ගැටලු සහ ප්‍රතිපත්ති

මෙම වාර්තාව පිළියෙළ කරන අවස්ථාව වන විට ලෝකයේ අනෙකුත් සියලුම රටවල් හා සමානව ශ්‍රී ලංකාව ද කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ව්‍යාප්ත වීම මෙන්ම එහි සමාජ ආර්ථික බලපෑම් කළමනාකරණය කරමින් සිටියේය. මෙම වසංගතයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගෝලීය ආර්ථිකයේ මෙන්ම දේශීය වශයෙන් ද පෙර නොවූ විරූ මට්ටමේ අවිනිශ්චිතතාවක් ඇති වී තිබේ. ඉතිහාසය තුළ දී ලෝකය මීට සමාන වසංගත තත්ත්වයන්ට මුහුණ දී ඇතත්, දැනට පවතින බොහෝ ජාතික හා බහුපාර්ශ්වීය සංවිධාන සඳහා, මෙම තත්ත්වය මෙවැනි පරිමාණයක මානුෂීය හා ආර්ථික අර්බුදයක් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ සිය පළමු අත්දැකීම වේ. 1930 ගණන්වල ඇති වූ ලෝක ආර්ථික අවපාතය ඇතුළු වෙතත් ගෝලීය අවපාත තත්ත්වයන් මෙන් නොව, ලොව පුරා සෑම ආර්ථිකයක්ම පාහේ සීමා කිරීම්වලට ලක්කර සමාජ දුරස්ථභාවය පවත්වාගෙන යන සහ දේශීය වශයෙන් සීමිත හා වඩා පහළ මට්ටමක ගෝලීය වෙළඳාම හා අනෙකුත් ගනුදෙනු සිදුවන පසුබිමක් තුළ කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකියැයි පුරෝකථනය කර ඇති ආර්ථික අවපාතයට මුහුණදීම සඳහා කටයුතු කළ යුතුව ඇත. වර්තමානයේ දී,

ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළුව රටවල බලධාරීන්ගේ ප්‍රමුඛතාව වන්නේ සෞඛ්‍ය අර්බුදය පාලනය කිරීමයි. කෙසේ වෙතත්, තත්ත්වය කළමනාකරණය කළ හැකි මට්ටමකට පත් වූ පසු, වර්තමානයේ අත්විඳින තියුණු පසුබෑමෙන් ආර්ථික නැවත නගා සිටුවීම සඳහා පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනය වසර ගණනාවක සිට මන්දගාමී මට්ටමක පැවතීම සහ තවදුරටත් කම්පනවලට ඔරොත්තු දීම සඳහා ආර්ථිකයෙහි ඇති හැකියාව වේගයෙන් හීන වෙමින් පවතින තත්ත්වයක් තුළ, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය නැවත නගා සිටුවීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගැනීම විශේෂයෙන් ම වැදගත් වේ. රජය, මහ බැංකුව සහ රටේ අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදක ආයතන විසින් කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑමෙන් ආර්ථිකය ඉක්මනින් ම යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීම සඳහා සහාය වන කෙටි කාලීන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නංවමින් සිටින අතර, සෑමට සමානව ප්‍රතිලාභ ලැබෙන හා ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් තිරසාරව පවත්වා ගැනීම සහ මහජනතාවගේ සමස්ත යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විසඳුම් සැපයිය යුතුව පවතින, දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ ආර්ථිකය තුළ පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටළු අවධාරණය කිරීම, මෙම කොටසින් උත්සාහ කෙරේ.

විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් වැඩි වීම ශ්‍රී ලංකාවේ මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික ස්ථාවරත්වයට අවදානමක් ඇති කළ හැකි අතර, එමනිසා අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන මත අධික වියදම් දැරීම අධෛර්යවත් කිරීම සඳහා ගනු ලබන පියවර සමඟ රටේ විදේශ විනිමය ඉපැයීම් ඉහළ නැංවීමට කඩිනම් පියවර ගැනීමට අවශ්‍යව ඇත. ජා.මු. අරමුදලේ 2010 වර්ගීකරණය අනුව, ශ්‍රී ලංකාව මැදි ආදායම් ආර්ථික තත්ත්වයට පත්වීමෙන් පසුව, සහනදායී විදේශීය ණය ලබාගැනීමේ හැකියාව ශීඝ්‍රයෙන් පහත වැටුණි. තවද, ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මැදි ආදායම් රටක තත්ත්වය දක්වා මෑත කාලයේ දී ළඟාවීමත් සමඟ සහනදායී අරමුදල් මූලාශ්‍ර වෙත ප්‍රවේශ වීම තවදුරටත් සීමා වනු ඇත. සහනදායී ණය ගැනීම් වෙනුවට ඉහළ පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ වාණිජ ණය ගැනීමට සිදු වීමත් සමඟ, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ණය සංයුතියේ සිදුවන වෙනස්වීම් හේතුවෙන් විදේශීය ණයෙහි තිරසර බව සහතික කිරීම සඳහා ණය විවක්ෂණශීලී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ. තවද, මැදි කාලීනව වාර්ෂිකව ආපසු ගෙවිය යුතු විදේශීය ණය ප්‍රමාණයේ සාමාන්‍යය එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 5-6 අතර ප්‍රමාණයක් වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. මෙම



තත්ත්වය තුළ, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වෙළඳපොළෙන් ඒකාබද්ධ ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මගින් පවත්නා ණය ප්‍රතිමූල්‍යනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම වාණිජ ණය ගැනීම්, සහනදායී ණය මූලාශ්‍ර හා සැසඳීමේ දී ඉහළ පොලී පිරිවැයකින් සහ සාපේක්ෂව කෙටි පරිච්ඡේද කාලයකින් සමන්විත වේ. විදේශීය ණය වගකීම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර සංචිත, විනිමය අනුපාතික සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කෙරෙනු ඇත. මෙම පසුබිම තුළ, සක්‍රීය වගකීම් කළමනාකරණ රාමුව හා සමගාමීව, සමස්ත රාජ්‍ය ණය තිරසරභාවය මෙන්ම සමස්ත විදේශීය ණය තිරසරභාවය සහතික කිරීම සඳහා මනා රාජ්‍ය මූල්‍ය නීති අනුගමනය කරමින්, රජයේ ආදායම රැස් කිරීම ඉහළ නැංවීම සහ විවක්ෂණශීලී වියදම් කුළින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව සඳහා වන උත්සාහයන් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් තවදුරටත් සංශෝධනය වුවහොත්, ඉහළ ගිය වාණිජ ණය ප්‍රතිමූල්‍යනය කිරීම සඳහා ඉදිරි කාලය තුළ දැරිය යුතු පිරිවැය ප්‍රමාණය ඉහළ යනු ඇත.

කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම හේතුවෙන් නුදුරු අනාගතයේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ඊට අදාළ ඉලක්ක වෙතින් බැහැර වීම නොවැළැක්විය හැකි බැවින්, මැදි කාලීනව රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය උත්තේජක වැඩසටහන තුළ, පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාරවලින් සහ 2019 වසරේ නොවැම්බර් මාසයේ දී පැවැත් වූ ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව මෙන්ම කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීමත් සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් විය. එමගින් අනපේක්ෂිත සිදුවීම්වලින් පීඩාවට පත් ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන්ට සහාය වීම සඳහා අනෙකුත් සහන ද ඇතුළුව සැලකිය යුතු තරමේ බදු සහන ලබා දුන් අතර, ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ රාජ්‍ය ආදායම ඉහළ නංවමින් කෙටි හා මැදිකාලීනව පෞද්ගලික පරිභෝජනය සහ ආයෝජනය ඉහළ නැංවීම කුළින් ආර්ථික කටයුතු නැවත නගා සිටුවීම මෙම වැඩසටහන මගින් අරමුණු කෙරිණි. මන්දගාමී වී ඇති ආර්ථික කටයුතුවලට බදු සහන කුළින් මැදි කාලීනව උත්තේජනයක් ලබා දෙන අතර, බදු ආදායම කෙරෙහි වන යම් අහිතකර බලපෑමක් වේ නම් එය අවම කිරීම සඳහා සුදුසු පියවර ගත යුතුය. බදු ව්‍යුහය සරල කිරීම සහ ආදායම් පරිපාලන ක්‍රම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වරින් වර විවිධ ප්‍රතිසංස්කරණ

හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ද, දශක ගණනාවක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ආදායම අඩු මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව, බදු සහන මත දැඩි ලෙස සංකේන්ද්‍රණය වී ඇති රාජ්‍ය මූල්‍ය උත්තේජන ක්‍රියාමාර්ග මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ කෙටි කාලීන හා මැදි කාලීන ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා එම උත්තේජන අපේක්ෂිත ආර්ථික සහභාගිකරුවන් වෙත කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ලෙස සම්ප්‍රේෂණය වීම වැදගත් වේ. ශීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය වන පුනරාවර්තන වියදම අඩු කිරීම සඳහා ඵලදායී ලෙස රාජ්‍ය වියදම කළමනාකරණය කිරීම වැදගත් වන අතර, මැදි කාලීනව රාජ්‍ය ආයෝජන සඳහා ප්‍රමාණවත් ලෙස සම්පත් යෙදවීම ද සහතික කළ යුතුය. පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වේතන සහ සහනාධාර හා පැවරුම් මත වන වියදම් ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ, විශේෂයෙන් ම, පුනරාවර්තන ස්වභාවයෙන් යුත් රජයේ වියදම ඉදිරි කාලයේ දී තියුණු ලෙස වර්ධනය විය හැකිය. යොවුන් සේවා වියුක්තිය, දරිද්‍රතාව, ප්‍රාදේශීය විෂමතා වැනි ගැටලු විසඳීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයට සිදු කරන බඳවා ගැනීම් ඉහළ නැංවීමට රජය සැලසුම් කරන අතර, විශාල ප්‍රමාණයෙන් රාජ්‍ය අංශයට සේවකයින් බඳවා ගැනීම හේතුවෙන් වැටුප් හා වේතන සහ විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ඉහළ යෑම මගින්, විශේෂයෙන් ම, රාජ්‍ය අංශය සඳහා දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් නොපවතින පසුබිමක් තුළ, දිගු කාලීන වශයෙන් රජයේ වියදමට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. රාජ්‍ය අංශයේ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රම බලකාය ඵලදායීව යොදාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙමගින් අවධාරණය කරනු ලබයි. මේ අතර, පුනරාවර්තන වියදම ඉහළ යෑම සහ රජයේ ආදායම අඩු වීම හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන වැනි සේවා සහ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා වන අත්‍යවශ්‍ය ආයෝජන කෙරෙහි පවතින රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමා වේ. රාජ්‍ය ආයෝජන අඩු කිරීම, මැදි හා දිගු කාලීන වශයෙන් ආර්ථික වර්ධනය අඩු වීමට හේතු වේ. මේ අනුව, අකාර්යක්ෂම සහ ඵලදායී නොවන වියදම් කපා හරිමින් රජයේ වියදම් පාලනය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ශක්තිමත් කිරීම කුළින් රජයේ වියදම් පිරිවැය සඵලදායී වීම සහ ධනාත්මක වර්ධන ප්‍රතිලාභ ලැබීම සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය වියදම් කළමනාකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙමගින් තවදුරටත් අවධාරණය කළ යුතු වේ.

ප්‍රාථමික අපනයන වෙළඳ හාණ්ඩ මිල ගණන්වල සැලකිය යුතු උච්චාවචන මධ්‍යයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දේශීය නිෂ්පාදනය වැඩිදියුණු කිරීම සහ කලාපීය හා ගෝලීය



අගය දාමයන්හි සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම අනිශ්චිතව වැදගත් වේ. බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් විසින් කරනු ලබන අපනයනවලින් සැලකිය යුතු කොටසක් ප්‍රාථමික වෙළඳ භාණ්ඩ ලෙස තවදුරටත් පවතී. ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රාථමික වෙළඳ භාණ්ඩ සඳහා අපනයනකරුවෙකු මෙන්ම ආනයනකරුවෙකු ලෙස ද ක්‍රියාකරන අතර, කෘෂිකාර්මික සහ ඛනිජ නිෂ්පාදන වැනි වෙළඳ භාණ්ඩ 2019 වසරේ දී සමස්ත අපනයන ආදායමෙන් සියයට 21ක් සහ ආනයන වියදමෙන් සියයට 15ක් පමණ විය. බොරතෙල් මිල ගණන් පහත වැටීම සහ කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑම හේතුවෙන් ගෝලීය වෙළඳාම හා සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් මන්දගාමී වීම පිළිබිඹු කෙරෙමින් මෑත කාලයේ දී ගෝලීය වෙළඳපොළ තුළ ප්‍රාථමික භාණ්ඩ මිල ගණන්වල සැලකිය යුතු අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි. ප්‍රාථමික වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන්වල අධික උච්චාවචනය අපනයන ආදායම හා ආනයන වියදම යන දෙඅංශයටම බලපාන හෙයින්, බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන් ගෝලීය අගය දාමයන් වෙත පිවිසීම මගින් ඔවුන්ගේ අපනයන නිෂ්පාදන සහ වෙළඳපොළ විවිධාංගීකරණය සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් පවතී. මේ අතර, වෙළඳාම සඳහා දායක වන ප්‍රධාන රටවල් අතර පවතින වෙළඳ ගැටුම් ආසියාව සහ ලොව පුරා පවතින සැපයුම් දාමයන් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් කිරීම සඳහා හේතු විය හැකි අතර, එමගින් අභියෝග මෙන්ම අවස්ථා ද නිර්මාණය කෙරෙනු ඇත. මෑත කාලයේ දී, කොවිඩ්-19 වසංගත තත්ත්වය උද්ගතවීමට පෙර, ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් කිහිපයක් විසින් ලෝක වෙළඳ සංවිධානයේ සම්මතයන් තරමක් දුරට නොසලකා හරිමින් ආරක්ෂණවාදී වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරන ලදී. වෙළඳ ගැටුම් තවදුරටත් උත්සන්න වීම, දේශ සීමා හරහා සිදුවන නිෂ්පාදන සම්බන්ධතාවයන්ට බාධා කිරීමට සහ ගෝලීය නිෂ්පාදන ජාලයන් සහ සැපයුම් දාමයන් බිඳ වැටීමට හේතු විය හැකිය. අපනයනවලින් සැලකිය යුතු කොටසක් ආනයනික ද්‍රව්‍ය මත රඳා පවතින ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවලට මෙම තත්ත්වය වඩාත් අභියෝගාත්මක විය හැකිය. ඒ අතර ම, මෙම තත්ත්වය තුළ, අග්නිදිග හා දකුණු ආසියාතික රටවල් කරා ඇතැම් සැපයුම් දාමයන් ප්‍රතිස්ථානගත විය හැකි අතර, විශේෂයෙන් ආසියාතික රටවලට නව අවස්ථාවන් ඇති විය හැකිය. ඒකාබද්ධ නොවූ අගය දාමයන් සහ නිෂ්පාදනය බෙදා හැරීමේ ජාල පැවතීම හමුවේ වුවද, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශ

පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් මුදල් නොයෙදවීම හේතුවෙන් ඉහළ නිෂ්පාදන පිරිවැයක් පැවතීම සහ නිෂ්පාදන වැඩිදියුණු කිරීම අඩු මට්ටමක පැවතීම වැනි කරුණු හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව ගෝලීය අගය දාමයන්ට සම්බන්ධ වීම අවම මට්ටමක පවතී. එබැවින්, ගෝලීය අගය දාමයන්ගේ ප්‍රතිලාභ ශ්‍රී ලංකාවට ලබා ගැනීම සඳහා මෙම අකාර්යක්ෂමතාවන්ගෙන් මිදීමට සහ අගය එකතු කිරීම සහ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වේ. සංගත ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික සහාය, ස්ථාවර සාර්ව ආර්ථික පරිසරය, විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය, පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය මත පදනම් වූ නවෝත්පාදන, ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ පහසුව වැඩිදියුණු කිරීම සහ නිෂ්පාදනානිමුඛ මූල්‍ය සහන වැඩසටහන් යනාදිය ගෝලීය අගය දාමයන්ට සාර්ථකව ප්‍රවේශවීම තහවුරු කිරීම පිණිස සහාය වේ. රටේ නිෂ්පාදන අංශයේ පවතින ව්‍යුහාත්මක ගැටලු නිරාකරණය කිරීම සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග සමඟ භාණ්ඩ වෙළඳාම ද වැඩිදියුණු කළ හැකි අතර, එමගින් දශක ගණනාවක් පුරා පවතින වෙළඳ හිඟය අඩු කර ගැනීම සඳහා සහාය ලැබෙනු ඇත. තවද, දැනට සිටින හා නව වෙළඳ හවුල්කරුවන් සමඟ ආර්ථික සහයෝගීතාව ඉහළ නැංවීම සහ සාර්ථකව සාකච්ඡා කරන ලද නව නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් මගින් වෙළඳ ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග, වෙළඳ ප්‍රවර්ධනය සඳහා මේ වන විටත් හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග සඳහා අනුබලයක් වනු ඇත.

පාස්කු ඉරු දින ප්‍රහාර සහ කොවිඩ්-19 වසංගතයෙන් ඇති වූ පසුබෑමෙන් පරිබාහිරව මැදි කාලීනව ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය හා තිරසාරව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා නව තාක්ෂණය භාවිත කළ යුතුව ඇත. පශ්චාත් ගැටුම් සමයේ සිට සංචාරක කර්මාන්තය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී, සංචාරකයින්ගේ පැමිණීම 2010 වසරේ දී මිලියන 0.7 සිට 2018 වසරේ දී මිලියන 2.3ක උපරිමයක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇතත්, එම ක්ෂේත්‍රයේ ශක්‍යතාව නිසි පරිදි ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොමැත. සංචාරක කර්මාන්තය, එහි සම්පූර්ණ ධාරිතාව කරා ළඟා වීමට නම්, සංචාරකයින් යම් යම් ස්ථානවලට කේන්ද්‍රගත වීම නිසා මතුවන තදබදය, අඩු ගුණාත්මක සංචාරක යටිතල පහසුකම් සහ සියලු වයස්වල සංචාරකයින්ට ගැලපෙන ආකර්ෂණීය ස්ථාන හිඟවීම වැනි ගැටලු විසඳීම සඳහා පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. විවිධ සමාජ මාධ්‍ය සහ ඉහළ බලපෑමක් ඇති කරන ප්‍රචාරණ මාධ්‍ය ව්‍යාපාර

1

යොදාගෙන සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමත්, රඳවා ගැනීමත් සිදු කරන අතර, සුහුරු තාක්ෂණය සහ ප්‍රමිතිකරණය හඳුන්වාදීමෙන් මෙම සමහර ගැටලුවලට විසඳුම් ලබා දිය හැකිය. එපමණක් නොව, ඉලක්කගත පණිවිඩ යැවීම, ස්වයංක්‍රීය විසා ප්‍රදානය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා දේශසීමා පාලනය, වයි-ෆයි පදනම් කරගත් සංචාරක මාර්ගෝපදේශන ශිල්පීය ක්‍රම සහ තත්කාලීනව සංචාරක ගමනාගමනය අධීක්ෂණය වැනි සුහුරු තාක්ෂණ භාවිතයන් සංචාරක කර්මාන්තයේ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවිය හැකි ක්‍රම වේ. නිසි මග පෙන්වීම, ආරක්ෂාව වැඩි කිරීම සහ විශේෂයෙන්ම හිරිහැරවන ආකාරයට වෙළඳාම් කිරීම වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රධාන සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථාන සහ ප්‍රවාහන මධ්‍යස්ථානවල තොරතුරු සේවා වැඩිදියුණු කළ යුතුය. කුලී රථ සේවා ප්‍රමිතිකරණය කිරීම, පොදු ප්‍රවාහන සේවය වැඩිදියුණු කිරීම, සංචාරකයින් සතුටු වන ආකාරයේ සංචාරක මඟ පෙන්වීම් හඳුන්වා දීම, ප්‍රවේශ පත්‍ර හා කලින් ආසන වෙන් කිරීමේ පද්ධති ඇති කිරීම සහ පිරිසිදු සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සහතික කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග මගින් සුරක්ෂිත, සංචාරක හිතකාමී, වැය කරන මුදල සඳහා හොඳ වටිනාකමක් ලබා දෙන ගමනාන්තයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපය වැඩිදියුණු කළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධන ශක්‍යතා ඉහළ නැංවීම සඳහා තරගකාරීත්වය වැඩිදියුණු කිරීමත්, ජාතික ප්‍රතිපත්තිවල අඛණ්ඩතාව සහතික කිරීමත් පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් පුළුල් ජාතික කාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය ආරම්භයේ දී ම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වූණු කාර්මික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ඔස්සේ හොංකොං, චීනය, දකුණු කොරියාව සහ සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය තුළින් ඉහළ දළ වටිනාකමක් ආර්ථිකයට එකතු කිරීමටත් සංවර්ධනයේ ඉහළ තත්ත්වයක් වෙත ළඟා වීමටත් හැකිවන පරිදි සිය ආර්ථිකයන් වේගවත් පරිවර්තනයකට ලක් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට පෙර උත්සාහයන් අත්හැරීම යම්තාක් දුරකට හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති රජයෙන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කාර්මික ප්‍රතිපත්ති සඳහා වූ අත්හදා බැලීම් ධනාත්මක හා තිරසර ප්‍රතිඵල අත්පත් කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මික ක්‍රියාකාරකම් තුළ ඉදිකිරීම්, පනල් හා කැණීම්, ආහාර, බීම හා දුම්කොළ නිෂ්පාදනය, සහ රෙදිපිළි, නිම් ඇඳුම් හා සම් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය වැනි උප අංශ හතරක් ප්‍රධාන දායකත්වය උසුලයි. කෙසේ වෙතත්, රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් ඇතුළු පාරිභෝගික හා අතරමැදි

භාණ්ඩ කිහිපයක් හැරුණු විට ඉහත භාණ්ඩවලින් විශාල ප්‍රමාණයක් දේශීය වෙළඳපොළ සඳහා වේ. තේ, රබර් සහ ඇඟලුම් වැනි කර්මාන්තයන්හි නියුතු සමහර ශ්‍රී ලාංකික නිෂ්පාදකයින් ගෝලීය විශිෂ්ටතා ප්‍රමිතීන් ළඟාකර ගැනීමට සමත් වුවද, වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයේ ඇති අඩු කාර්යසාධන මට්ටම හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකාව තවදුරටත් කලාපයේ අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව පසුපසින් සිටියි. ලොව පුරා දක්නට ලැබෙන සාර්ථක අත්දැකීම් සමඟ සැසඳීමේ දී නිෂ්පාදන අංශයේ මන්දගාමී ප්‍රගතිය, කාර්මික නිෂ්පාදන හා එම අපනයනවල විවිධාංගීකරණය අඩු වීම තුළින් ඉස්මතු වේ. ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ අංශය වැනි කර්මාන්ත බොහෝ දුරට මෙරට නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රය තුළ තවදුරටත් අවධානයක් යොමු නොවූ අංශ වශයෙන් පවතී. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවට සිය තරගකරුවන්ට සාපේක්ෂව පැවති අඩු ග්‍රම පිරිවැය වාසිය ක්‍රමයෙන් අහිමි වී යන බැවින්, ගෝලීය අගය දාමයන් හා සම්බන්ධ වීම සඳහා, දැනට පවතින ග්‍රම සුක්ෂම කාර්මික අපනයනවල සිට, එකතු කළ අගය ඉහළ හා තාක්ෂණය මත පදනම් වූ කාර්මික භාණ්ඩ වෙත අපනයන විවිධාංගීකරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ. රටට ගැලපෙන කර්මාන්ත සංවර්ධන උපායමාර්ගයක් සමඟ වෙළඳ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙමගින් පිළිබිඹු වන අතර, ව්‍යාපාර සඳහා පහසුකම් සැලසීමෙන් හා ආයෝජන අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ සාධක වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙන් හඳුනාගත් කර්මාන්තවල අවශ්‍යතා ඒ මගින් සපුරාලීමට හැකි විය යුතුය. මනා ලෙස සංවර්ධිත කාර්මික අංශ සහිත බොහෝ රටවල් විසින් ඉහළ එකතු කළ අගය, අපනයන ආදායම ඉහළ නැංවීමේ ශක්‍යතාව, රැකියා උත්පාදනය සහ රටේ ආදායම් විෂමතා අවම කිරීම වැනි සාධක සැලකිල්ලට ගනිමින් ඔවුන්ගේ කාර්මික ප්‍රතිපත්ති න්‍යාය පත්‍රය තුළ ප්‍රමුඛ කර්මාන්ත හඳුනා ගැනීම තුළින් සිය කර්මාන්ත අංශයේ සංවර්ධනය ආරම්භ කර ඇත. කර්මාන්ත සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයෙහි ස්ඵර්භාවය හා අඛණ්ඩතාව සහතික කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන්, දේශපාලනික තත්ත්වය අනුව වෙනසකට බඳුන් නොවන, ජාතික කාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කළ යුත්තේ එම ප්‍රතිපත්ති මගින් ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට දිගු කාලයක් ගතවන බැවිණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන අංශය අඩු ඵලදායීතාව නිසා බලපෑමට ලක්ව ඇති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම අංශයේ දක්නට ලැබෙන මන්දගාමී වර්ධනය සහ ගෝලීය වෙළෙඳපොළ තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයනවල



අඩු තරගකාරීත්වයක් තුළින් ශ්‍රම බලකායේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ සහ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු තුළින් ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කෙරේ. ශ්‍රම සුක්ෂ්ම සහ අඩු එකතු කළ වටිනාකමක් සහිත නිෂ්පාදිත, ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන අංශයේ පෙරමුණ ගෙන ඇති නිසා, ඉහළ ඵලදායීතා මට්ටම් ළඟා කර ගැනීම අනිවාර්යයෙන්ම දුෂ්කර වේ. ආර්ථිකයේ වැටුප් මට්ටම් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් තරගකාරී රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාවට ලැබී තිබූ අඩු පිරිවැය ශ්‍රම වාසිය අඩු වී ඇත. පවතින තරගකාරීත්වය හේතුවෙන් වෙළඳපොළ කොටස අහිමි නොවී අපනයන භාණ්ඩවල මිල වැඩි කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා සීමාසහිත බැවින්, නිෂ්පාදන අංශයේ ඵලදායීතාව වැඩි දියුණු කිරීම තරගකාරීත්වය පවත්වා ගැනීමට මෙන්ම කම්පනවලට ඔරොත්තු දෙන හා තිරසර ආර්ථික වර්ධනයක් සහිතව ආර්ථිකයේ උඩිඬායනයක් සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගය ලබා දේ. අවම සම්පත් යොදාගෙන සිදු කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන්, වැඩිදියුණු කළ නිෂ්පාදන සැලසුම්, ප්‍රමිතිකරණය, ඉල්ලුම් පුරෝකථන ශ්‍රම සම්පත් සැලසුම් මෘදුකාංග භාවිතා කරමින් අනවශ්‍ය ලෙස ශ්‍රමය භාවිත කිරීම වැළැක්වීම සහ අර්ධකාලීන ශ්‍රමය උපයෝගී කර ගැනීම මගින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන්ගේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම තුළින් නිෂ්පාදන අංශයේ ඒකක ශ්‍රම පිරිවැය අඩු කිරීමට උපකාරී වේ. අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ සියලු මට්ටම් සඳහා අවශ්‍ය කරන ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීම ඔස්සේ ශ්‍රම බලකායේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම මගින්, අවශ්‍ය තාක්ෂණික කුසලතාවලින් ශ්‍රමිකයන් බල ගැන්වීමට සහ ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට උපකාරී වනු ඇත. වර්තමානයේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වන වියදම ඉතා අඩු අගයක් වන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආර්ථිකයේ නවෝත්පාදන අඩු මට්ටමක පවතී. එබැවින්, කාර්මික අංශය තුළ තාක්ෂණය හා සම්බන්ධ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වන රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ වියදම් වැඩි කිරීම කළ යුතු අතර, නව නිපැයුම් වාණිජකරණය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතන, අධ්‍යයන ආයතන, සිවිල් සමාජ සංවිධාන සහ පෞද්ගලික අංශය අතර සබඳතා ශක්තිමත් කළ යුතුය. දුර්වල යටිතල පහසුකම් සහ නිලධාරීවරුන් අකාර්යක්ෂමතා නිසා සාමාන්‍යයෙන් සමාගම්වලට අධික පිරිවැයක් දැරීමට මෙන්ම ලාභදායීතාව අඩු වීමට සහ පෞද්ගලික ආයෝජන අධෛර්යවත් වීමට හේතු වේ. එබැවින්, මාර්ග ජාලය සහ වරාය වැනි යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ උත්සාහයන් අඛණ්ඩව සිදු කළ යුතු අතර, කාර්ය පටිපාටිය සම්බන්ධ බාධක

ඉවත් කළ යුතුය. දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ සඳහා වෙළඳපොළ පුළුල් කර ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදන අංශයේ ඵලදායීතාව වැඩිදියුණු කිරීමට සමගාමීව වෙළඳ ප්‍රතිසංස්කරණ මෙන්ම විදේශීය ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගන්නා පූර්වෝපායි ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාව පසුගිය කාලයේ දී සාමාජයීය හා මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධන අංශවල ඉලක්ක සපුරා ගත්ත ද, ආර්ථිකයේ ආදායම් තත්ත්වය ඉහළ යෑම නව අභියෝග රැසක් සඳහා හේතු වන අතර ඉහළ හා තිරසර වර්ධනයක් සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ශ්‍රම බලකාය ප්‍රමාණවත් තරම් සුදුසුකම් සපුරා ඇත්දැයි තක්සේරු කිරීම අවශ්‍ය වේ. හතරවන කාර්මික විප්ලවය මගින් මෙහෙයවනු ලබන දේශීය ආර්ථිකයේ වේගවත් වෙනස්වීම් හා අන්තර්ජාතික වර්ධනයන් හමුවේ, අධ්‍යාපන පද්ධතිය ශ්‍රම වෙළඳපොළ මුහුණ පා ඇති ගැටලුවල කේන්ද්‍රස්ථානයේ රැඳී පවතී. දේශීය හා ගෝලීය ශ්‍රම වෙළඳපොළ නිපුණතා ඉල්ලුම හා අනුරූපව විෂය පථයන් කාලානුරූපීව යාවත්කාලීන කිරීම සහ හැඩගැස්වීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් තහවුරු කළ යුතුය. ශ්‍රී ලාංකික තරුණ තරුණියන් විශාල පිරිසක් උසස් අධ්‍යාපනය හෝ වෙනත් කිසියම් නිපුණතා පුහුණුවක් නොලබයි. මෙයට අමතරව, මෘදු හැකියාවන්, ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව හා ඉංග්‍රීසි භාෂා සාක්ෂරතාව වැනි ශ්‍රම වෙළඳපළ තුළ ඉල්ලුමක් ඇති නිපුණතා ද ඔවුන් සතු නොවේ. මෙම තත්ත්වය ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන් හා අනුකූල වන ඉහළ මට්ටමේ රැකියා වෙත ප්‍රවේශ වීමට බාධා ඇති කරයි. පෞද්ගලික අංශය තුළ පිළිගත් රැකියා අවස්ථා වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අඩු වීම රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා අවස්ථා මත යැපීම කෙරෙහි තරුණ පිරිස් යොමු කරවයි. රැකියා සුරක්ෂිතභාවය සහ විශ්‍රාම වැටුප් ලැබීම හේතුවෙන් සේවකයාට හා ඔවුන්ගේ යැපෙන්නන්ට ජීවිත කාලය පුරා මූල්‍යමය ස්ථාවරභාවය වැනි දිගු කාලීන ප්‍රතිලාභ ලබාදෙන රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා වෙත, සේවා විසුකත්ව සිටිමින් හෝ පෙළ ගැසීමට, ශ්‍රම වෙළඳපොළ සඳහා නිපුණතා නොමැති උපාධිධාරීහු පෙළඹෙති. ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් විසඳුම් ලබාදෙන තුරු රාජ්‍ය අංශයේ රැකියාවල ඇති මෙවැනි ප්‍රතිලාභ අඛණ්ඩවම ශ්‍රම වෙළඳපොළ තුළ විෂමතා ඇති කරනු ඇත. රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා මහජනයා අතර බෙදාහැරීමට ඇති වරප්‍රසාදයක් නොවන බව සහ රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායීතාව තහවුරු කළ හැකි නිපුණතාවන් සහිත පුද්ගලයන් සුදුසු පරිදි බඳවා ගැනීම එවැනි ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිසංස්කරණ මගින්

1

තහවුරු කළ යුතුය. තවද, රාජ්‍ය අංශයේ විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස නැවත සැකසීම සහ ජාතික වශයෙන් දායකත්ව විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම මගින් රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා සඳහා වන ආකර්ෂණය අඩු කිරීම සහ ශ්‍රම බලකාය වඩාත් නම්‍යශීලී කිරීම සිදු කළ හැකිය. වේගයෙන් ඉහළ යන වියපත් ජනගහනය සහ ඊට අනුරූපව ඇතිවිය හැකි සීමිත රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය හමුවේ මෙය වඩාත් අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. විද්‍යාව, තාක්ෂණවේදය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ ගණිතය යන විෂයයන් සඳහා සිසුන් දක්වන දුර්වල කාර්යසාධනය සහ විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියේ නිපැයුම් මත මෙමගින් ඇතිවන අහිතකර බලපෑම අධ්‍යාපන අංශයේ තවත් දුර්වලතාවයකි. භාෂාමය, ගණිතමය හා තාක්ෂණික හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීම ඉලක්ක කරමින් උසස් තත්ත්වයේ අධ්‍යාපනය සඳහා සමාන ප්‍රවේශයක් ලබා දීම, වඩාත් ඵලදායීතාවකින් යුත් මානව ප්‍රාග්ධන සංවිකසකට මග පෑදීමට පමණක් නොව, පළාත්බද විෂමතා අවම කිරීමට ද හේතු වේ. එවැනි අවිධිමත්භාවයන් ඉවත් කිරීම සඳහා ඉලක්කගත ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත් වීමක් අවශ්‍ය වන අතර, එමගින් පසුගාමී ප්‍රදේශවලට ද ඩිජිටල් ආර්ථිකයට සහ ඒ ආශ්‍රිතව නැගීඒන තාක්ෂණයන්ට සම්බන්ධවීමට සහ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට හැකි වේ. කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතිකය පහත මට්ටමක පැවතීම හමුවේ ගෙවීමක් නොලබන, අන් අය රැක බලාගැනීම වෙනුවෙන් සිදු කරන වැඩ කටයුතු ආශ්‍රිත ජීවිතය කාන්තාවන් මුහුණ දෙන බරපතල ගැටලුවකි. 'ගිග්' ආර්ථිකයේ වේදිකාවන් ව්‍යාප්ත වීම ශ්‍රම බලකාය තුළ කාන්තා සහභාගීත්වය ඉහළ නැංවීමට දායක විය හැකි වුවද, විශේෂයෙන් ඉහළ අධ්‍යාපනික සුදුසුකම් සහිත කාන්තාවන්ට ආර්ථිකමය වශයෙන් සක්‍රීය වීමට විධිමත් සුදැකුම් මධ්‍යස්ථාන වැනි සේවා පහසුකම් නොමැති වීම බාධාවක් වනු ඇත. තවද, දැනටමත් කාන්තාවන් විශාල පිරිසක් ගෙවීමක් සිදු කරනු නොලබන ගෘහාශ්‍රිත කටයුතුවල නිරත වීම හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ ඉහළ මට්ටමක පවතින අවිධිමත්භාවය ද කාන්තාවන් කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපායි. 'ගිග්' ආර්ථිකයක් මගින් කාන්තාවන්ට මෙන්ම සමස්ත අවිධිමත් අංශයේ ශ්‍රම බලකායටම, සමාජ ආරක්ෂණ හා ශ්‍රම ආරක්ෂණ ඇපවිම් වෙත ඇති ප්‍රවේශය නැතිව යා හැකි බැවින් මෙම තත්ත්වය උග්‍ර විය හැකිය. වසර ගණනාවක් පුරා සාකච්ඡා කර ඇති ආකාරයට, කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්ව අනුපාතය ඉහළ නැංවීම සඳහා නම්‍යශීලී රැකියා ඇති කිරීම, ඉහළ නිපුණතාවක් සතු කාන්තාවන් විසින් බලාපොරොත්තු වන ආකාරයේ වෘත්තීය

රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම, ගුණාත්මක බවින් වැඩි හා දැරිය හැකි පිරිවැයකට ළමා සුදැකුම් පහසුකම් සැපයීම සහ පොදු ප්‍රවාහන සේවා දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් කඩිනමින් ක්‍රියාමාර්ග සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා ගබඩා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ කෘෂිකාර්මික වෙළඳ භාණ්ඩ සඳහා මූල්‍යන විකල්ප නොමැතිවීම හේතුවෙන් ආහාර මිලෙහි තියුණු උච්චාවචන සිදුවීම සහ නිෂ්පාදකයින්ට ලැබෙන ගොවිපොළ මිල ගණන් අඩු මට්ටමක පවතී. උද්ධමනය තක්සේරු කිරීම සඳහා සලකා බලනු ලබන පරිභෝජන පැසෙහි සැලකිය යුතු කොටසක් ආහාර ද්‍රව්‍යවලින් සමන්විත වේ. මෑත වසරවල දක්නට ලැබුණු ආහාර මිලෙහි ඉහළ ගිය විචලතාව සඳහා මූලික වශයෙන් හේතු වූයේ, නිෂ්පාදනයේ සෘතුමය වෙනස්වීම් සහ අහිතකර කාලගුණික තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සැපයුම්වලට ඇති වූ බාධාවන්ය. ගොවීන්ට ඇති සීමිත ගබඩා පහසුකම් හේතුවෙන් එක් එක් කන්නයේ අස්වැන්න ගබඩා කිරීමට සහ එමගින් සැපයුම අඩු කාලවල දී කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා වඩා හොඳ මිලක් ලබා ගැනීමට ඇති අවස්ථාව අහිමි වේ. නිෂ්පාදනයේ වියදම් සඳහා ලබාගත් ණය පියවීමට සහ ඊළඟ හෝග වගාව සඳහා අවශ්‍ය යෙදවුම් මිල දී ගැනීමට මෙන්ම තම ගෘහස්ථ පරිභෝජන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ඔවුන්ගේ අස්වැන්න හැකි ඉක්මණින් විකිණීම බොහෝ ගොවීන් අතර පොදුවේ අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියාපටිපාටියයි. විධිමත් මූල්‍ය ආයතනවලින් ණය ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ඇපකර නොමැතිවීම හේතුවෙන් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදකයෝ බොහෝ විට කාරක ප්‍රාග්ධනය නොමැතිවීමේ ගැටලුවට මුහුණ දෙති. අස්වැන්න ක්ෂණිකව විකිණීමෙන් අස්වැන්න කපන කාලය තුළ නිෂ්පාදන අතිරික්තයක් හා වෙනත් කාලවල නිෂ්පාදන හිඟයක් ඇති වන අතර, එමගින් රටේ ආහාර සැපයුමට බාධා ඇති වීමෙන් ආහාර මිලෙහි තියුණු විචලන ඇති වේ. එබැවින්, මිල ගණන්වල ස්ථාවරත්වය වැඩිදියුණු කරන අතර, වෙළඳපොළ තුළ ආහාර සැපයුමේ ස්ථායීතාව සහ ගුණාත්මකභාවය ක්‍රමානුකූලව ඉහළ නැංවීම සඳහා, දැරිය හැකි පිරිවැයකින් යුතු, විශේෂයෙන් ම, ශීත ගබඩා සැපයුම් පහසුකම් පුළුල් කිරීම වැනි හොඳ තත්ත්වයේ ගබඩා පහසුකම් පුළුල් කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවක් පවතී. එවැනි ප්‍රයත්න සමඟම, ගොවීන්ට නිෂ්පාදන මූල්‍ය සේවා ලබා ගැනීම සඳහා ඇපකරයක් ලෙස භාවිත කළ හැකි ගබඩා



කුවිතාන්සි ක්‍රම ඇතුළු වෙළඳ භාණ්ඩ මූල්‍යන විකල්ප ඔවුන් අතර තවදුරටත් ජනප්‍රිය කළ යුතුය. ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, පිලිපීනය, කෙන්යාව සහ සැම්බියාව වැනි විවිධ රටවල, විශේෂයෙන් ම, වී සහ ඉරිඟු වැනි ධාන්‍ය වර්ග සඳහා වෙළඳ භාණ්ඩ මූල්‍යන යෝජනා ක්‍රම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වේ. ගබඩා කුවිතාන්සි ක්‍රමය යටතේ දී, ගබඩා පාලක විසින් යම් තැන්පතුකරුවෙකු විසින් නිශ්චිත ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් නිශ්චිත කෘෂි භෝග ප්‍රමාණයක් සිය ගබඩාවේ තැන්පත් කරන ලද බව සහතික කරමින් කුවිතාන්සියක් ලබා දී එම කෘෂි භෝගය ගබඩාවේ ආරක්ෂිතව තැන්පත් කර තබන අතර, තැන්පතුකරුවාට එම කුවිතාන්සිය ඇපකරයක් ලෙස යොදාගෙන කෙටි කාලීන කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාගත හැකි වනු ඇත. නියාමන නියෝජිතායතනයක් මගින් සිදු කරන කාර්යක්ෂම සුපරීක්ෂණයක් තුළින් ගබඩා මෙහෙයුම්වල මනා කළමනාකරණ භාවිතයන් පවතින බව තහවුරු කළ යුතුය. මනා ගබඩා පහසුකම් සහිත වෙළඳ භාණ්ඩ මූල්‍යනය මගින් වසර පුරා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන ලබා ගත හැකි බව සහතික කෙරෙනු ඇති අතර, ආහාර ද්‍රව්‍යවල සිල්ලර මිලෙහි නියුණු උච්චාවචන අවම කරමින් ගොවීන්ට වඩා හොඳ ගොවිපොළ මිලක් ලබා දෙනු ඇත. මේ අතර, කෘෂිකාර්මික අංශයට ලබා දී ඇති ණය සඳහා ඉහළ මට්ටමේ ආරක්ෂාවක් සපයන එවැනි ඇපකර වඩා ද්‍රවශීලතාවයකින් යුතු නිසා මූල්‍ය ආයතනවලට ද ගබඩා කුවිතාන්සිවලින් ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකිය.

වේගවත් සහ සැමට ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන ආර්ථික වර්ධනයක් සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රවාහනය, ජලය සහ විදුලිය වැනි යටිතල පහසුකම් වැදගත් වුවද, එවැනි බොහෝ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රගතිය මෑත වසරවල දී මන්දගාමී වී ඇත. වෙනත් ඵලදායී ක්ෂේත්‍රවල අගය දාමයන්හි යෙදවුමක් ලෙස එවැනි යටිතල පහසුකම් අත්‍යවශ්‍ය වේ. ප්‍රවාහනය, වරාය හා ගුවන් තොටුපළ පහසුකම් සහ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය තුළින් ආර්ථිකයේ පාර්ශ්වකරුවන්ට ආර්ථික හා සමාජයීය අවස්ථා ලබා දෙන අතර, එමගින් වඩා හොඳ රැකියා අවස්ථා සහ වෙළඳපොළ හා මූල්‍ය සඳහා ප්‍රවේශය ඉහළ නැංවීම ඔස්සේ ධනාත්මක බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි. විදුලිය බිඳ වැටීම්, පිරිසිදු ජල සැපයුම සීමිත වීම, දුර්වල නාගරික සංවර්ධනය හා නිවාස වැනි භෞතික යටිතල පහසුකම්වල පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන් ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය පිරිහෙන අතර, එය සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන මට්ටම් සහ ශ්‍රම

බලකායේ දිගු කාලීන ඵලදායීතාව කෙරෙහි බලපානු ඇත. කාර්යක්ෂම හා ප්‍රමාණවත් යටිතල පහසුකම් නොමැතිවීම කාර්මීකරණයට බාධාවක් වන අතර, රටේ බාහිර තරගකාරීත්වය දුර්වල කර විදේශීය සෘජු ආයෝජනවලට බාධා ඇති කරයි. කුටුම්භ ආදායම් ඉහළ යෑමත් සමඟ ගුණාත්මක යටිතල පහසුකම් සඳහා වන ඉල්ලුම ද ඉහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් ඇති බැවින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ ආර්ථික වර්ධනය අතර අන්‍යෝන්‍ය සබඳතාවක් පවතී. එබැවින්, යටිතල පහසුකම්වල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ඉහළ යන ඉල්ලුම සපුරාලන අතරම, යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීමට අත්‍යවශ්‍ය වේ. 2009 වසරේ දී අභ්‍යන්තර ගැටුම් අවසන් වූ පසුව, රජයේ මූලිකත්වයෙන් සිදු කරන ලද යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන කටයුතු හේතුවෙන් රට තුළ සහ ලෝකයේ සෙසු රටවල් සමඟ සම්බන්ධතාවය වැඩිදියුණු වන ලෙස ප්‍රවාහන සහ සැපයුම් පහසුකම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීය. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශයේ සීමා සහ ණය මට්ටම් ඉහළ යෑම ඇතුළු ආර්ථික සහ ආර්ථික නොවන කරුණු කිහිපයක් හේතුවෙන් මෑත වසරවල දී යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මන්දගාමී විය. රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශයේ සීමාසහිත බව සැලකිල්ලට ගනිමින්, ස්ථාවර ප්‍රතිපත්ති, සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව, නිසි නියාමන හා තත්ත්ව සහතික රාමුවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නිලධාරීන්ට අකාර්යක්ෂමතා අවම කිරීම තුළින් ආයෝජන සඳහා හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමෙන් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීම ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පෞද්ගලික ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්වය සහ ආයෝජන අරමුදල් වැනි විවිධ මූල්‍ය සම්පාදන ක්‍රම සලකා බැලිය හැකිය. එවැනි ව්‍යාපෘති සඳහා සාමාන්‍යයෙන් විශාල ආරම්භක ආයෝජනයක් අවශ්‍ය වන අතර, ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සඳහා දිගු කාලයක් ගත වන බැවින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පුද්ගලික අංශයේ උනන්දුව සීමාසහිත වීම හේතුවෙන් ඒ සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම අවශ්‍ය වේ. එබැවින්, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, ඒවායේ ආර්ථික හා සාමාජීය බලපෑම මත ප්‍රමුඛතාගත කිරීමෙන් සීමිත රාජ්‍ය අරමුදල් වඩාත් කාර්යක්ෂමව භාවිත කිරීමට රජයට හැකි වේ. ඇතැම් යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතිවල පරිසර දූෂණය සහ සීමිත සම්පත් අධික ලෙස භාවිත කිරීම වැනි සෘණ බාහිරතා පවතී. ශ්‍රී ලංකාව විසින් ව්‍යාපෘතිවලට ප්‍රමුඛතාව ලබා දීමේ ක්‍රියාවලියේ දී යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘතිවල එවැනි සෘණ බාහිරතා පිළිබඳව සලකා බැලිය යුතු

1

අතර, හරිත මූල්‍ය වෙළඳපොළවල් සහ අදාළ නියාමන රාමු ශක්තිමත් කිරීම මගින් පරිසර හිතකාමී යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සඳහා හරිත මූල්‍යන මාර්ග සොයා බැලිය යුතුය.

බලශක්ති උත්පාදන සංයුතිය පිළිබඳ ස්ථාවර ප්‍රතිපත්තියක් තුළින් බලශක්ති සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු කිරීම සහ දිගු කාලීන උත්පාදන විකාශන සැලැස්ම කාලෝචිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම ආර්ථික වර්ධනය තිරසාරව පවත්වා ගෙන යන අතරම බලශක්ති උත්පාදන පිරිවැය අඩු කිරීම සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. අඛණ්ඩ විදුලිබල සැපයුම ඵලදායීතාව තීරණය කරන එක් ප්‍රධාන අංගයක් වන අතර, අධ්‍යයනවලින් පෙන්නුම් කෙරෙන්නේ විශේෂයෙන් විදුලිබලය ඇතහිටීම වැනි විදුලිබල යටිතල පහසුකම්වල දුර්වලතා ව්‍යාපාරයක කාර්යසාධනය කෙරෙහි සෘණ බලපෑමක් ඇති කරන බවයි. දුර්වල විදුලිබල යටිතල පහසුකම්, විශේෂයෙන් අනාගත විදේශීය ආයෝජකයින් ද ඇතුළුව, ආයෝජකයින් අධෛර්යවත් කරයි. ව්‍යාපාර කටයුතු පහසු කිරීමේ දර්ශකයේ යටිතල පහසුකම්වල ශක්තිය මැනීම සඳහා විදුලිබලය ඇතහිටීමේ කාල සීමාව යොදාගන්නා නිසා, සැලසුම් සහිතව හෝ සැලසුම් රහිතව විදුලිබල සැපයුමට නිතර සිදුවන බාධා, එම දර්ශකයේ පහළ ස්ථානයක ශ්‍රේණිගත වීම සඳහා හේතු වනු ඇත. විසළි කාලගුණික තත්ත්ව දිගු කාලයක් පැවතීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල උත්පාදනයට නිරන්තරයෙන් බාධා ඇති වන අතර, කාලසටහනකට අනුව වරින් වර විදුලිබල සැපයීම අත්හිටුවීමට ද ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට (ලං.වි.ම.) සිදු වේ. ස්ථාවර ප්‍රතිපත්ති තීරණ නොමැති වීම සහ ලං.වි.ම.හි උත්පාදක විකාශන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඇති වූ දුර්වලතා හේතුවෙන් 2014 වසරේ සිට ලං.වි.ම.යේ උත්පාදන ධාරිතාව සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී නොමැත. පසුගිය වසරවල දී ලං.වි.ම. අඛණ්ඩව අලාභ ලැබූ අතර, විදුලිබල උත්පාදන හිඟයන් සපුරාලීම සඳහා සැලකිය යුතු ඉහළ ඒකක පිරිවැයක් දරමින් පුද්ගලික අංශයෙන් නිරතුරුව හදිසි විදුලි මිලදී ගැනීම් සිදු කිරීම එම දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය තවදුරටත් උග්‍ර වීමට හේතු විය. උදාහරණයක් ලෙස, 2019 වසරේ දී, විකුණුම් අන්තයේ දී විදුලිය කිලෝවොට් පැය එකක සාමාන්‍ය උත්පාදන පිරිවැය පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව සියයට 21.8කින් වැඩි විය. දිගින් දිගටම වසර ගණනාවක් තිස්සේ සිදු කරන ලද හදිසි විදුලිබල මිලදී ගැනීම් මත ලං.වි.ම. අඛණ්ඩව යැපීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බලශක්ති අංශයේ සැලසුම් සහ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිවල පවතින දුර්වලතා පිළිබිඹු කරමින් තරගකාරී නොවන

ගැනුම් මිල ගණන් දක්නට ලැබුණි. එබැවින්, මූල්‍ය අංශය ඇතුළු ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ කෙරෙහි වක්‍රාකාර බලපෑමක් ඇති කරන ලං.වි.ම. මත ඇති මූල්‍යමය පීඩනය අඩු කිරීම සඳහා විදුලිබල ඉල්ලුම හා උත්පාදනය පිළිබඳ නිවැරදි පුරෝකථන සිදු කිරීම සහ පිරිවැය සඵලදායී ආකාරයෙන් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද නිසි පරිදි සැලසුම් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතර, බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයේ තිරසරභාවය සහ සමස්ත ආර්ථිකයේ වර්ධනය සහතික කිරීම සඳහා මූල්‍ය පැතිකඩ මෙන්ම අනෙකුත් වෙළඳපොළ සහ සමාජ ආර්ථික හා පාරිසරික සාධක සැලකිල්ලට ගනිමින් දිගු කාලීන දැක්මක් සහිතව බලශක්ති උත්පාදන සංයුතිය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

විශාල වශයෙන් රජයේ මූල්‍ය සහාය මත රඳා පවත්නා දුර්වල කාර්යසාධනයක් පිළිබිඹු කරන රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් අඛණ්ඩව ජාතික අයවැය මත පීඩනයක් ඇති කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහසින් පසු ආර්ථිකය තුළ, කාර්මික අංශයේ වර්ධනය හා යටිතල පහසුකම් සැපයීම ද ඇතුළත් සමාජ-ආර්ථික වර්ධනය සහ සංවර්ධනය ඇති කිරීමෙහිලා රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, බලයට පත් එක් එක් රජයයන් විසින් ප්‍රතිපත්ති දිශානතියේ වෙනස්කම් සිදු කිරීම, දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථිකයේ සිදු වූ ගතිකතාවන්ගේ වෙනස්වීම් මධ්‍යයේ රජය සතු සමහර වාණිජ ව්‍යවසායයන්ට ඒ සඳහා හැඩ ගැසීමට නොහැකිවීම, කළමනාකරණ ගැටලු සහ විවිධ මට්ටම්වල දී සිදුවන අනෙකුත් මැදිහත් වීම් යනාදිය හේතුකොටගෙන රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් බොහොමයකගේ කාර්යසාධනය කාලයක් තිස්සේ බලපෑමට ලක්ව ඇත. ඒ අනුව, මෙම ආයතන රජයට අතිරේක ආදායම් සපයන මූලාශ්‍රයක් බවට පත්වෙතැයි වන අපේක්ෂාව වෙනුවට එම ආයතනයන්හි මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙන යෑම සඳහා රජයේ සහාය ලබා ගනිමින් සිටී. මෙම පසුබිම තුළ, රජයේ අයවැය මත ඇති කෙරෙන අතිරේක පීඩනය ඉවත් කරමින්, පොදු භාණ්ඩ හා සේවා බාධාවකින් තොරව බෙදාහැරීම සහතික කිරීම සඳහා රජය සතු එවැනි වාණිජ ව්‍යවසායයන්වලට අදාළව ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම ඉතා වැදගත් වේ. රජය සතු එවැනි වාණිජ ව්‍යවසායයන් කළමනාකරණය සඳහා වෘත්තිකයින් පත්කිරීම සඳහා මෑතක දී රජය ගත් උත්සාහයන් ප්‍රශංසනීය වන අතර, මහජන උපයෝගීතාවන් සැපයීමේ දී තෝරාගත් පදනමක් මත පිරිවැය පිළිබිඹු කෙරෙන මිල යාන්ත්‍රණ හඳුන්වාදීම,



සාංගමික යහපාලනය වැඩි දියුණු කිරීම සහ ශ්‍රම බලකායේ ඵලදායීතාව වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස බඳවා ගැනීම් තාර්කිකරණය කිරීම යනාදිය මගින් මෙම ආයතනවල මූල්‍ය ශක්‍යතාව වැඩිදියුණු කිරීමට තවදුරටත් පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. ස්වභාවයෙන්ම, පවත්නා ඒකාධිකාරය හේතුවෙන් රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයන් හරහා රජය විසින් වෙළෙඳපොළට මැදිහත් වීමක් සිදු කරන ක්ෂේත්‍ර හැර, තරගකාරිත්වය හරහා සේවා සැපයීමේ සමස්ත කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මහජන උපයෝගිතාවන් සැපයීමේ දී පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම දිරිමත් කළයුතු වේ.

අක්‍රමවත් කාලගුණික රටාවන් සහ ඉහළ යමින් පවතින ජල ඉල්ලුම මධ්‍යයේ ජල සුරක්ෂිතතාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ බරපතල ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇති අතර, උස්සාන වාරිමාර්ග පද්ධති සහ වැසි ජලය රැස් කිරීමේ ක්‍රම ඇතුළු වැඩි දියුණු කළ ජල කළමනාකරණ උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් අවශ්‍යතාවයක් ව පවතී. රටේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනයේ මධ්‍යන්‍යය මිලිමීටර් 2,000ක් පමණ වන අතර, එය ජල හිඟයෙන් පෙළෙන බොහෝ රටවලට ලැබෙන සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනයට වඩා ඉහළ අගයක් ගනී. කෙසේ වෙතත්, රටේ සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය පිළිබඳ සංඛ්‍යාලේඛන අනුව, ප්‍රධාන වශයෙන් ද්වි-මෝසම් වර්ෂාපතන රටාව හේතුවෙන් පැන නගින අවකාශීය හා තාවකාලික වශයෙන් වන ජල හිඟ ගැටලුවලට රට මුහුණ දෙයි. භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 60කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ආවරණය වන හා වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය මිලිමීටර් 1,750ට වඩා අඩු මධ්‍යන්‍යයක් පවතින රටේ වියළි කලාපය ජල හිඟයකට මුහුණ දෙන අතර, සෑම වසරකම මැයි මස සිට සැප්තැම්බර් දක්වා කාලය තුළ නිශ්චිතව වියළි කාලගුණයක් එම ප්‍රදේශයේ පවතී. තවද, දේශගුණික විපර්යාසයන්ගේ බලපෑම් හේතුවෙන් සිදුවන අසාමාන්‍ය කාලගුණික රටාවන් නිසා වර්ෂයේ එකම කාලය තුළ ඇතැම් ප්‍රදේශවල දීර්ඝ වියළි කාලගුණික තත්ත්වයක් ඇති වී ඇති අතර, තවත් සමහර ප්‍රදේශවල දැඩි වර්ෂාපතනය හේතුවෙන් ගංවතුර තත්ත්වයන් ඇති වී තිබේ. වර්ෂාපතනයේ සිදුවන එවැනි අක්‍රමවත් රටාවන් බොහෝ විට ස්වභාවික ජල ප්‍රභවයන්ගේ අඛණ්ඩ සැපයීමට බාධා එල්ල කරන අතර, විශේෂයෙන් ම, එම ගැටලුවලට කඩිනම් පියවර නොගතහොත් ඉදිරි කාලයේ වැඩිවන ජල ඉල්ලුම මධ්‍යයේ රටේ ජල සුරක්ෂිතතාවට තර්ජනයක් විය හැකිය. ආරක්ෂිත පානීය ජලය හිඟවීම වියළි කලාපයට පමණක් සීමා වූ ගැටලුවක් නොවන

අතර, නාගරීකරණය වේගවත් වීම නිසා ඇතැම් තෙත් කලාපවල ද එය ගැටලුවක් ව පවතී. කෘෂිකර්මාන්තය රටේ විශාලතම ජල පරිභෝජන ක්‍රියාකාරකම වන අතර, ගෘහස්ථ පරිභෝජනය, කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සහ ජල විදුලි උත්පාදනය වැනි වෙනත් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වන ජල ඉල්ලුම ද ඉහළ යමින් පවතී. මේ අතර, කෘෂි රසායන හා පොහොර අධික ලෙස භාවිත කිරීම හේතුවෙන් රටේ ඇතැම් ප්‍රදේශවල භූගත ජලය දූෂණය වී තිබේ. එවැනි තත්ත්වයන් යටතේ ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව කළමනාකරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වී ඇත. මධ්‍යන්‍ය වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතන සංඛ්‍යාලේඛන මගින් පෙන්නුම් කරන දත්තවලට අනුව, ජල හිඟයට මූලික හේතුව සීමිත සැපයුම පමණක් නොව පවතින ජල සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස කළමනාකරණය නොකිරීම ද වේ. නිදසුනක් ලෙස, රටට ලැබෙන වර්ෂාපතනයෙන් අඩක් පමණ ඵලදායී ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යොදා නොගෙන මුහුදට ගලා යයි. ඇස්තමේන්තුවලට අනුව ගිං, කැලණි සහ කළු වැනි විශාල ගංගාවල ජලයෙන් සියයට 60 - 70 අතර ප්‍රමාණයක් මුහුදට මුදා හරින අතර, සාපේක්ෂව කුඩා ගංගා වන කලා ඔය, යාන් ඔය සහ මල්වතු ඔය යනාදියේ ජලයෙන් සියයට 20 ක් පමණ මුහුදට නිදහස් කරයි. එබැවින්, ජල සම්පත් වඩා හොඳින් සංරක්ෂණය කිරීම සහ රටේ ජල සුරක්ෂිතභාවය ඇති කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහාය ඇතිව මනා සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතු පුළුල් ජල කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. තවද, විශේෂයෙන්ම, ඉහළ ප්‍රදේශවලට අමතරව ගංගා ද්‍රෝණි මධ්‍යය ආසන්නයේ ජලාශ ඉදිකිරීම මගින් ගංගා ද්‍රෝණි වඩා හොඳින් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතු අතර, ජලය රඳවා තබා ගැනීමේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පවත්නා ජලාශවල රොන් මඩ ඉවත් කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, ජල කාර්යක්ෂම ගොවිතැන් ක්‍රම වන උස්සාන වාරිමාර්ග ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ගොවි ප්‍රජාව අතර යහපත් කෘෂිකාර්මික භාවිතයන් ප්‍රවලිත කිරීම සහ වැසි ජලය එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රම හඳුන්වාදීම ද ප්‍රයෝජනවත් විය හැකිය. තවද, වැසි ජලය එක් රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් වියළි කලාපය වැනි ජල හිඟ ප්‍රදේශවල පමණක් නොව වහළු මත සවි කළ වැසි ජලය රැස් කිරීමේ ටැංකි යොදා ගැනීම මගින් නාගරික ප්‍රදේශවල ද ප්‍රවර්ධනය කළ හැකිය. එවැනි ක්‍රමවේදයන් ප්‍රමාණවත් ලෙස අනුගමනය කළහොත්, පානීය නොවන අරමුණු සඳහා පිරිසිදු කළ ජලය භාවිත කිරීම සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කරගත හැකි අතර, එමගින් පිරිසිදු පානීය ජලය නොමැතිවීමෙන් වීඩා විදින ජනයා ජීවත් වන ප්‍රදේශවලට අතිරික්ත ජලය ලබා දීමට ඉඩ සැලසේ.

1

රජයේ අයවැය මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් ඇති කරමින් ශ්‍රී ලංකාව දේශගුණික විපර්යාස මගින් පැන නගින අවදානම්වලට ශීඝ්‍රයෙන් හානිය වෙමින් පවතින බව පෙනේ. ස්වභාවික ව්‍යසන සිද්ධීන් වැඩි වීම හේතුකොටගෙන ප්‍රතිසංස්කරණ හා පුනරුත්ථාපන කටයුතු වෙනුවෙන් සෘජු මූල්‍යමය පිරිවැයක් දැරීමට රජයට සිදුවන අතර, එවැනි ව්‍යසන මගින් දිළිඳු බව තවදුරටත් ඉහළ යෑම ඇතුළුව, සමාජ ආර්ථික ගැටලු විශාල ප්‍රමාණයක් ද නිර්මාණය කෙරෙමින් තවදුරටත් රාජ්‍ය මූල්‍ය මැදිහත්වීමේ අවශ්‍යතාව ඇති කෙරෙයි. එබැවින්, ධන බාහිරතා ඇති කරමින් පරිසර දූෂණය අඩුකිරීම හා පොදු සමාජ සුභසාධනය ඉහළ නැංවීම යන ක්‍රීඩා ආකාරයෙන් ප්‍රතිලාභ අත් කර දෙනු ලබන පාරිසරික බදු ප්‍රතිසංස්කරණ වැනි ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම මගින් දේශගුණය වෙනස්වීම හරහා ඇතිවන අවදානම් හේතුවෙන් පැන නගින එකී ගැටලු සඳහා විසඳුම් යෙදීම අවශ්‍ය වේ. මේ අතර, පරිසර හිතකාමී තිරසාර ව්‍යාපාරික ආකෘති ඇති කිරීමට සහාය වන හරිත මූල්‍ය ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැනීම කෙරෙහි මූල්‍ය ආයතන විසින් සක්‍රීය ලෙස සලකා බැලිය යුතු අතර, මූල්‍යමය දෘෂ්ඨිකෝණයකින් යුතුව දේශගුණික අවදානම්වලින් ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයින් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා මූල්‍ය නිපැයුම් හඳුන්වා දිය යුතුය.

සැපයුම් අංශයේ නිරන්තරයෙන් ඇතිවන අවහිරතා හේතුවෙන් පැන නගින මිල පීඩන මගින් අඩු සහ ස්ථාවර උද්ධමනයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව දරන උත්සාහයට බාධා ඇති විය හැකිය. නමුත් ශීඝ්‍ර උද්ධමන ඉලක්කකරණය පදනම් කරගත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළින් ආර්ථික වර්ධනයට සහාය දක්වන අතරම මැදිකාලීනව උද්ධමනය මැදි තනි අගයක මට්ටමේ ස්ථාවර කිරීම අරමුණු කෙරේ. උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කර ගැනීම සහ ඉල්ලුම් තත්ත්ව කළමනාකරණය කර ගැනීම සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උත්සාහයන්, දශකයකට වඩා වැඩි කාලයක් පුරා අඛණ්ඩව උද්ධමනය මැදි තනි අගයක මට්ටමේ ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට උපකාරී වූව ද, දේශීය සැපයුම් අංශයේ කම්පනවල බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් මතුපිට උද්ධමනය ඇතැම් කාලපරිච්ඡේදවල දී ඉහළ විචලනයක් පෙන්නුම් කළේය. බොහෝ නැගී එන වෙළඳපොළ සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි මෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ පරිභෝජන පැසෙන් විශාල කොටසක් ආහාර සහ මධ්‍යසාර නොවන පාන වර්ග සඳහා වෙන් වේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනයේ විචලනය මගින් මතුපිට උද්ධමනයේ

ඉහළ විචලනයක් ඇති කළ හැකිය. පොදුවේ ගත් කල, කාලගුණය ආශ්‍රිත හා වෙනත් බාධා මගින් ඇතිවන සැපයුම් අංශයේ පීඩන මෙන්ම ගෝලීය වෙළඳ හාණ්ඩ හා ආහාර මිල ගණන්වල විශාල වෙනස්වීම් ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනයේ ඉහළ විචලනය සඳහා දායක වේ. ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය පාලනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව උපකරණ නොමැති අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය භාවිත කරමින් ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනයේ තාවකාලික විචලනයන් පාලනය කිරීමට උත්සාහ කිරීම මගින් ආර්ථිකය මත අහිතකර ප්‍රතිඵලයක් ඇති කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත්, නිතර ඇතිවන ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනයෙහි ඉහළ යෑම මගින් උද්ධමනය කෙරෙහි නැවත වතාවක් දෙවන වටයේ බලපෑම් ඇති කිරීමට සහ උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ නැංවීමට හේතු විය හැකිය. එමනිසා, ආර්ථිකයක ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ස්ථාවර කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙහි සහය අවශ්‍ය වේ. බදු, තීරුබදු හා මිල සීමාවන් ආදිය හරහා වෙළඳපොළ වෙත වන රජයේ මැදිහත් වීම් කෙටි කාලීනව සැපයුම් අංශයේ ගැටලු විසඳීමට උපකාරී වන අතර, ගබඩා පහසුකම් හා ප්‍රවාහනය වැඩිදියුණු කිරීම සහ අපතේ යෑම අවම කිරීම තුළින් කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් සැපයුම් අංශයේ අවහිරතාවන්ගෙන් වන බලපෑම තිරසාරව අවම කිරීම සඳහා දිගු කාලීන විසඳුම් ලබා දේ. මැදි කාලීනව සහ දිගු කාලීනව කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා නව තාක්ෂණය භාවිතය දිරිගැන්වීමට රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියට හැකිය. යෙදවුම් හා සම්පත් වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කරන අතරම, කාලගුණයට ප්‍රතිරෝධී භෝග හඳුන්වා දීම, ආහාර සැපයුම් අපතේ යෑම අවම කිරීම සඳහා නව ගබඩා කිරීමේ හා ආහාර සංරක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රම හඳුන්වා දීම, ආහාර මිල උච්චාවචන පාලනය කිරීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණය පදනම් කරගත් මිල අනාවරණ ක්‍රම සහ වගා කිරීම පිළිබඳ තොරතුරු බෙදා හැරීමෙන් ආහාර මිල විචලනයන් පාලනය කිරීම යනාදිය මේ සඳහා විසඳුම් වේ.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියෙහි පවතින අනිසි ප්‍රමාද මගින් මූර්ත ආර්ථිකය වෙත මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සම්ප්‍රේෂණය වීමේ කාර්යක්ෂමතාවයට බාධා පමුණුවයි. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම, පොලී අනුපාතික, ණය ප්‍රමාණය, විනිමය අනුපාතිකය, වත්කම්වල මිල යනාදී වූ විවිධ මාර්ග හරහා කාල පමාවක් සහිතව ආර්ථිකය වෙත සම්ප්‍රේෂණය වේ.



ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ මාර්ගය ලෙස පොලී අනුපාතික ක්‍රියාත්මක වන අතර, ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල වෙනස්කම් කෙටි කාලීන මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික හරහා මැදි හා දිගු කාලීන වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික වෙතට සම්ප්‍රේෂණය වීම සිදු වේ. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ආයතනවල ශේෂ පත්‍රයෙහි වගකීම් අංශයේ පවතින අනාගතාව, මූල්‍ය අංශයේ අභිනකර තරගය, ණයවල ගුණාත්මකභාවය පිරිහීම, මූල්‍ය අංශය මත පනවා ඇති ඉහළ බදු බර සහ ආර්ථිකයේ සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ අවිධිමත් අංශය වැනි විවිධ ගැටලු හේතුකොටගෙන සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණයේ ඇති දුර්වලතා සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණයේ පවතින අනිසි ප්‍රමාද තුළින් පිළිබිඹු වේ. තැන්පතු වලින් විශාල කොටසක් ස්ථාවර පොලී අනුපාතික යටතේ මිල කර ඇති තත්ත්වයක් තුළ මූල්‍ය ආයතනවල ශේෂ පත්‍රයන්හි වගකීම් අංශයේ පවතින අනාගතයීලිත්වය හේතුකොටගෙන සම්ප්‍රේෂණ ක්‍රියාවලියෙහි ප්‍රමාදයන් නිර්මාණය වන අතර, තැන්පතු රැස් කිරීමේ දී මූල්‍ය ආයතන අතර භාවිත වන අභිනකර ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සම්ප්‍රේෂණය තවදුරටත් ප්‍රමාද විය හැකිය. තවද, ණය ගුණාත්මකභාවයේ පහළ යෑම තුළින් ඉහළ අක්‍රීය ණය මට්ටමක් පිළිබිඹු කෙරෙන අතර, ඊට අනුරූපීව ඒ සඳහා සිදු කළ යුතු අරමුදල් වෙන් කිරීම් ඉහළ යෑමත් සමඟ මූල්‍ය අංශයෙහි ණය අරමුදල්වල පිරිවැය වැඩි වීම මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සඳහා බාධා ඇති කරනු ඇත. මූල්‍ය අතරමැදිකරුවන් මත පනවා ඇති සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමේ බදු තවදුරටත් සැලකිය යුතු ගැටලුවක්ව පවතින අතර, එය මූල්‍ය ආයතනවල පොලී ආන්තික හා අරමුදල් පිරිවැය මත බලපෑම් ඇති කරමින් මූල්‍ය අංශයේ කාර්යසාධනය කෙරෙහි අභිනකර බලපෑම් ඇති කරයි. මෑත කාලීනව මූල්‍ය අංශය මත වූ බදු අඩු කිරීම සඳහා රජය විසින් හඳුන්වා දුන් ක්‍රියාමාර්ග මෙවැනි ගැටලු සඳහා විසඳුම් සැපයීමට බොහෝ දුරට උපකාරී වී ඇත. මේ අතර, ආර්ථිකයේ පවත්නා සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ අවිධිමත් අංශය හේතුවෙන් ද මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි සහ එය ආර්ථිකයට සම්ප්‍රේෂණය වීමෙහි සඵලතාව දුර්වල කළ හැකිය. මීට අමතරව, රජයේ මූල්‍යයන අවශ්‍යතා විශාල වශයෙන් බැංකු අංශය හරහා සපුරාලීම සහ රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීම සඳහා බැංකුවල පවතින දැඩි කැමැත්ත ද මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සම්ප්‍රේෂණයෙහි කාර්යක්ෂමතාව අඩු වීම කෙරෙහි හේතු විය හැකිය. මෙම ව්‍යුහාත්මක ගැටලුවලට අමතරව, ණය සඳහා පවතින ඉල්ලුම දුර්වල කිරීම සඳහා මුල්වන

මන්දගාමී ආර්ථික කටයුතු හේතුවෙන් ද මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සම්ප්‍රේෂණය වීමේ ප්‍රමාණය සීමා විය හැකිය. විශේෂයෙන්ම, අඛණ්ඩව මන්දගාමී මට්ටමේ පවතින ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නැවත නගාසිටුවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ප්‍රයත්න දරන අවස්ථාවේ දී මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණයේ පවතින මෙම දුර්වලතා ඉතා අවාසිදායක විය හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාව අඩු පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයක් කරා යොමු වීමත් සමඟ ඉතිරි කරන්නන්ගේ, විශේෂයෙන් ම, ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ, ජීවන තත්ත්වය සහතික කිරීම සඳහා සාධාරණ ප්‍රතිලාභයක් සහිත නව මූල්‍ය නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. නාමයීලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව තුළ උද්ධමනය තිරසාර පදනමකින් යුතුව මැදි තනි අගයක මට්ටමේ පවත්වාගෙන යෑමට අපේක්ෂිත අතර, ඒ අනුව, ඉදිරි කාලයේ දී ඉතිරිකිරීම් සඳහා මූර්ත ප්‍රතිලාභ ඉහළ මට්ටමක පැවතිය ද, නාමික ඵලදා අනුපාතික පහළ යනු ඇති බව ගම්‍ය වේ. එමගින් සාධාරණ ඵලදා අනුපාතික සහතික කරන අතර, ආදායම් යෝජනා ක්‍රම හා විශ්‍රාම සැලසුම් වැනි නව මූල්‍ය නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීමේ සහ සාමාන්‍ය තැන්පතු, වෛද්‍ය රක්ෂණ ක්‍රම වැනි වෙනත් මූල්‍ය නිෂ්පාදන සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කෙරේ. තවද, බැංකු තැන්පතු වැනි පොලී ආදායම් සහිත උපකරණවලට සාපේක්ෂව ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලබා දෙන පොදු අරමුදල්, ඒකක භාර වැනි විකල්ප මූල්‍ය උපකරණවල ආයෝජනයේ ඇති ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම වැදගත් වන අතර, විශේෂයෙන් ම, ශීඝ්‍රයෙන් වියපත් වන ජනගහනයක් ඇති වාතාවරණයක් තුළ ජාතික මට්ටමේ දායකත්වය විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කළ යුතු වේ. මේ අතරම, අසාමාන්‍ය ලෙස ඉහළ ප්‍රතිලාභ පිරිනමනු ලබන බවට ප්‍රකාශ කරන අනවසර ආයතන හෝ මූල්‍ය නිෂ්පාදන මගහැරීමට මහජනතාව සුපරීක්ෂාකාරී විය යුතු අතර, එවැනි ආයෝජන අවසානයේ දී මහජනතාවට තම මහන්සියෙන් උපයාගත් ඉතුරුම් අහිමි කිරීමට හේතුවනු ඇත.

ආර්ථික වර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා මූල්‍ය පද්ධතියේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහ එහි ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම වෙනුවෙන් මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධ කිරීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පූර්වෝපායි සහ කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍ය වේ. ආර්ථිකය හා මූල්‍ය අංශය එකිනෙක මත රඳා පවතින බැවින්, අඛණ්ඩව පවතින මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනය මූල්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි දැඩි බලපෑමක් ඇති කර තිබේ. අඩු මට්ටමක පවතින ණය වර්ධනය, මූල්‍ය අතරමැදියන්ට ලාභදායීත්වය

1

සීමිත වීම, වත්කම් කළඹ තුළ අවදානම් රහිත රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජන ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම සඳහා බැංකුවල ඇති ඉහළ නැඹුරුතාවය සහ අක්‍රීය ණය ඉහළ යෑම, මූල්‍ය අංශයේ පීඩනය වැඩි වීමට හේතු විය හැකිය. ණයවල ගුණාත්මකභාවය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යෑමත් සමඟ 2017 වසරේ සිට අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණය වැඩි වූ අතර, අතර, විශේෂයෙන්ම 2019 වසරේ දී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශයෙහි මෙම තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. මෙම ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගනිමින්, ණය ලබා දෙන ආයතන විසින් ණය ලබාදීමේ දී අනුගමනය කරනු ලබන කොන්දේසි දැඩි කිරීමේ තත්ත්වයන් සමගම කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන් වැනි වැඩි අවදානම් සහිත අංශ වෙත ණය ලබා දීම අඩාල විය හැකිය. එහෙත්, එවැනි ණය ගැනුම්කරුවන්ගෙන් සමස්ත නිෂ්පාදන ජාලයට සහ ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන ධාරිතාව වෙත ලබා දෙන දායකත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් එවන් ණය ඉල්ලුම්කරුවන් සඳහා ණය සැපයීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙමගින් ඉහළ සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධන මාවතකට අවතීර්ණ වීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ස්ථාවර, අවදානම්වලට මුහුණදීමේ හැකියාව ඇති සහ ගතික මූල්‍ය අංශයක අවශ්‍යතාව අවධාරණය කෙරේ. මේ සඳහා, ප්‍රාග්ධන ස්ථාවරත්වය, ඵලදායී මට්ටමේ ණය ප්‍රසාරණය සහ අවදානම් අවම කිරීමේ හැකියාව යනාදියෙන් සමන්විත ප්‍රමාණාත්මක පරිදි වැඩි දියුණු වූ අංශයක් පැවතිය යුතුය. වර්තමානයේ මූල්‍ය අංශයේ විසිරී පවතින ස්වභාවය හේතුවෙන්, එම පද්ධතිය බාහිර කම්පනවලට ගොදුරු වීමට ඉඩ ඇති අතර, ඵලදායී අංශ සඳහා අඩු පිරිවැයකින් මූල්‍ය සේවා සැපයීම වළක්වනු ලබයි. ආර්ථිකයේ සෑම අංශයකටම පහසුකම් සලසන සහ දේශීය හා බාහිර කම්පනවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඇති ශක්තිමත් හා ගතික ආයතනවලින් සමන්විත මූල්‍ය අංශයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා, සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා මූල්‍ය ආයතන ඒකරාශී කරමින් මූල්‍ය අංශයේ ඒකාබද්ධ කිරීම් හරහා මෙය සිදු කළ යුතුය. එකතුවීම් සහ අත්පත් කරගැනීම් මගින්, පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්, මූල්‍ය නිෂ්පාදන සම්බන්ධ පිරිමැසුම් සහ සම්පත් වෙන් කිරීම වැඩි දියුණු කිරීම තුළින් පිරිවැය අවම කරගැනීමට හැකි බව මූල්‍ය අංශ ඒකාබද්ධ කිරීමේ ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම්වලින් පැහැදිලි වේ. කලාපයේ මූල්‍ය කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස නැගී සිටීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවට අපේක්ෂිත පරිදි අවස්ථාවන් උදාකර ගැනීම සඳහා එවැනි ශක්තිමත් සහ ගතික මූල්‍ය ආයතන පැවැතීම ඉතා වැදගත් වනු ඇත. ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ මූල්‍ය ආයතන පැවැතීම තුළින් ශ්‍රී ලංකාවට ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළට පහසුවෙන් ප්‍රවේශවීමට මඟ විවර වන අතර, මූල්‍ය

නවෝත්පාදන සඳහා අවශ්‍ය ආයෝජන සහ කුසලතා නිර්මාණය කිරීමට උපකාරී වන අනෙකුත් තොරතුරු ප්‍රවාහ හා ජාල උත්පාදනය කිරීමට ඉඩ සැලසීමත් එමගින් ආර්ථිකයට පුළුල් ලෙස ධනාත්මක බලපෑම් ඇති වීමත් යනාදිය අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ අතර වේ.

‘නව කොළඹ’ සංවර්ධනයත් සමඟ ගෝලීය මූල්‍ය කේන්ද්‍රස්ථානයක් වීමට ශ්‍රී ලංකාව අපේක්ෂා කරන හෙයින්, මූල්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සහ එම අංශය පුළුල් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත. පසුගිය දශකය තුළ, වත්කම් ප්‍රමාණය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය පද්ධතියේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණු අතර, මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය ක්‍රමයෙන් ඉහළ නංවමින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ මූල්‍ය ආයතනවල ව්‍යාප්තිය හා සන්නත්වය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. එසේම, මූල්‍ය සේවා ලබාදීමේ දී නව තාක්ෂණය වැඩි වශයෙන් භාවිතා කිරීම පැසසුම් සහගතය. මෙවන් සාර්ථකත්වයක් ලබාගෙන තිබුණ ද, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය කේන්ද්‍රස්ථානයක් නවය මූල්‍ය සේවා සැපයුම්කරුවෙකු බවට පත්වීමේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය අංශයට අභියෝග රැසකට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. විවිධාංගීකරණය වූ මූල්‍ය උපකරණවල පවතින හිඟය සහ නව මූල්‍ය උපකරණ හා සේවා හඳුන්වාදීම මන්දගාමීත්වය හේතුවෙන් දේශීය මූල්‍ය වෙළඳපොළේ වැඩි දියුණු වීම සීමා විය හැකිය. තවද, කොටස් සහ බැඳුම්කර වැනි සාම්ප්‍රදායික උපකරණවලට වඩා වැඩිදියුණු වූ මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න සහ වෙළඳ භාණ්ඩ වැනි උපකරණ වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ තවමත් යොමු වී නොමැත. එපමණක් නොව, අඩු පිරිවැයක් සහිත අරමුදල් සඳහා ප්‍රවේශවීමේ හැකියා අඩුවීම මගින් සමස්ත ණය ගැනීම කෙරෙහි බාධා ඇති කෙරෙන අතර, මූල්‍ය ආයතනවල තිරසාරත්වයට ද බලපානු ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ තාක්ෂණය පදනම් කරගත් මූල්‍ය උපකරණ පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය සාමාන්‍යයටත් වඩා අඩු මට්ටමක පවතී. එසේම, මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සහ රාජ්‍ය පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්ව සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සපුරාලීමේ හැකියාවක් ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ආයතනවලට නොමැත. මූල්‍ය ආයතන විසින් ඉදිරි කාලයේ දී කළයුතු වන්නේ මූල්‍ය තාක්ෂණ (Fintech) සමාගම් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම සහ ඔවුන්ගේ සේවාදායකයින්ට අධ්‍යාපන හා විශ්‍රාම වැටුප් සැලසුම් වැනි ආයෝජන හා ස්ථීර පදනමකින් යුතු මූල්‍ය විසඳුම් සහ මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න උපකරණ මෙන්ම තාක්ෂණය පදනම් කරගත් උපකරණ යනාදී නව උපකරණ සපයා දීමයි. සුදුසු දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන්



තුළින් මෙම නව මූල්‍ය විසඳුම්වල ප්‍රතිලාභ මෙන්ම ඒ ආශ්‍රිත අවදානම් පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාදුන් පසු මහජනතාව විසින් මෙම නව මූල්‍ය විසඳුම් වැඩි වශයෙන් භාවිතා කිරීමේ හැකියාවක් පවතී. මූල්‍ය තාක්ෂණ නියාමන පරීක්ෂණ අවකාශයක් (Fintech Regulatory Sandbox) පිහිටුවීම සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා විවෘත බැංකුකරණ රාමුවක් (Open Banking Framework) හඳුන්වාදීමේ හැකියාව ඇගයීම වැනි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගෙන ඇති මූලික පියවරයන් මගින් දේශීය මූල්‍ය අංශයේ දියුණුවට සහාය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතරම, කොටස් ව්‍යුත්පන්න සහ ඉදිරි විකුණුම් (Short selling) ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් කොටස් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් තවදුරටත් ඉහළ නැංවිය හැකිය. එසේම, බ්ලොක්චේන් (Blockchain) තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමෙන්, ආරක්ෂාකාරී, සුරක්ෂිත, වේගවත් හා පිරිවැය සඵලදායී සංකේතික සුහුරු ගිවිසුම් (encrypted smart contracts) යොදා ගැනීම තුළින් ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ වඩාත් කාර්යක්ෂම කෙරෙනු ඇත. ශක්තිමත් හා ස්ථාවර දේශපාලන සහ ව්‍යාපාරික වාතාවරණයක් සමඟ මූල්‍ය අංශයේ නියාමකයින්ගේ හා රජයේ අවශ්‍ය සහයෝගය තුළින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත්වීමට ශ්‍රී ලංකාව අවශ්‍ය පසුබිම සැකසෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව ලෝකයේ සෙසු රටවල් සමඟ පුද්ගල සහ භාණ්ඩ සංචලනය ඔස්සේ වැඩි වශයෙන් සම්බන්ධවෙමින් පවතින තත්ත්වයක් තුළ කොවිඩ්-19 වසංගතයේ ශීඝ්‍ර පැතිර යෑමෙන් ද පැහැදිලි වන පරිදි ආවේක්ෂණ සහ නිරෝධායන කටයුතු සඳහා ශක්තිමත් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ක්‍රියාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ගෝලීය වශයෙන් සංචාරක හා වෙළඳාම පුළුල් වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව දේශ සීමා හරහා රෝග සම්ප්‍රේෂණයට නිරාවරණය වීම හේතුවෙන් රටෙහි පරිසර පද්ධතියේ මනා පැවැත්මට සහ ආරක්ෂාවට තර්ජනයක් වෙමින් මිනිසුන්ට, සතුන්ට හා ශාකවලට රෝග වැළඳිය හැකිය. බෝවන රෝග පාලනය සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත් කරගෙන තිබුණ ද, පුද්ගලයන්ගේ ගෝලීය සංචලතාව ඉහළ යෑමෙන්, පාලනය කර ඇති බෝවන රෝග නැවත ඇතිවීමේ හැකියාව ඉහළ නංවා ඇත. මේ අතර, කොවිඩ්-19, සාර්ස්, මර්ස්, ඉබෝලා, කුරුළු උණ සහ සුකර උණ වැනි වසංගත පැතිර යෑමෙන්, ආවේක්ෂණය සහ නිරෝධායනය ඇතුළු සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ පිළිවෙත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා දැඩි ප්‍රතිපත්ති රාමුවල අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කරයි. තවද, ඉදිරියේ දී ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂිත සංචාරක පැමිණීමේ සලකා බැලීමේ දී, රටට ඇතුළුවන

ස්ථානවල දී රෝග ආවේක්ෂණය සඳහා භෞතික හා මානව සම්පත් භාවිත කිරීමේ අවශ්‍යතාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කළ යුතුය. තවද, වෙනත් රටවලින් ශාක ද්‍රව්‍ය ආනයනය කිරීම හරහා මෑත වසරවලදී දේශ සීමා අතර ශාක පළිබෝධ සහ රෝග පැතිර යෑම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් ඇත. සේනා දළඹුවා සහ පලතුරු මැස්සන් වැනි බොහෝ විනාශකාරී සංක්‍රමණික පළිබෝධකයන් මගින් හෝග වගාවට සිදුවන සැලකිය යුතු හානි හේතුවෙන් ආර්ථික වශයෙන් අවදානමට ලක් වූ ගොවීන්ගේ ජීවනෝපායන් සහ රටේ ආහාර හා පෝෂණ සුරක්ෂිතභාවය අනතුරේ හෙළීමත් සිදු වේ. නෞකා සහ භාණ්ඩ මෙන්ම ගබඩා නිෂ්කාශනය සඳහා අවසර ලබාදීමේ දී ප්‍රමාණවත් නිරෝධායන රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක නොකිරීමෙන් පළිබෝධ සහ රෝග පැතිරයෑම ඉහළ යා හැකිය. මීට අමතරව, දේශීය සත්ත්ව වර්ග අනතුරට ලක් කරමින්, විශේෂයෙන්ම, නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සහ අභිජනනය වැනි අවශ්‍යතාවයන්ට සත්ත්ව තොග ආනයනය කිරීම හරහා පශු සම්පත් වෙළඳාම මගින් බෝවීම් වෛරසය, පාචනය වැනි විවිධාකාරයේ රෝග ඇති වේ. එවැනි රෝග මගින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ගොවීන්ගේ සමස්ත පශු සම්පත් නිෂ්පාදනයටම හානි සිදු කළ හැකිය. සමස්ත පද්ධතියම සෞඛ්‍ය ගැටලුවලින් ආරක්ෂා කරන අතරම, රටේ පරිසර පද්ධතියට ඇතිවිය හැකි එවැනි සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවදානම් මගින් රෝග ඇතුළු වීම, ස්ථාපිත වීම හා පැතිර යෑම වැළැක්වීම සඳහා නිරෝධායන විධිවිධාන රාමුවක අවශ්‍යතාවය පිළිබිඹු කෙරේ. දේශ සීමා හරහා රෝග වාහකයින් සම්ප්‍රේෂණය වැළැක්වීම සඳහා නිරෝධායන ප්‍රතිපත්ති ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති රෙගුලාසිවලට අනුකූල විය යුතුය. තවද, අපනයන භාණ්ඩ, පළිබෝධ සහ රෝග ඇති කරන ජීවීන්ගෙන් තොර බව තහවුරු කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික අපනයනකරුවන් විසින් ගෝලීය වශයෙන් සම්මත පරිචයන් අනුගමනය කළ යුතු අතර, මෑත වසරවල දී දක්නට ලැබුණු පරිදි, එවැනි ජීවීන් අපනයන භාණ්ඩ හා මුසු වීමෙන් ආනයනික රට විසින් එම භාණ්ඩ තොග ප්‍රතික්ෂේප කිරීම මෙන්ම ඉදිරියේදීත් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන භාණ්ඩ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සිදුවිය හැකිය.

කොවිඩ්-19 වසංගතය පැතිරීම හා වෙනත් හදිසි අවස්ථා වැනි උපද්‍රවයන්ගෙන් පැන නගින සමාජ-ආර්ථික බලපෑම් විසඳීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් සහ සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන් සවිමත් කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරයි. ගංවතුර, නාය යෑම් සහ වසංගත වැනි

1

කම්පනයන්ගෙන් කුටුම්භයන් සෘජුව බලපෑමට ලක්වන අතර, එමගින් රාජ්‍ය මූල්‍ය පිරිවැය සහ අනෙකුත් සමාජ ආර්ථික පිරිවැය ඇතුළුව සමස්ත ආර්ථිකයට වක්‍ර පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වේ. එබැවින්, දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන හා සමාජයේ අවදානමට ලක් විය හැකි කණ්ඩායම් වන වැඩිහිටියන්, ආබාධිත පුද්ගලයන්, කාන්තාවන් සහ ළමයින් කෙරෙහි සාපේක්ෂව විශාල බලපෑමක් ඇති කරන මෙවන් ආපදාවල බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා රටේ ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම් ශක්තිමත් කළ යුතුව ඇත. කොවිඩ්-19 පැතිර යෑම සහ පුද්ගල දුරස්ථකරණය සම්බන්ධ පියවර හඳුන්වා දීම අතිශය වීරල ආපදා අවස්ථාවක් වුවද, ආපදා කළමනාකරණ තත්ත්වයන් සඳහා සැලසුම් නිර්මාණය කිරීමේ දී එවැනි අවස්ථා ද සැලකිල්ලට ගැනීමට අවශ්‍ය වේ. මෙවැනි හදිසි අවස්ථාවන්ගෙන් පසුව දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන සහ අවදානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායම්වලට යළි යථා තත්ත්වයට පත්වීමට දිගු කාලයක් ගත වීම හේතුවෙන් ජනගහණය තුළ දරිද්‍රතා මට්ටම් ඉහළ යා හැකි අතර, නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය අඩාල වීම තුළින් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති වනු ඇත. වර්තමාන තත්ත්වයේ දී පහළ ආදායම් උපයන්නන්, දෛනික වැටුප් උපයන්නන්, විශේෂයෙන් අවිධිමත් අංශයේ සේවකයන්, සමාජ ආර්ථික කටයුතුවලට සීමාපැනවීම හෝ සැපයුම් දාමවල පවතින අවහිරතා හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ ආදායම් උපයන අවස්ථා සීමාවීම නිසා ඉහළ අවදානමකට ලක් වී ඇත. තවද, වෙළඳපොළ වෙත සීමිත ප්‍රවේශය, ප්‍රවාහන හා සැපයුම් පද්ධතියේ පවතින අවහිරතා සහ ශ්‍රම හිඟය හේතුවෙන් ගොවි හා ධීවර ප්‍රජාව මෙන්ම ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සැලකිය යුතු බලපෑමකට ලක් වී ඇත. අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් සඳහා විකල්ප ජීවනෝපාය අවස්ථා හෝ ඉතිරිකිරීම් සාමාන්‍යයෙන් නොමැති අතර, සමාජ ආරක්ෂණ සඳහා සීමිත ප්‍රවේශයක් පමණක් පවතී. එවැනි තත්ත්වයන් හමුවේ, සෘජු හා වක්‍ර ආර්ථික කම්පනවල බලපෑම අවම කිරීම සඳහා සහ දරිද්‍රතා මට්ටම් ඉහළ යෑම වැළැක්වීම සඳහා, සමාජ ආරක්ෂණය වඩාත් පුළුල් කිරීම සඳහා කිසියම් නම්‍යශීලීභාවයක් පැවතීම ආපදා කළමනාකරණයේ අනිවාර්ය අංගයක් වේ. එවැනි හදිසි අවශ්‍යතාවයන්ට මුහුණ දීම සඳහා අවශ්‍ය රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය රජය මගින් ගොඩ නගා ගත යුතුය.

කොවිඩ්-19 වසංගතය සහ ඉක්බිතිව ඇති වූ ගෝලීය ප්‍රතිචාර මගින්, අතීතයේ දී අර්බුදකාරී අවස්ථාවල යොදාගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිචාරවලට

වඩා සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිචාර අවශ්‍ය වන, ගැටලුකාරී තත්ත්ව කිහිපයක් ඉස්මතු කර දී ඇත. චීනය තුළ පැතිරීම ආරම්භ වූ කොවිඩ්-19 වසංගතය මාස තුනක් ඇතුළත ගෝලීය වසංගතයක් දක්වා වේගවත්ව පැතිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පෙර නොවූ විරූ ආකාරයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිචාර සමූහයක් භාවිත කිරීමට සිදුව ඇත. දේශ සීමා පාලනය ලිහිල් වීම සහ එමගින් වසංගතය ලොව පුරා පැතිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රධානතම සාධකය වන ජාත්‍යන්තර සංචාර පහසු වීම, වෛරසය වේගයෙන් ව්‍යාප්ත වීම සඳහා හේතු වී ඇත. පුද්ගල සංචලනය මෙන්ම වෙළඳාම ද මත සීමා පැනවීම, ප්‍රධානතම ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාරය වී ඇති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස “ජාතික රාජ්‍යය” මත රඳාපැවතීම ඉහළ ගොස් ඇත. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළු බොහෝ රටවල නිෂ්පාදන දේශීයකරණය වීම සහ ආර්ථික ආරක්ෂණවාදයට අනුබල දීම සඳහා, මෙය හේතු වී තිබේ. අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ, විශේෂයෙන් ම, පුද්ගලික ආරක්ෂණ උපකරණ හා කෘතීම ස්වසන යන්ත්‍ර නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රතිලෝම ඉංජිනේරු විද්‍යාව සහ නවීණ තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් නවෝත්පාදනයන් වේගයෙන් බිහිවී ඇත. ස්වයංපෝෂිතභාවය ළඟාකර ගැනීම සඳහා ගෙවතු මිලියනයක් සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගත් “අස්වනු නෙළීම හා වගාකිරීම පිළිබඳ සෞභාග්‍යා ජාතික වැඩසටහන” වැනි වෙනත් මූලාරම්භයන් මගින් කාලයත් සමඟ ඉමහත් ප්‍රතිඵල ලබාගත හැකි වනු ඇත. නවීන සේවා සැපයීමේ ක්‍රම, මහජන සෞඛ්‍ය සේවයේ පමණක් නොව බැංකු හා සිල්ලර වෙළඳාම වැනි වෙනත් අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් ආශ්‍රිතව ද යොදා ගෙන ඇත. එබැවින්, මෙවැනි අර්බුදයන්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට සහ සාමාන්‍ය ජනතාවට, සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් පවතින විටදී කළ නොහැකි හෝ ජනප්‍රිය නොවන බවක් පෙන්වුම් කරන, නව්‍ය සහ කාර්යක්ෂම උපායමාර්ග සලකා බැලීමට හා අනුගමනය කිරීමට ඉඩ සලසා දෙයි. කෙසේ වෙතත්, සමහර රටවල් “ප්‍රතිලෝම ආරක්ෂණවාදය”, එනම් ආනයන සීමා නොකර අපනයන සීමාකිරීම, සඳහා පියවර ගනිමින් සිටියි. වෙනස් වෙමින් පවතින අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා සියලු ආර්ථිකයන් සතුව සම්පත් නොමැති බැවින්, එවැනි නව ආරක්ෂණවාදයන් තුළින් වසංගතය වඩා දිගු කාලයක් පැවතිය හැකිය. වැළැක්වීමේ පියවර හා ප්‍රතිකාර “ගෝලීය පොදු භාණ්ඩ” ලෙස පිළිගැනීම ඉතා වැදගත් වන අතර, එමගින් සියලුම පුද්ගලයන්ට තවත් කෙනෙකුට හිරිහැරයක් නොවන පරිදි ප්‍රයෝජනයට



ගතහැකි හෙයින්, මෙම පොදු භාණ්ඩ පුළුල් ලෙස ව්‍යාප්ත කිරීම, අර්බුදය මැඩපැවැත්වීමට උපකාරී වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, මූලික වෛද්‍ය සැපයුම්වල හිඟය නිසා මුඛ ආවරණ සහ වෙනත් ආරක්ෂක උපකරණ අපනයනය කිරීම තහනම් කිරීමට රටවල්වලට සිදුවී තිබේ. මෙමගින් කෙටි කාලීනව රටේ පුද්ගල අවශ්‍යතා සපුරාලීමට හැකි වුව ද, අනෙකුත් රජයන් ද මීට ප්‍රතිවිරුද්ධ එවැනි ආරක්ෂණවාදී ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් අපනයන තහනම් කිරීමට යොමු විය හැකි බැවින් පුරවැසියන්ට සහ ව්‍යාපාරවලට දිගින් දිගටම හානිදායක බලපෑම් ඇතිවිය හැකිය. එසේම, සීමිත සම්පත්, ඵලදායීතාව හා තරගකාරීත්වය තුළින් ලබාගන්නා වාසි සහගත තත්ත්වය තුළ, දේශීය වෙළඳපොළ සඳහා එවැනි ප්‍රබල ප්‍රමුඛතාවයක් ලබාදීම තුළින් සෑම රජයකටම මෙම බෝවන රෝගයට තනිවම මුහුණදීම වඩාත් අභියෝගාත්මක වන හෙයින් රටවල් තුළ වඩා අයහපත් තත්ත්වයක් නිර්මාණය කෙරෙනු ඇත. කෙටි කාලීනව, එවැනි ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිචාර මගින් කොවිඩ්-19 වසංගතයට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන ගෝලීය සහයෝගීතාවයට බාධාවක් විය හැකි අතර, එය වෛරසයට ගොදුරුවන පුද්ගලයින් ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමටත් බොහෝ පුද්ගල මරණ සංඛ්‍යාවකටත් සහ ආර්ථික අඩපණවීම දිගුකාලයක් පුරා පැවතීමටත් මුළු විය හැක. දිගු කාලීනව, ගෝලීය සැපයුම් ජාලයන්ගේ සැලකිය යුතු පිරිහීමට මෙය හේතු විය හැකිය. වර්තමාන බිඳවැටීම මගින්, ආර්ථිකයන්ට දේශීය නිෂ්පාදනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට අවස්ථා සපයනු ඇති අතර, ආර්ථිකය තුළ ප්‍රගතියක් ලබා ඇති අංශ වෙත නැවත යොමුවීම මගින් බොහෝ ප්‍රතිලාභ ඇති නොවනු ඇත. නිදසුනක් ලෙස, මෑත වසරවල දී නිෂ්පාදන කර්මාන්තයෙහි ඇති වී ඇති ස්වයංක්‍රීයකරණ ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන්, අඩු එකතුකළ වටිනාකමක් සහිත නිෂ්පාදන කර්මාන්තයට නැවත පිවිසීම තුළින් නව රැකියා විශාල වශයෙන් උත්පාදනය නොවනු ඇත. තරගකාරී වාසිය පවත්වා ගැනීම සඳහා එවැනි ස්වයංක්‍රීයකරණයක් අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙවැනි ප්‍රතිපත්ති විභේදනයන් පැවතියද, ගෝලීයකරණයේ පාදක සාධක නොවෙනස්ව පවතින බැවින්, වෙනස් ස්වරූපයකින් වුවද, සියලු රටවල් ගෝලීයකරණය නැවත වැළඳගනු ඇත. මෙම පාදක සාධක අතරට භාණ්ඩ හා සේවා වෙළඳාම් කිරීමේ අවශ්‍යතාව, ලාභ ශ්‍රමය ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සහ බාහිර ප්‍රාග්ධනයට ප්‍රවේශ වීමේ අවශ්‍යතාව ඇතුළත් වේ. ශක්තිමත්, තිරසාර හා සාර්ව සහභාගිත්වයක් සහිතව යථාතත්ත්වයට

පත්වීමකට අනුබල සැපයීම සඳහා ගෝලීය සහයෝගීතාව අත්‍යවශ්‍ය වේ. අවදානම් තත්ත්වයක ඇති ආර්ථික මත තවදුරටත් අහිතකර බලපෑම් ඇති කරමින් එක් එක් රටවල් සඳහා පමණක් ප්‍රතිලාභ අපේක්ෂාවෙන් ගන්නා විරල හා හුදකලා පියවරයන්ට වඩා ඒකමතික හා මනාව සම්බන්ධීකරණය කරන ලද ගෝලීය ප්‍රතිචාර මගින් “ගෝලීය ගම්මානය” වේගවත්ව යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට මග පාදනු ඇත. කොවිඩ්-19 වසංගතය වැනි සිදුවීම් මගින් ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළු ආර්ථිකයන් දේශීයව හා ගෝලීයව ව්‍යාපාර සිදු කරන ආකාරය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ හැකිය. මැදි කාලීනව, තිරසාර සංවර්ධනය සහතික කිරීමේදී, එවැනි සිදුවීම් සඳහා මුහුණ දීමට සහ ඉන් ඇති විය හැකි ඕනෑම අහිතකර බලපෑමක් වළක්වා ගැනීමට සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සූදානම, තවදුරටත් තීරණාත්මකව පවතී. වෙනස්වන ගතිකතාවයන්ට අනුවර්තනය වීම සඳහා ආර්ථිකයේ පවතින හැකියාව මගින් ගෝලීය ව්‍යාපාර වක්‍රයෙහි මිලඟ ප්‍රසාරණාත්මක අවස්ථාවේ දී වඩාත් ඉහළ මට්ටමක් කරා ආර්ථිකයේ උඩ්භාගය වීම සඳහා අනුබල සපයනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මුහුණ දෙන ගැටලු සහ අභියෝග රැසක් ඉස්මතු කර දැක්වීමට ඉහත සාකච්ඡා මගින් උත්සහය දරන ලද අතර, තිරසාර හා සෑමට සමාන ප්‍රතිලාභ ලැබෙන ආර්ථික වර්ධනයක් සහ සංවර්ධනයක් අපේක්ෂිත පරිදි ළඟා කර ගැනීම සඳහා එම ගැටලු සහ අභියෝගවලට පිළියම් යෙදිය යුතුව ඇත. මෙම ගැටලු මෙන්ම තවත් බොහෝ ගැටලු සඳහා පිළියම් ද සමඟ පසුගිය මහ බැංකු වාර්තාවල සාකච්ඡා කර ඇති අතර, විවිධ ප්‍රතිපත්තිමය සාකච්ඡාවලදී ද මෙම අභියෝගයන් ඉස්මතු කර දක්වා ඇත. කණගාටුවට කරුණක් වන්නේ, මෙම ගැටලු සහ අභියෝග එකතුව කාලයත් සමඟ දීර්ඝ වෙමින් පැවතීමයි. මහා මැතිවරණයෙන් අනතුරුව අපේක්ෂිත දේශපාලන ස්ථාවරත්වය ප්‍රයෝජනයට ගනිමින්, අදාළ සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අදහස් ඒකරාශී කරමින් සකස් කෙරෙන ජාතික ප්‍රතිපත්ති තුළින් ඉහත ගැටලු සහ අභියෝග සඳහා පිළියම් යෙදීමට පූර්වෝපායික ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයක් රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තිරසාර පදනමක් සහිතව උඩ්භාගයක් වෙත යොමු කෙරෙමින් සියලු ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට අතීතයේ ඔවුන්ට මග හැරුණු සෞභාග්‍යය භුක්ති විඳීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

1

විශේෂ සටහන 3

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික උඩ්ඩායනය (Takeoff) - අවශ්‍යතාව සහ සුදානම

පසුබිම

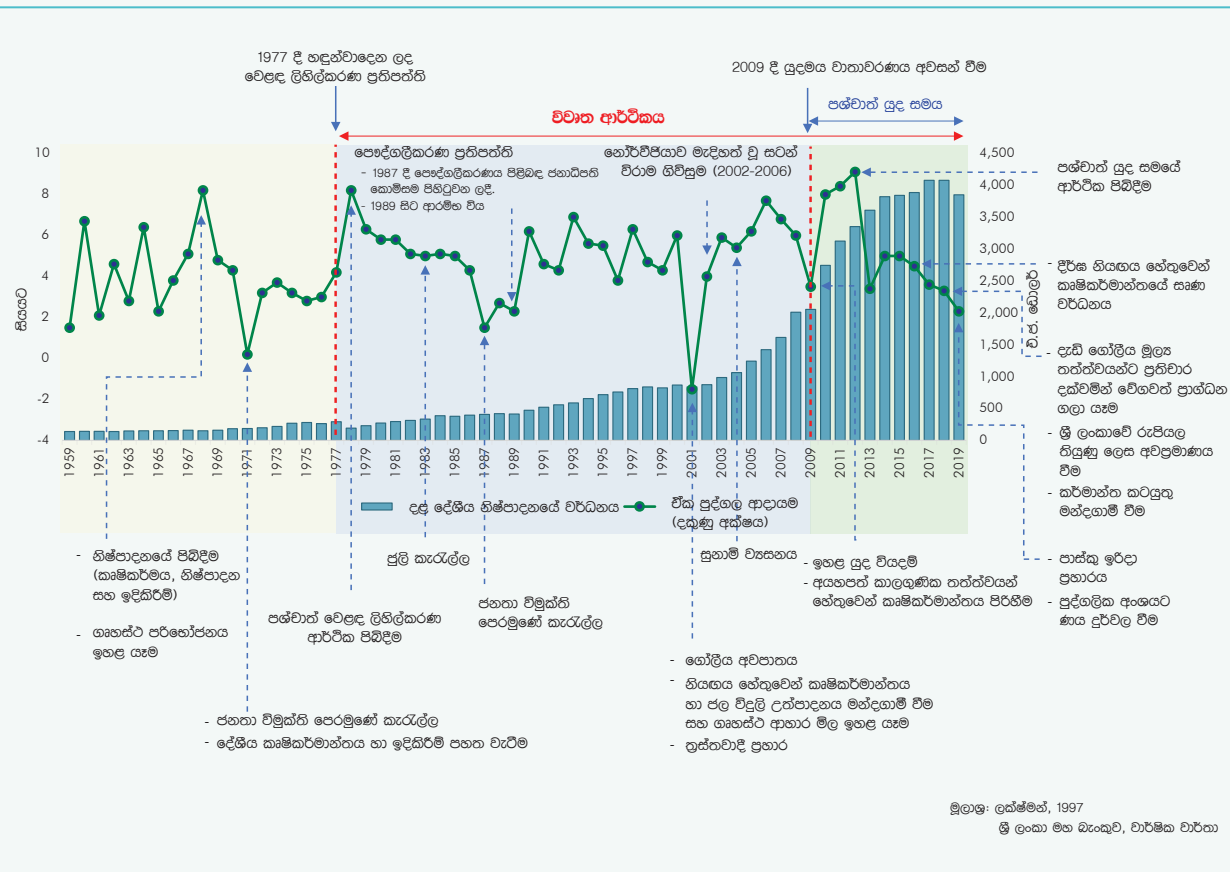
1948 දී ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් රටක් බවට පත්වන විට මූලික වශයෙන් කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකයක් වූ අතර අනෙකුත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට සාපේක්ෂව ඒක පුද්ගල ආදායම යම් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. වරින්වර බලයට පත්වූ රජයන් විසින් ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම හා සුභසාධනය ඉහළ නැංවීම අරමුණු කරගනිමින් විවිධ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නංවන ලදී. එලෙසම ප්‍රතිපත්තිවල වරින්වර සිදු වූ වෙනස් කිරීම් මෙන්ම පැවති අභ්‍යන්තර යුදමය වාතාවරණය සහ තරුණයින් විසින් ඇති කළ කැරලි මගින් මානව ප්‍රාග්ධනය සහ සම්පත් අහිමිවීම තුළින් ආර්ථිකයට දැඩි හානියක් සිදු වූ අතර, සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල ආයෝජනය කිරීම සඳහා වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවකාශය සීමාකිරීම මෙන්ම වරින්වර හඳුන්වා දුන් ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ද බාධා ඇති කළේය. 2009 දී අභ්‍යන්තර යුදමය වාතාවරණය අවසන් වීමත් සමඟ ඇති වූ විශාල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයත් සමඟ ආර්ථිකය තම විභව නිමැවුම් මට්ටම කරා මෙහෙයවනු ලැබූ

අතර, අඛණ්ඩව වසර තුනක් තුළ සියයට 8කට වඩා ඉහළ වර්ධන සාමාන්‍යයක් වාර්තා කරමින් ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය නැවතත් ඇති කළේය. ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් බවට පත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ඉතා සාර්ථකව ඉදිරියට ගමන් කළ ද විවිධ හේතු නිසා පසුගිය වසරවල ආර්ථික වර්ධන වේගය අඩුවීම මධ්‍යයේ, එහි ප්‍රගතිය මන්දගාමී විය (රූප සටහන වි.ස. 3.1). ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇති අතර “මැදි ආදායම් උගුල” මඟහරිමින් ඉහළ ආදායම් ලබන ජාතියක් බවට උඩ්ඩායනය වීම සඳහා සැමට සමානව ප්‍රතිලාභ ලැබෙන හා තිරසාර වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීමට සුදුසු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

ශ්‍රී ලංකාව සතු ශක්තීන්

මානව සංවර්ධන දර්ශකයේ රටවල් 189ක් අතරින් 71 වන ස්ථානයේ සිටින ශ්‍රී ලංකාව, සිය කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් සමඟ සසඳන විට දර්ශකයේ බොහෝ ඉදිරියෙන් සිටී. සාක්ෂරතාව අතින් සලකන කල

රූප සටහන වි.ස. 3.1
ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධන රටාව





ශ්‍රී ලංකාව සියයට 92.5ක අනුපාතයක් සමඟින් කලාපීය සහ ගෝලීය සාමාන්‍යයන් පසුකර සිටී.¹ තවද, සමාජ දර්ශක අනුව දකුණු ආසියාවේ ඉහළින්ම සිටින රටක් වන ශ්‍රී ලංකාවේ, දිවයින පුරා විසිරී පවතින කුටුම්භයන්ගෙන් සියයට 90කට වඩා ආරක්ෂිත පානීය ජල පහසුකම් තිබෙන අතර නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවය හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ වඩාත් සාධනීය තත්ත්වයක් ද දක්නට ලැබේ.² අධික දරිද්‍රතාවය විරල සාධකයක් වන අතර, ජනගහන දරිද්‍රතා දර්ශකයට අනුව 1996 වසරේ සියයට 26.1ක් වූ දරිද්‍රතාව 2016 වන විට සියයට 4.1 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස පහළ බැස තිබේ.³ එසේම, මුළු දිවයින පුරාම පාහේ විදුලිබලය සහිත රටක් බවට පත්වීම, විදුලි සංදේශ සම්බන්ධතා ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවතීම, වාණිජ අග නගරය කලාපීය අග නගරවලට සම්බන්ධ කරමින් රටේ අධිවේගී මාර්ග ජාලයට සිදුකරන අඛණ්ඩ එකතු කිරීම් සහ කොළඹ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය නගරයට අදාළ ගොඩකිරීම් සම්පූර්ණ කිරීමත් සමඟ භෞතික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහි මෑත වසරවල සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කර ඇත. 2019 ගෝලීය තරගකාරීත්ව දර්ශකයේ දකුණු ආසියානු කලාපයේ වැඩිම ප්‍රගතියක් ලැබූ රට ලෙස යටිතල පහසුකම් අංශයේ 61වන ස්ථානය දක්වා ස්ථාන හතරකින් ඉහළට පැමිණීම තුළින් ද මෙම වර්ධනය පිළිබිඹු කෙරේ.⁴ එමෙන්ම, නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව විසින් අනුගමනය කරන ලද මිනුම්, නොබැඳි විදේශ ප්‍රතිපත්ති තුළින් අත්කරගත් ආදර්ශමත් රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතා විදේශ ඍජු ආයෝජන (FDI) ආකර්ෂණය කර ගැනීමට මෙන්ම රටේ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ කාර්යසාධනය ඉහළ නැංවීමට ද උපයෝගී කරගත හැකිය. තවද, ක්‍රියාකාරී ශ්‍රම බලකායේ කාන්තා සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය විසින් මෑතක දී ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග, සහභාගීත්ව ආර්ථික වර්ධනයට උපකාරී වනු ඇත.

මූල්‍යමය වශයෙන් වැදගත් ස්ථානයක පිහිටීමෙන් වරප්‍රසාද ලත් දූපතක් වන ඓතිහාසික මුහුදු සේද මාවත මධ්‍යයේ පිහිටා ඇති ශ්‍රී ලංකාව ඉතිහාසය පුරාම නැගෙනහිර හා බටහිර වෙළෙඳුන්ගේ අවධානයට නතු විය. ආසියාව සහ සෙසු ලෝකය අතර වර්ධනය වන වෙළඳාමත් සමඟ, ජාත්‍යන්තර සමුද්‍රීය හා සැපයුම් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ඉස්මතු වීමේ හැකියාව පෙන්නුම් කරන ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම වර්තමානයේදී පෙරටත් වඩා වැදගත් වේ. මීට අමතරව, ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ සිට වූ විශේෂිත භූගෝලීය හා දේශගුණික සාධකවල බලපෑමෙන් සැදුම්ලත් ජලජ හා භෞමික පරිසර පද්ධති මෙන්ම,

ශ්‍රී ලංකාවට උරුම වූ සංස්කෘතික වටිනාකම් තුළින් පරිසර සංචාරක හා සුවතා සංචාරක කර්මාන්තය සඳහා විශාල විභවයක් ඇති රටක් වන්නට අවස්ථාව ඇත. තවද, නැගෙනහිර වෙරළ තීරයේ බහුලව පවතින බනිජ සම්පත් ඇතුළු වටිනා ස්වාභාවික සම්පත්, යෝග්‍ය හා තිරසාර ලෙස උකහා ගැනීම ආර්ථිකයේ දියුණුව සඳහා උපකාරී වනු ඇත.

පූර්වෝපායික සහ ඉදිරි දැක්මකින් යුතු මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දශකයකට වැඩි කාලයක් පුරාවට තනි ඉලක්කමක පවතින උද්ධමනයක් භුක්ති විඳීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත් වී තිබේ. ජනගහනයේ අවදානමට ලක්විය හැකි ජන කොටස් ආරක්ෂා කිරීමට සහයෝගය දෙන අතර සහ රැකියා නිර්මාණය කරන නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කරන අතරේ දී, රටේ තරගකාරීත්වය ඉහළ දැමීම තුළින් ආර්ථික වර්ධන ප්‍රයත්නයන් සඳහා සහය ලබාදීමට සහ සමස්ත සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව ඇති කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ලෙස උද්ධමනය අඩු සහ ස්ථායී අගයක පවත්වා ගැනීම සලකනු ලැබේ. කලක් දිවිත්ව ඉලක්කම් දෙකක උද්ධමනය සහිත ආර්ථිකයක් ලෙස සලකනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථික ව්‍යුහයේ මෙම සැලකිය යුතු වෙනස ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආර්ථික උච්චාසනය සඳහා වන උත්සාහයන් වෙත උත්ප්‍රේරකයක් වනු ඇත.

ගැටලු සහ අභියෝග

ආරම්භයේ දී සඳහන් කළ සාධකවලට අමතරව ඉහළ අයවැය හිඟය, ඉහළ වෙළඳ හා ජංගම ගිණුමේ හිඟය, ඉඩම්, ශ්‍රම හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළවල ගැටලු, ආයතනවල දැකිය හැකි සාම්ප්‍රදායික සහ නිලධාරීන්ගේ ස්වභාවයන්, සංස්කෘතික සාධක, දුර්වල පාලන ව්‍යුහයන්, දේශපාලන අස්ථාවරත්වය සහ දූෂණය වැනි හේතු ගණනාවක් නිසා දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඉහළ ආර්ථික වර්ධනයක් පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට නොහැකි වී තිබේ.

ආසියාවේ බොහෝ සාර්ථක ආර්ථිකයන්හි වර්ධන වේගය සඳහා අපනයන සහ විදේශීය ඍජු ආයෝජන හේතු වී ඇති බව සඳහන් කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන හා විදේශීය ඍජු ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් ලබා ඇති ප්‍රගතිය එහි කලාපීය රටවල් සමඟ සසඳන විට අඩු මට්ටමක පවතී. නැගෙනහිර ආසියානු අසල්වැසි රටවල් මෙන් නොව ශ්‍රී ලංකාවට අපනයන විවිධාංගීකරණය කිරීමට නොහැකි වී ඇති අතර ගෝලීය වෙළඳාම තුළ ශ්‍රී ලංකාව අත්පත් කරගෙන ඇති ප්‍රමාණය කාලයත් සමඟ පහත වැටී ඇති අතර 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ සිට එහි අපනයන ව්‍යුහය ඇඟලුම්, තේ සහ රබර් නිෂ්පාදනවලින් ඔබ්බට ඊළඟ මට්ටමට විකාශනය වී නොමැත. විශේෂයෙන් අපනයන සඳහා යොමු වූ කර්මාන්ත අංශයේ පෞද්ගලික දේශීය හා විදේශීය ආයෝජන නොමැතිකම, නවෝත්පාදන, පර්යේෂණ හා සංවර්ධනයේ මන්දගාමීභාවය සහ අපනයන විරෝධී නැඹුරුව අපනයන අංශයේ දුර්වල වර්ධනයට තවදුරටත් බලපා ඇත.

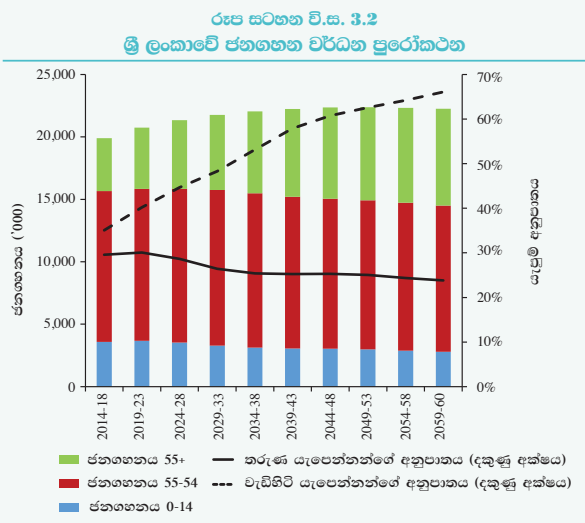
1 ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම බල සමීක්ෂණ 2018 වසර සඳහා කාර්තුමය ශ්‍රම බල සමීක්ෂණ තාවකාලික දත්ත මත පදනම් වේ.
 2 වැඩි විස්තර සඳහා <https://www.worldbank.org/en/country/srilanka/overview> බලන්න.
 3 ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකළ ගෘහ ඒකක ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂණය, 2016
 4 2018 වසරේ දී වාර්තා කළ ලකුණු 56ට සාපේක්ෂව 2019 වසරේ දී දර්ශක ඒකක 1.1ක වර්ධනයක් සමගින් ලකුණු 57.1ක් ලබාගත් ශ්‍රී ලංකාව රටවල් 141ක් අතුරින් 84වන ස්ථානයේ සිටී.

1

මේ අතර, අස්ථාවර ආර්ථික හා දේශපාලන වාතාවරණය සහ නිලධාරීන් හා සීමාවලින් යුත් ආයෝජන වාතාවරණය ශ්‍රී ලංකාවට විදේශ ආයෝජන ගලා ඒම වළක්වා තිබේ. මෙම ප්‍රවණතා විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟය පුළුල් කිරීමට හේතු වී ඇති අතර එවැනි හිඟයන්ට මූල්‍යනය කිරීම සඳහා රට වැඩි වශයෙන් විදේශීය ණය මත රඳා පැවතීමට සිදු වී තිබේ.

නිරසාර හා පුළුල් ආර්ථික වර්ධනයක් ලබා ගැනීම සඳහා ශ්‍රම බලකාය 21 වන සියවසේ අභියෝග සඳහා සූදානම් විය යුතුයි. මානව සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්යසාධනය ප්‍රශංසනීය වුවද, අනෙකුත් නැගී එන වෙළඳපොළවල් හා සසඳන විට උගත් තරුණ තරුණියන්ගේ විරැකියාව සහ කාන්තා ශ්‍රම සහභාගීත්වය අඩු මට්ටමක පවතින බව පෙන්නුම් කරයි. ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු කලාපය තුළ කාන්තා ශ්‍රම බලකායේ සහභාගීත්වය ඒනය හා ආසියාත් කලාපයේ ආර්ථිකයන්ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පවතී. මෙලෙස රැකියාවක් නොකරන හෝ රැකියාවක් නොසොයන උගත් කාන්තාවන් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් බරපතල කරුණකි. මීට අමතරව, ද්විතීයික, උසස් අධ්‍යාපන, සහ විශ්වවිද්‍යාල මට්ටමින් විද්‍යා, තාක්ෂණ ඉංජිනේරු සහ ගණිත අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රමාණවත් ලෙස නිරාවරණය නොවීම, වර්තමාන සේවා යෝජකයින්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සහ ව්‍යවසායකයින් බිහිකිරීමට අසමත් සහ අඩු නිපුණතා සහිත ශ්‍රම බලකායක් නිර්මාණය කර තිබේ.

තවද, කලාපයේ අනෙකුත් රටවල් හා සසඳන විට, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වේගයෙන් වයස්ගත වෙමින් පවතින අතරම ජන විකාශන සංක්‍රාන්තියේ උච්ච අවධියකට පැමිණ ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ පුරෝකථනවලට අනුව, 2015 සිට 2060 දක්වා කාලය තුළ වැඩිහිටියන්ගේ යැපුම් අනුපාතය තියුණු ලෙස ඉහළ යන අතර තරුණයන්ගේ අනුපාතය පහත වැටෙනු ඇත. ඊට අමතරව, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය 2040 මැද භාගය වන විට දී ඉහළ යනු ඇතැයි ද පුරෝකථනය කර ඇත. (රූප සටහන වි.ස. 3.2) 2050 වර්ෂය වන විට දී සමස්ත ජනගහනයෙන් වැඩිහිටියන්ගේ කොටස 2015 පැවති සියයට 13.4 හා සැසඳීමේ දී සියයට 25.7 දක්වා ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ශ්‍රම බලකායේ සංකෝචනය, අඩු ඵලදායීතාවය, සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා වැඩිහිටි සත්කාර වැනි මූල්‍යමය පීඩනය වැඩිවීම මෙන්ම අනාගතයේ දී විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සඳහා පිරිවැය ඉහළ යාම හරහා රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි වන බලපෑම මෙයින් ගම්‍ය වේ. ලෝක සමාජ ආරක්ෂණ වාර්තාවට (2017-2019) අනුව, ශ්‍රී ලාංකික ජනගහනයෙන් තුනෙන් එකකටත් වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් අවම වශයෙන් එක් සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ ක්‍රමයක් මගින් ආවරණය වන අතර විශ්‍රාම වැටුපක් ලබන්නේ මහජන වයසේ පුරවැසියන්ගෙන් සියයට 25ක් පමණ පිරිසකි.

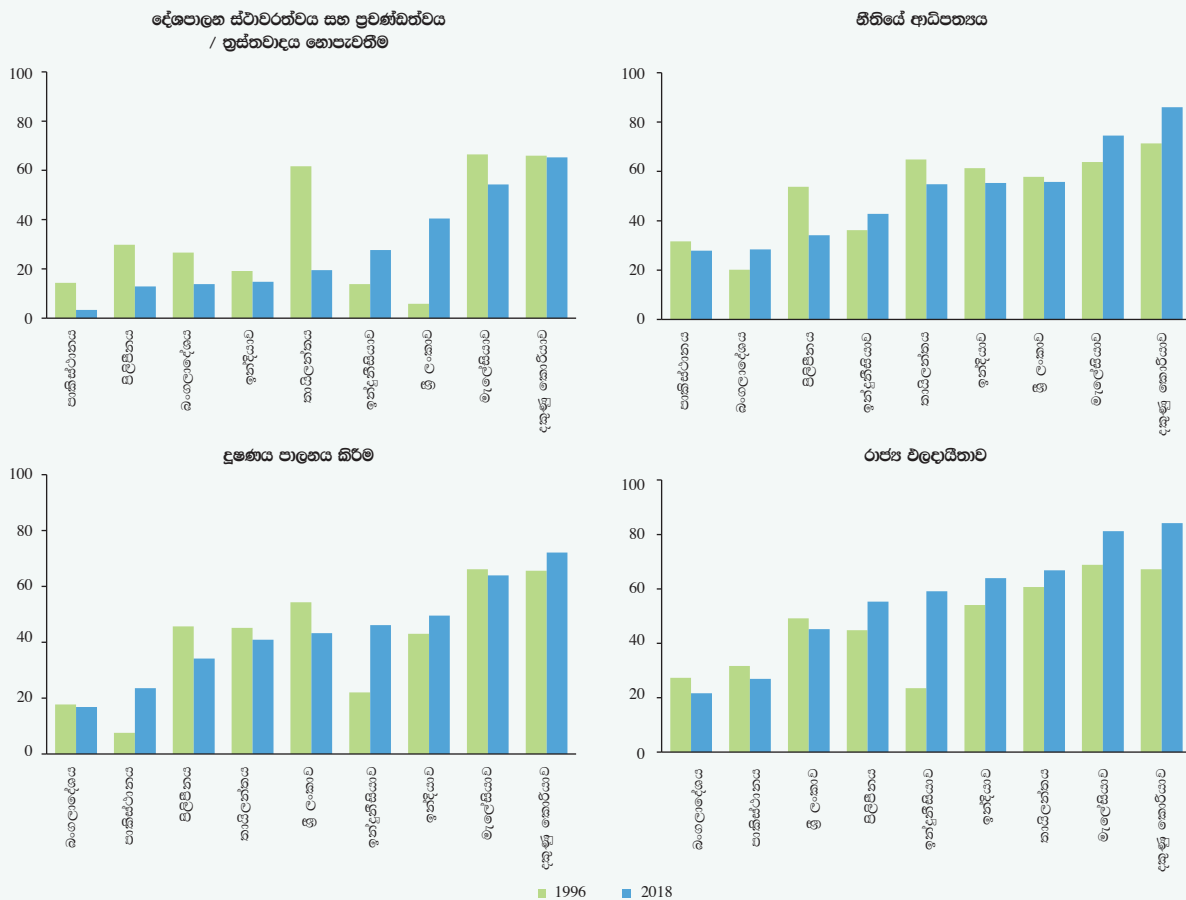


මූලාශ්‍රය: එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන පුරෝකථනය, මධ්‍යම සඵලතා තත්ත්වය (ලෝක බැංකුව 2015)

වසර ගණනාවක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික අස්ථාවරත්වයේ ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස නිවැරදි ලෙස කළමනාකරණය නොවූ රාජ්‍ය මූල්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු හැඳින්විය හැකිය. නැගී එන වෙළඳපොළ හා සසඳන විට, දීර්ඝ කාලයක් පුරා රාජ්‍ය ආදායම පහත වැටීම හා පුනරාවර්තන වියදම් ඉහළ යෑම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟයන් ඉහළ මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ බදු ආදායම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට අනුපාතයක් ලෙස ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුව අඩුම අගයක් ගැනීම කැපී පෙනෙන කරුණකි. එපමණක් නොව, වියදම් තාර්කික කිරීම සඳහා රජය විසින් පියවර ගන්නා ලද වුව ද රජයේ වියදම් වසර ගණනාවක් තිස්සේ අඛණ්ඩව ඉහළ ගොස් තිබේ. දිගින් දිගටම පැවති විශාල අයවැය හිඟයන් නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ ණය මට්ටම ද ඉහළ මට්ටමක පවතී. ඉහළ යන විදේශීය වාණිජමය ණය නිසා රජයේ මූල්‍ය කටයුතු සඳහා තවදුරටත් බලපෑමක් ඇති කරන අතර ඊට අදාළ අවදානම් සහ ඒ හා සම්බන්ධ ආන්තිකයන් ඉහළ යාම තුළින් පොලී පිරිවැය ඉහළ යෑමට සිදු වේ. ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කිරීම සඳහා රජයට විශාල හා අඛණ්ඩ රාජ්‍ය මූල්‍ය උත්තේජනයන් දීමට සහ විශාල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවකාශයක් නොමැති අතර රට ඉහළ ආර්ථික වර්ධන මාවතකට ගමන් කිරීමට නම් දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ අවශ්‍ය වේ.

දේශපාලන අස්ථාවරත්වය සහ ප්‍රතිපත්තිවල අවිනිශ්චිතතාවය ව්‍යාපාර විශ්වාසයට සහ ආයෝජන තීරණ ගැනීමට සාණාත්මකව බලපාන නිසා එය නිරසාර ආර්ථික වර්ධනය සඳහා සැලකිය යුතු අභියෝග ඇති කරයි. Aisen and Veiga (2011) පෙන්වා දෙනුයේ දේශපාලන අස්ථාවරත්වය මගින් ප්‍රතිපත්ති බලධාරීන්ගේ අවධානයට යොමු වන කාල පරාසය සීමා කරන බැවින් එය කෙටි කාලීන හා ප්‍රශස්තව නොවන ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ඇති කිරීමට හේතු වන බවයි.

රූප සටහන වි.ස. 3.3
ගෝලීය යහපාලන දර්ශක - ප්‍රතිශත ශ්‍රේණි (අ)



(අ) ප්‍රතිශත ශ්‍රේණිය මගින් සමස්ත දර්ශකයෙන් ආවරණය වන සියලුම රටවල් අතර රටේ ශ්‍රේණිගත කිරීම පෙන්වනු ලබන අතර, 0 අවම ස්ථානයටද, 100 ඉහළම ස්ථානයටද අනුරූප වේ. මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකුව

එමෙන්ම නිරන්තර ප්‍රතිපත්ති මාරු වීම් අස්ථාවරත්වය ඇති කරන අතර එය ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයට සාමාන්‍යයෙන් බලපායි. දේශපාලන ස්ථාවරත්වය, යහපාලනය පැවතීම, රජයේ කාර්යසාධකත්වය, නීතියේ ආධිපත්‍ය සහ දූෂණය තුරන් කිරීම ආර්ථිකයක තිරසාර වර්ධනයට ධනාත්මක දායකත්වයක් සපයයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ කලින් කලට ආණ්ඩු වෙනස් වීම් තුළින් පිළිබිඹු වන මනා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් පැවතුන ද ස්වාධීන සිවිල් සේවයක් නොමැතිකම සහ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිකම හේතුවෙන් එකිනෙකට නොගැලපෙන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක වීමට තුඩු දී ඇති අතර ආයෝජන සහ වෙනත් දිගු කාලීන ආර්ථික ක්‍රියාකරකම් සඳහා පුරෝකථනය කළ හැකි ගමනාන්තයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික උඩ්ඩායනයක් අත්පත් කර ගැනීමට සහාය වන උපායමාර්ග

ඉහත සඳහන් කළ පරිදි, ශ්‍රී ලංකාව තුළ තීරණාත්මක හිතකර සාධක කිහිපයක් දැනටමත් පවතින අතර, ආර්ථික උඩ්ඩායනයට බාධා පමුණුවන විවිධ තත්ත්වයන්

මගහැරවීම සඳහා අවශ්‍ය සහාය වීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කළ යුතුව ඇත. ඉහළ ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් බවට පත් වීමේ ඉදිරි පිම්ම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ඉදිරි දශකය තුළ උපකාරී වන එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන උපායමාර්ග මනාව සකස් කිරීම, රට ඉහළ ආදායම් ලබන ආර්ථිකයක් බවට පත්වීමේ දී ශක්තිමත් දායකත්වයක් සපයනු ඇත. ඇගයුම් හා තේ වැනි සාම්ප්‍රදායික අඩු තාක්ෂණික නිෂ්පාදනවල සිට යන්ත්‍රෝපකරණ හා උපකරණ, ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ, වාහන, මෘෂධ සහ එකතු කළ අගයක් සහිත ධනික නිෂ්පාදන වැනි මධ්‍යම හා ඉහළ තාක්ෂණික නිෂ්පාදන දක්වා අපනයන විවිධාංගීකරණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ අපනයන උපායමාර්ගවල විප්ලවීය වෙනසක් සිදු කිරීම අවශ්‍ය වේ. දියුණුවක් කරා ළඟා වූ ප්‍රකට ආසියාතික රටක් වන වියට්නාමය, සිය අපනයන කෘෂිකාර්මික හා ස්වභාවික සම්පත් පදනම් කරගත් නිෂ්පාදනවල සිට 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ දී ඇගයුම් දක්වා ද පසුව 2000 දශකයේ අග භාගයේ දී ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ දක්වා ද

1

විවිධාංගීකරණය කරන ලද අතර, එමනිසා අද වන විට ගෝලීය නිෂ්පාදන ජාලයේ මූලික අපනයනකරුවන් අතර සිටී.

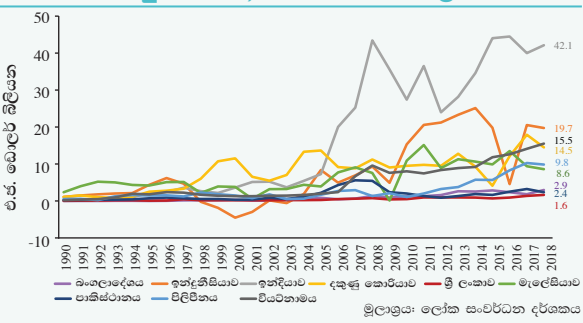
ශ්‍රී ලංකාව ද එහි සාම්ප්‍රදායික අපනයන වෙළඳපොළෙන් ඔබ්බට පිවිසීමට සලකා බැලිය යුතුය. යම් ප්‍රමාණයකට වරණීය ප්‍රවේශයන්ගේ ද සහය ඇතිව ශ්‍රී ලංකාව විසින් බටහිර රටවලට කෙරෙන අපනයන මුළු අපනයන ප්‍රමාණයෙන් අඩකට වඩා වේ. ජී.එස්.පී සහ ජී.එස්.පී ජලස් වැඩසටහන් අතීතයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ඉහළ නැංවීමට දායක වුණු නමුත් එවැනි ප්‍රතිලාභ කෙටි කාලීන වන අතරම ඉහළ මැදි ආදායම් ලබන ආර්ථිකයන්ට ලැබිය නොහැකිය. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රමයෙන් නැගී එන ආසියාව සහ වෙනත් සාම්ප්‍රදායික නොවන වෙළඳපොළ වෙත අවධානය යොමු කළ යුතුය.

වෙළඳ හාණ්ඩ අපනයනය විවිධාංගීකරණය කිරීමට අමතරව සේවා අපනයන තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම කෙරෙහි ශ්‍රී ලංකාව අවධානය යොමු කළ යුතුය. සංචාරක කර්මාන්තය සහ තොරතුරු තාක්ෂණ ව්‍යාපාර ක්‍රියාවලි බාහිර මූලාශ්‍ර වෙත පැවරීම වැනි හඳුනා ගත් සේවා අංශවලට අමතරව, සේවා පහසුකම් සහ මූල්‍ය සේවා වැනි සැලකිය යුතු ලෙස වැදගත් සේවාවන්හි අපනයන වැඩිදියුණු කිරීමට ද පියවර ගත යුතුය. කොළඹ වාණිජ හා මූල්‍ය සේවා සැපයීමේ මධ්‍යස්ථානය සැලසුම් කර ඇති ආකාරයට ක්‍රියාත්මක වීමෙන් පසු සේවා අපනයන වර්ධනය කරමින් ශ්‍රී ලංකාවට අතිරේක විදේශ විනිමය උපයා ගැනීමට අවස්ථාව සැලසෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව සිය අපනයන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රාග්ධනය හා මානව සම්පත් ආශ්‍රිතව උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් රටවල් සමඟ, විශේෂයෙන් කලාපීය රටවල් සමඟ උපායමාර්ගික ආර්ථික සහයෝගීතාව ඇති කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. අපනයන වර්ධනය මගින් මෙහෙයවනු ලබන ආසියාවේ ප්‍රමුඛතම නැගී එන ආර්ථිකයක් ඇති වියට්නාමයේ අත්දැකීම්වලින් ශ්‍රී ලංකාවට දැනුවත් විය හැකිය. 1995 සිට වියට්නාමය සක්‍රීයව නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් කිහිපයක් අත්සන් කළ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වියට්නාමයේ අපනයන සඳහා වන තීරු බදු පහත වැටුණු අතර එමගින් අපනයන අංශය මෙන්ම ආර්ථිකයේ ද ව්‍යාප්තියට මග පෑදුණි. පවත්නා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම්වලින් උපරිම ඵල නෙලා ගැනීමට පියවර ගන්නා අතරම රටේ ස්වෛරීභාවය හා ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කර ගනිමින් අනෙක් අතට විශාල ආර්ථිකයන් සමඟ නව ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීමට පියවර ගත යුතුය. එවැනි වෙළඳ ගිවිසුම් දේශීය අපනයනකරුවන්ට ගෝලීය අගය දාමයන් සමඟ ඒකාබද්ධ වීමට අවස්ථාව සලසා දෙන අතර, එමගින් වෙළඳපොළවල් වෙත ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කරන අතරම තරඟකාරිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ නව්‍යකරණයන්ට සහාය දීමට සිදු වේ.

වඩාත් වැදගත් දෙය නම්, දේශීය නිෂ්පාදන ඉහළ නැංවීම තුළින් ඉහළ වර්ධන මාවතකට ළඟා වීම සඳහා ණය නොවන මූල්‍ය ප්‍රවාහ ආකර්ෂණය කර ගැනීම කෙරෙහි ශ්‍රී ලංකාව වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කළ යුතුය. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට විදේශීය සෘජු ආයෝජන ගලා ඒම ක්‍රමයෙන් ඉහළ ගොස් ඇතත් එය කලාපීය රටවල් හා සැසඳීමේදී අන් විදින බෙහෙවින් අඩු මට්ටමක පවතී. නිදසුනක් වශයෙන්, වියට්නාමය වසර ගණනාවක් තිස්සේ ආයෝජන හිතකාමී වෙළඳ ගිවිසුම්, ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟම ඵලදායී සහ අපනයන අංශ වෙත සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සමත් වී ඇති අතර, ඉන්දොල්, සැම්සුන්ග්, මිටිසුබිසි, ජී.ඊ., එල්.ජී. සහ පැනසොනික් වැනි දැනට ලොව ප්‍රමුඛ පෙළේ වෙළඳ නාමයන්ට තෝතැන්තක් වී ඇත. මෙම අත්දැකීම් අනුව යමින් ශ්‍රී ලංකාව ද විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට ක්‍රියා කළ හැකි අතර එමගින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පමණක් නොව තාක්ෂණික හා විශේෂඥ දැනුම හුවමාරුව ද ප්‍රවර්ධනය ද සිදු කළ හැකිය. විදේශීය සෘජු ආයෝජනවලට ඇති බාධාවන්ට විසඳුම් ලෙස නෛතික, ආයතනික හා ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ කාලෝචිතව හඳුන්වාදීම ශ්‍රී ලංකාව ව්‍යාපාර කිරීමේ පහසුව ශ්‍රේණිගත කිරීම හි ඉහළට යෑමටත් ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය වැඩිවීමටත් හේතු වනු ඇත. විදේශීය සෘජු ආයෝජන ඉහළ යෑමත් සමඟ ගෝලීය නිෂ්පාදන දාම වෙත නිෂ්පාදකයින්ගේ ප්‍රවේශය වැඩි වනු ඇති අතර එය නව නිෂ්පාදන කිරීමටත්, නව වෙළඳපොළවල් කරා නිෂ්පාදන ව්‍යාප්ත කිරීමට සහ විවිධාංගීකරණය කිරීමටත්, එමෙන්ම රැකියා උත්පාදනය කිරීමටත් අවස්ථාවක් සලසනු ඇති අතර එමගින් රටේ සමස්ත ආර්ථික වර්ධනයට හා සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට සහාය වනු ඇත. විදේශීය සෘජු ආයෝජන ඉහළ යෑම විනිමය අනුපාතයේ ස්ථායීතාවයට සහාය දෙන අතරම, අපනයන ඉපැයීම් ස්වරූපයෙන් විදේශ ආදායම වර්ධනය කර එමගින් විදේශ අංශයේ ජංගම ගිණුමේ හිඟයන් මූල්‍යනය සඳහා ණය මත රඳා පැවතීම අඩු කිරීමට සහ දිගු කාලීනව රජයේ ආදායම වැඩිදියුණු කිරීමට ද ඉවහල් වේ.

රූප සටහන වි.ස. 3.4
විදේශීය සෘජු ආයෝජන, ශුද්ධ ගලා ඒම
(ගෙවුම් ශේෂය, පවත්නා ඒ.ජ. ඩොලර්)





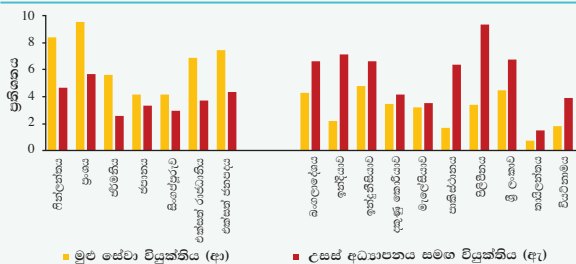
Agenor, Canuto, & Jelenic (2012) සහ Agenor (2017) වැනි කතෘවරු විසින් ඉස්මතු කර ඇති පරිදි, 21වන සියවසේ ශ්‍රම වෙළඳපොළ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා උසස් තත්ත්වයේ මානව ප්‍රාග්ධනයක් නොමැතිකම, වෙනත් රටවල්වලින් ලබාගත් තාක්ෂණයන්ගෙන් උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම සීමා වීම මෙන්ම යෝග්‍ය තාක්ෂණයන් රට තුළ නිපදවීම ද සීමාවීම හේතුවෙන්, රටවල් මැදි ආදායම් මට්ටම්වල දිගු කාලයක් සිර වී සිටීමට එක් හේතුවක් වේ. මෙම බාධකයට මුහුණ දීම පිණිස ඉහළ නිපුණතා අධ්‍යාපනයක් සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ආයෝජනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ උපාධිධාරීන්ගේ සංයුතිය සලකා බැලූ කල, වැඩි දෙනෙක් මානව ශාස්ත්‍ර සහ සෞන්දර්යාත්මක අධ්‍යයනයන් ප්‍රගුණ කරන බව පෙනීමට ඇත. කෙසේ වෙතත්, මධ්‍යම ආදායම් මට්ටම්වලින් ඉහළ ආදායම් කාණ්ඩයට ළඟා වී ඇති සිංගප්පූරුව සහ දකුණු කොරියාව වැනි රටවල් උපාධිධාරීන් වැඩි කොටසක් විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ආශ්‍රිත ක්ෂේත්‍රවලින් බිහි කරන අතර, එමගින් ඔවුන්ගේ නවෝත්පාදන හැකියාවන් ඉහළ නංවනු ලැබේ. ඉහළ නිපුණතා සහිත උපාධිධාරීන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම ද ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සඳහා එවැනි ශ්‍රම අවශ්‍යතා ඇති කර්මාන්ත දියුණු කිරීම සහ ඒ සඳහා සහාය ලබා දීම ද මේ හා සමානවම වැදගත් වේ. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින තත්ත්වය තුළ උසස් අධ්‍යාපනයේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණය ආශ්‍රිත ක්ෂේත්‍ර සඳහා සහයෝගය ලබා දීම තුළින් විශේෂඥයින්ගේ බිහි කිරීම පමණක් නොව එවැනි විශේෂඥයින්ගේ සඳහා වූ ඉල්ලුම ද වැඩි කිරීමට අවධානය යොමු කළ යුතුය. රටේ පවතින නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය මධ්‍යයේ විශාල රාජ්‍ය මූල්‍ය බරක් දරමින් බිහි කළ බොහෝ උපාධිධාරීන් සිය අධ්‍යයන කටයුතු අවසන් වීමෙන් පසුව වෙනත් රටවලට සංක්‍රමණය වන බව මෑත අතීතයේ අත්දැකීම් ඉස්මතු කර පෙන්වයි. එසේම, පෞද්ගලික අංශයේ, විශේෂයෙන් ඉහළ හැකියාවන් අවශ්‍ය කෙරෙන අංශවල, ඉහළ වැටුප් මට්ටම් තිබිය දී වුවද, ඉහළ රැකියා සුරක්ෂිතතාව වඩා

ප්‍රිය කරමින් බොහෝ උපාධිධාරීන් පෞද්ගලික අංශයේ රැකියාවලට වඩා රජයේ රැකියාවලට කැමැත්තක් දක්වන බව පෙනෙන්නට තිබේ. Nedelkoska, O'Brien & Stock (2018) විසින් පෙන්වා ඇති පරිදි, පෞද්ගලික අංශයේ එවැනි විශේෂඥයින්ගේ හිඟයක් දැනටමත් පවතින බව මෙම තත්ත්වය මගින් අදහස් කෙරෙයි. මේ හේතුවෙන්, විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීම සඳහා රජය ගෙන ඇති පියවර තුළ, ශ්‍රම වෙළඳපොළේ ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි තෘතීයික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීමට තවදුරටත් උත්සාහ කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අතරම, Delalibera and Ferreira (2019) ඇතුළු අධ්‍යයනයන් මගින් පෙන්වන පරිදි මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ශ්‍රම ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට දායක වන අතර, ශ්‍රී ලංකාව ද අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික ස්ථරවල ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කළ යුතුය. එවැනි ක්‍රියාමාර්ග තුළින් ළඟා කර ගත හැකි ශ්‍රම බලකායේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම රටේ මතු වෙමින් පවතින ජන විකාශන අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා ද ප්‍රයෝජනවත් විය හැකිය.

මැදි ආදායම් උගුල පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී ඉතා සුලභ කාරණයක් වනුයේ එය නවෝත්පාදනය සිදු කිරීමට ඇති නොහැකියාව නිසා සිදු වන බවයි. බටහිර රටවල් හා සංසන්දනය කරන විට බොහෝ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියානු රටවල බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් සඳහා ලබා දී ඇති වැදගත්කම අඩු ය. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, පවත්නා නීති හා රෙගුලාසි විදේශීය ආයතන විසින් පිහිටුවා ඇති බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා බෙහෙවින් පුළුල් වන නමුත්, දේශීය නවෝත්පාදකයින් සහ නව නිපැයුම් සඳහා බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් ස්ථාපිත කිරීමෙහි මන්දගාමී ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරන අතරම වෙහෙසකාරී ක්‍රියාවලින් ද ඇතුළත් වන බැවින්, නව නිපැයුම්කරුවන්ට ඔවුන්ගේ උත්සාහයන් සඳහා ආර්ථික වාසි ලබා ගැනීම දුෂ්කර වීම හේතුවෙන් නව්‍යකරණයන් අධෛර්යමත් වේ. මේ අනුව, ප්‍රතිපත්තිමය දෘෂ්ටි කෝණයකින් බැලූ කල බුද්ධිමය දේපළ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ දැනුම්වත්භාවය වැඩි කිරීමට සහ එවැනි නීති හා රෙගුලාසි බලාත්මක කිරීම සහතික කිරීමට පියවර ගැනීම වැදගත් වන අතරම, දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් එවැනි අයිතිවාසිකම් ස්ථාපිත කර ගැනීමට දේශීය නවෝත්පාදකයින් හට ක්‍රියාකාරීව සහාය වීම වැදගත් වේ.

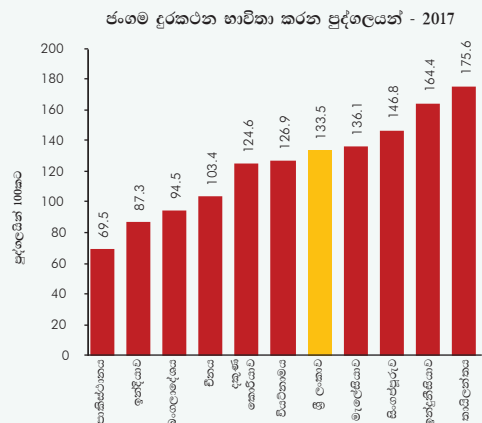
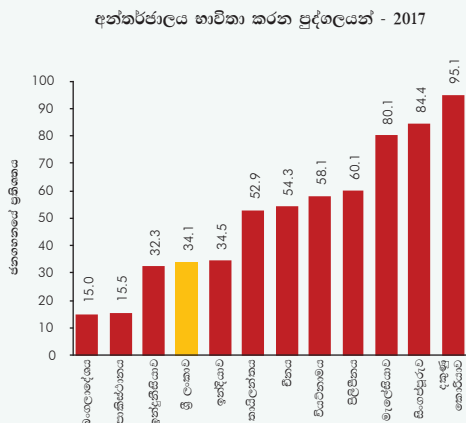
විදුලි සංදේශ සහ පුළුල් පරාස අන්තර්ජාල පහසුකම් ඇතුළු දියුණු යටිතල පහසුකම් සඳහා වූ ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම තිරසාර වර්ධනයට දායක වී ඇති බව සිංගප්පූරුව සහ දකුණු කොරියාව වැනි ගිණිකොනදිග ආසියාවේ සාර්ථක වූ රටවල අත්දැකීම් මගින් පෙන්නුම් කරනු ලැබේ. මේ හා සම්බන්ධව ප්‍රශංසනීය ප්‍රගතියක් ලබා ඇතත්, කලාපීය සමාන රටවල් හා සංසන්දනය කිරීමේ දී ඉහළ පුළුල් පරාස අන්තර්ජාල පහසුකම්වල සාපේක්ෂව ඉහළ සැබෑ පිරිවැය

රූප සටහන වි.ස. 3.5
උගත් අය අතර සේවා විදුහත්ව ඇතුළත සංසන්දනය කිරීම
ජනගහනය - 2009-2016 සාමාන්‍යය (අ)



(අ) සිංගප්පූරුව රටවල් සඳහා සිංගප්පූරුව පරිමාණයෙන් ගෙන දක්න ලබන පොදු විද්‍යාල අවසරයන්හි සාමාන්‍ය අගය සමඟම නිර්වචන දක්නට පවතින පාලනයන් පමණක් යොදා ගන්නා ලදී.
 (ආ) රැකියාවේ පොදු විද්‍යාලීන ක්‍රමය රැකියාවට යොදා ගැනීම, රැකියාවේ පොදු විද්‍යාලීන ක්‍රමය ඉවත් කිරීමට හෝ සේවා විදුහත්ව ඇ අවට දැක්වීම යට අනුව වෙනස් වේ.
 (ඇ) මූලික විධිමත් උසස් අධ්‍යාපන මට්ටමින් ඇති ඉහළ බලකායේ ප්‍රතිශතය, උසස් අධ්‍යාපන කාණ්ඩය 2011 ජනගහනවල අධ්‍යාපන අයිති වර්ධනය (International Standard Classification of Education) (ISCED 2011) අනුව, පහත කැපී පෙනෙන පරිදි නිර්වචන අධ්‍යාපනය, ප්‍රථම උපාධිය හෝ ඊට සමාන අධ්‍යාපන මට්ටමින්, ශාස්ත්‍රානුක උපාධියක් හෝ සමාන අධ්‍යාපන මට්ටමින්, හෝ අවසරය උපාධිය සහ සමාන අධ්‍යාපන මට්ටමින් ගත අතර වලින් සමන්විත වේ.
 මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකුව

රූප සටහන වි.ස. 3.6
අන්තර්ජාල සහ ජංගම දුරකථන ඝනත්වය



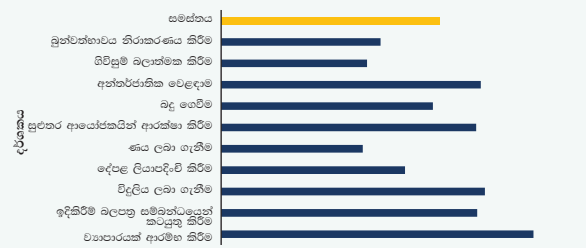
මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකුව

සහ සාපේක්ෂව අඩු අන්තර්ජාල ඝනත්වය (කෙසේ වෙතත් ජංගම දුරකථන ඝනත්වය සැසඳිය හැකි මට්ටමක පවතී) වැනි දර්ශකයන් මගින් පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි, වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට තවමත් බොහෝ ඉඩකඩ ඇත. ප්‍රවෘත්තිය යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ද, පොදු ප්‍රවෘත්තිය සහ දුම්රිය ජාලය වැඩිදියුණු කිරීම හරහා මාර්ග පද්ධතියේ වැඩිදියුණු කිරීම් අනුපූරණය කිරීම තුළින් රටට ඉහළ ආර්ථික හා සමාජීය ප්‍රතිලාභ ලබාගත හැකිය.

වැඩි දියුණු කරන ලද ව්‍යවසායකත්වය රටක ඉහළ නිමැවුම සහ ඵලදායීතාවය උත්පාදනය කිරීමටත් වැඩිදියුණු කළ රැකියා අවස්ථා සමඟ වැඩි ආදායමක් උපයාගැනීම හරහා ජාතික ආදායම සහ ආදායම් ව්‍යාප්තිය ඉහළ නැංවීමට මග පාදයි. ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා හිතකර වාතාවරණයක් පැවතීම මගින් යටිතල ව්‍යුහ කර්තෘ වූ සංවර්ධිත ව්‍යවසායක සංස්කෘතියක් මගින් ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමෙන් ආර්ථිකය ඉදිරියට ගෙන යාමට හැකිවන අතර එමගින් සමස්ත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නංවයි. 2020 ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑම (Doing Business 2020)⁵ වාර්තාව අනුව ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ පහසුව සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව, කලාපයේ සමාන රටවල්වලට වඩා පහළ ස්ථානයක් දරමින් රටවල් 190ක් අතුරින් 99 වන ස්ථානය හොබවනු ලබයි. ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ දර්ශකයන්ට ප්‍රමුඛතාව ලබාදෙමින් සිය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රමෝපායන් විධිමත් කිරීම තුළින් ඉන්දියාව සිය ශ්‍රේණිගත කිරීම ඉහළ නැංවීමට සමත් වී ඇත. වියට්නාමය වැනි රටවල් බදු ගෙවීම පහසු කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ තොරතුරු යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කර ඇත. මෑත කාලයේ දී ශ්‍රී ලංකාව ද බදු ගොනු කිරීම, ඉදිකිරීම් බලපත්‍ර සැකසීම සහ ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අන්තර්ජාලය හරහා පද්ධති හඳුන්වා දීමෙන්

තොරතුරු තාක්ෂණ යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට උත්සාහයන් කිහිපයක් සිදු කරන ලදී. විදේශ ආයෝජන සඳහා පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් අන්තර්ජාලය හරහා අයදුම්පත් ඇගයීමේ පද්ධතියක් (Online Application Tracking System) හඳුන්වා දී ඇත. ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ පහසුව සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකාවට සාපේක්ෂව අඩු ලකුණු ප්‍රමාණයක් හිමිවීමෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අවකාශයක් ඇති බවයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ලබාගැනීම, විශේෂයෙන් වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා වැය කරන කාලය හා පිරිවැය සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලියේ ගුණාත්මකභාවය අනුව ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම, නැවත යථා තත්වයට පත්වීමට ගතවන කාලය සහ බුන්වත්තාවය සම්බන්ධයෙන් නීතිමය රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සැලකිල්ලට ගනිමින් බුන්වත්තාවය නිරාකරණය කිරීම වැනි ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ අඩු වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. ව්‍යවසායකයින්ට අවස්ථා ලබාදෙන පුළුල් පරාසයකින් යුත් දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් රටේ ව්‍යවසායකත්වය විකාශනය කිරීම සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම තුළින් තවදුරටත් වර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගත හැකිය.

රූප සටහන වි.ස. 3.7
ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑමේ දර්ශක - 2019



මූලාශ්‍රය: ලෝක බැංකුව

5 ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යෑම 2020 (Doing Business 2020) යනු ලෝක බැංකුවේ වාර්ෂික අධ්‍යයනයක 17 වන මාලාව වන අතර එය ව්‍යාපාර රෙගුලාසි සහ රටවල් 190 ක දේපළ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක දර්ශක ඉදිරිපත් කරයි. එහි දත්තයන් 2019 මැයි 01 වන දිනට පවතියි.



දශක ගණනාවක් පුරා ශ්‍රී ලංකාව ද්විතීව හිඟයන් ඇති රටක් ලෙස හිඟ මූල්‍යනය සඳහා දේශීය හා විදේශීය ණය ගැනීම මත රඳා පවතී. රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය සහ තිරසාර ණය මට්ටමක් පවත්වා ගැනීම ශක්තිමත් කිරීම අරමුණු කොටගෙන වරින්වර පැවති රජයන් විසින් රාජ්‍ය වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම ද සිදු කරන අතර බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු පරිපාලනය සහ අනුකූලතාව වැඩිදියුණු කරමින් ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා උපක්‍රමික භාවිතා කරන ලදී. බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් මෑත කාලීන බදු ප්‍රතිසංස්කරණ මූල පිරිමි ව්‍යාපාර විශ්වසනීයත්වය වැඩිදියුණු කරන අතර රටේ බදු ක්‍රමය සරල කිරීමට උපකාරී වේ. රජයේ වියදම් ද ඉහළ මට්ටමක ඇති බැවින් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා පියවර නිසි අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියකින් රජයේ වියදම් සම්මුතියකින් තොරව රාජ්‍ය ආයෝජන වියදම් කැප කිරීමකින් තොරව රජයේ වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා වඩාත් අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ. අයවැය හිඟය සහ ණය තිරසාර ගැටලුකාරී මට්ටමක පැවතීමෙන් සාර්ව ආර්ථික අස්ථාවරත්වයක් ඇති වීමෙන් ආර්ථික වර්ධනයට බාධා ඇතිවන බැවින් ඉහළ ආදායම් රටක් කරා ගමන් කිරීමට දරන වැයම සඳහා මෙම පියවර වැදගත් වේ. මීට අමතරව, රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ මනා හැසිරවීම වැඩිදියුණු කිරීමෙන් සහ රජය සතු වාණිජ ව්‍යවසායයක් ප්‍රතිසංස්කරණ හා ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමෙන් ඔවුන්ගේ මූල්‍ය ශක්‍යතාව වැඩිදියුණු කිරීමට මෙන්ම එමගින් මධ්‍යම රජයේ වියදම අවම කිරීම සඳහා ද රජය විසින් ශක්තිමත් ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතු වේ.

දේශපාලන ස්ථාවරත්වය ආර්ථික ස්ථාවරත්වය සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතාවක් බව බොහෝ දෙනා පිළිගනී. කෙසේ වෙතත්, දිගු කාලීන ආර්ථික ඉලක්ක පිළිබඳ දේශපාලන ධාරාවන් අතර සම්මුතියක් තිබීම තිරසාර වර්ධනය සඳහා එයටත් වඩා වැදගත් වේ. දිගු කාලීන ආර්ථික ප්‍රමුඛතා පිළිබඳ සමාජ හා දේශපාලන සම්මුතිය වසර ගණනාවක තිරසාර වර්ධනයට මූලික විය හැකි බව, Foxley & Sosdorf (2011) සහ Chua (2011) විසින් පිළිවෙළින් සාකච්ඡා කරන ලද, ෆින්ලන්තයේ සහ සිංගප්පූරුවේ අන්දැකීම්වලින් පෙනී යයි. දේශපාලන ධාරාවන් වෙනස් වන විට ආර්ථික ප්‍රමුඛතා නිතර වෙනස් වීම ඓතිහාසිකව ශ්‍රී ලංකාවේ දුර්වල අංශයක් ලෙස පවතී. එම නිසා, සෑමට සමාන ප්‍රතිලාභ හිමිවන සහ තිරසාර වර්ධනයක් සහිතව ඉහළ ආදායම් මට්ටම් කරා රට ඉදිරියට යාමට නම්, ඉදිරියේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාව රටේ දිගුකාලීන ආර්ථික ඉලක්ක පිළිබඳ සම්මුතියක් ඉල්ලා සිටීමත්, මෙම ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීම සඳහා ස්ථාවර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට සාමූහිකව කැපවීමට දේශපාලන බලධාරීන් පොළඹවා ගැනීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

අවසානය

වසර 2009 දී අභ්‍යන්තර ගැටුම් නිමා වීමත් සමඟ “ආසියාවේ ආශ්චර්යය” ලෙස හැඳින් වූ බලාපොරොත්තු තැබිය හැකි නැගී එන සහ සංවර්ධනය වෙමින්

පවතින ආර්ථිකයක් හිමි රටක් ලෙස සැලකූ ශ්‍රී ලංකාව, දුර්වල සාර්ව ආර්ථික කාර්යසාධනයක් හමුවේ විශේෂයෙන්ම මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධනයේ සහ ඉහළ යන විදේශ සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවදානම් හමුවේ පසුගිය වසර කිහිපයද දී දුෂ්කර මාර්ගයක ගමන් කිරීමට සිදු විය. දේශීය දේශපාලන අස්ථාවරත්වයන් පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාරයන් සහ නිතර සිදුවන ස්වභාවික විපත් මධ්‍යයේ ජාතික ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති නොමැති වීමත් අවශ්‍ය ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වීමත් සහ ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපත්තිමය අවකාශයක් ගොඩනැගීමට ඇති නොහැකියාවන් හේතුවෙන් කලාපයේ වේගයෙන් වර්ධනය වන ආර්ථිකයක් ලෙස ඉදිරියට යෑම රටට අහිමි වී ඇත. තවද, ගෝලීය අංශයේ අවිනිශ්චිතතා ද දේශීය ආර්ථික කටයුතුවලට සැලකිය යුතු අහියෝග වී ඇත. මෙම දුර්වලතා තිබියදීත්, ශ්‍රී ලංකාව දරිද්‍රතාව අවම කිරීම, මානව ප්‍රාග්ධනය වැඩිදියුණු කිරීම, යහපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා වැඩිදියුණු කිරීම, ප්‍රධාන සංවර්ධිත හවුල්කරුවන් සමඟ ආර්ථික සබඳතා පැවැත්වීම මෙන්ම දශකයක් පුරාවට උද්ධමනය තනි අගයක් මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම වැනි කාරණා කිහිපයක් ගත් කළ ශ්‍රී ලංකාව ස්ථාවර ප්‍රගතියක් ලබාගෙන ඇත. විශේෂයෙන් ඉහත සඳහන් කළ අඩුපාඩු සපුරාලමින් රටේ ස්වභාවික ශක්තීන් සහ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම යන සාධක මගින් ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ ආර්ථික ආශ්චර්යය වීමේ හැකියාව නැවතත් සනිටුහන් කරමින් ආර්ථිකයෙහි උඛ්‍යායනය සඳහා තෝනැන්නක් සපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මූලාශ්‍ර

1. Agénor, P.R. (2017). “Caught in the Middle? The economics of Middle-income traps”. *Journal of Economic Surveys*, 31(3), pp.771-791.
2. Agénor, P.R., Canuto, O. and Jelenic, M. (2012). “Avoiding middle-income growth traps”. *Economic Premise, Poverty Reduction and Economic Management (PREM) Network Vice-Presidency of the World Bank*.
3. Aisen, A. and Veiga, F. J. (2011). “How Does Political Instability Affect Economic Growth”. *IMF working paper*
4. Chua, B.H. (2011). “Singapore as model: Planning innovations, knowledge experts”. *Worlding cities: Asian experiments and the art of being global*, 31, pp.29-54.
5. Delalibera, B.R. and Ferreira, P.C. (2019). “Early childhood education and economic growth”. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 98, pp.82-104.
6. Foxley, A. and Sosdorf, F. (2011). “Making the transition: from middle-income to advanced economies”. *The Carnegie Papers*.
7. Lakshman, W.D. (ed.) (1997). “Dilemmas of development: fifty years of economic change in Sri Lanka”. Colombo: *Sri Lanka Association of Economists*.
8. Nedelkoska, L., O’Brien T. and Stock, D. (2018). “Does the Sri Lankan economy need more university graduates?”. *Center for International Development at Harvard University*.
9. United Nations Development Programme, (2019). *Human Development Report*.
10. World Bank Report. (2015). Sri Lanka Ending Poverty and Promoting Shared Prosperity, A Systematic Country Diagnostic, 100226.
11. World Social Protection Report 2017-19. (2017). International Labour Office, Geneva

1